

10

Období výrazných úspor ve spotřebě energií skončilo

16

Pracovní síla v Česku

20

Markéta Císařová: Pozitivní momenty nabíjejí

34

Pavel Ptáčník: Musíme pracovat systematicky

42

Kde klesla plodnost nejvíce?

STATISTIKA&MY

ČASOPIS ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU

07-08 | 2025 – ROČNÍK 15

TÉMA

Lidé se zdravotním postižením

- Pracují častěji než před šesti lety
- Zdravotní hendikep omezuje i přístup k internetu
- Každý osmý žák na základce má speciální vzdělávací potřeby

1,3 milionu

osob v Česku omezují v každodenních činnostech nějaké zdravotní problémy.

Oproti roku 2018 těchto lidí přibýlo 161 tisíc. Jejich postižení se nejčastěji projevuje v pohybové oblasti a onemocněním vnitřních orgánů.

Statistika v kapse

Nejnovější statistické údaje
v mobilní aplikaci ČSÚ

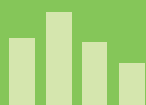
Regionální údaje
na základě
polohy

Každý den
aktuální
číslo dne

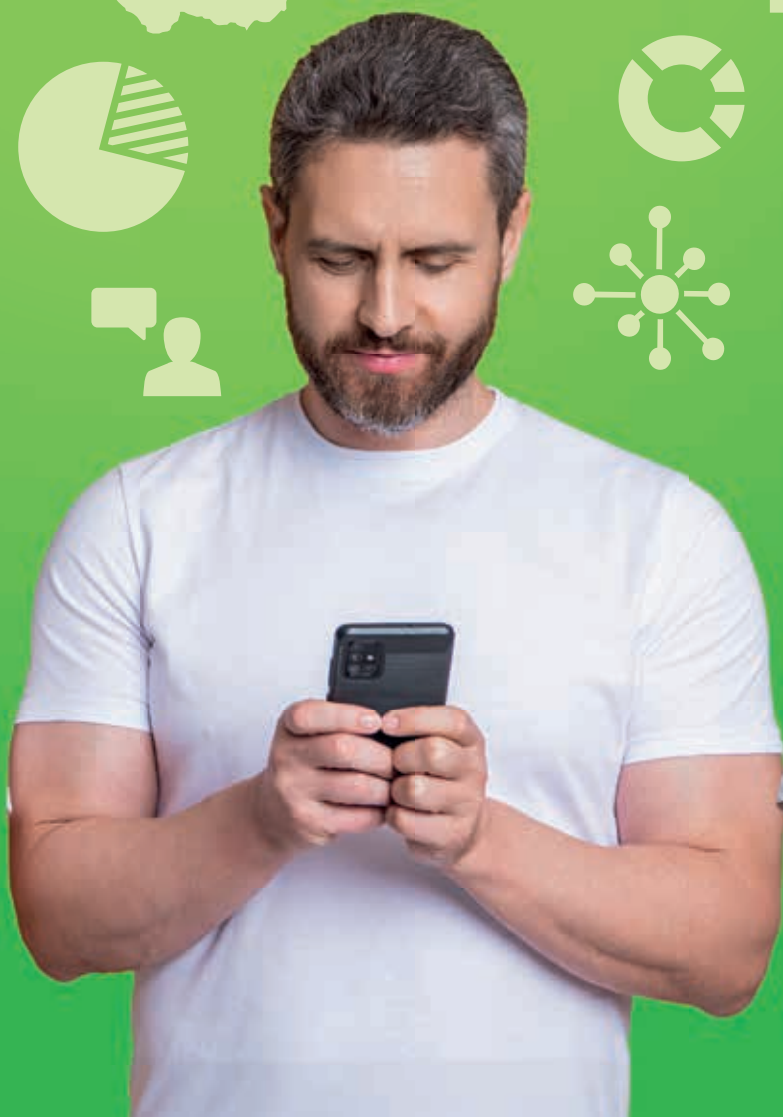
Zdarma na
Google Play
a App Store

Google Play

App Store

Statistika nemá dovolenou

Vážené čtenářky,
vážení čtenáři,

toto vydání našeho časopisu čtete nejspíše v období prázdnin a dovolených. Avšak i během léta se udála řada statistických událostí a byly publikovány výsledky mnoha statistik. Autoři našich článků se ohlédli za ekonomickým vývojem v první polovině letošního roku, posvětili si na loňské hlavní ukazatele energetiky

a nezapomněli ani na statistiku cestovního ruchu, tentokrát se zaměřením na regiony.

Hlavním tématem je statistika zaměřená na osoby se zdravotním postižením, které v loňském roce tvořily 15 % obyvatel Česka. V článcích se dozvíte, která zdravotní postižení jsou nejrozšířenější, jaká je věková struktura zdravotně postižených a co tyto lidi nejvíce trápí. I přes nelehký osud polovina zdravotně postižených pracuje, z toho dvě třetiny na plný úvazek. Na druhou stranu zdravotně postižení využívají méně internet a chytré telefony. O začleňování zdravotně postižených do života jsme hovořili s JUDr. Pavlem Ptáčníkem z Rady vlády pro osoby se zdravotním postižením.

Ekonomická a sociální statistika včetně statistiky osob se zdravotním postižením by nemohla vzniknout bez aktivního zapojení obyvatel ve výběrových šetřeních u domácností, které provádí ČSÚ. Naši tazatelé navštěvují vybrané domácnosti s dotazníky a sbírají data pro tvorbu statistik. Abychom se dozvěděli o tazatelské práci v terénu více podrobností, vyzpovídali jsme kolegy z moravské metropole a zaznamenali jejich zkušenosti. Z rozhovoru se dozvíte, jak probíhá šetření v praxi a co můžete očekávat, pokud tazatel zazvoní u vás.

Oficiální statistika reaguje na aktuální požadavky uživatelů a zavádí nové ukazatele. Tentokrát na našich stránkách představujeme čerstvě vznikající statistiku ekosystémových služeb, ve které například sledujeme služby divokých opylovačů či rekreační potenciál různých lokalit. Tvorba této statistiky se neobejde bez moderních technologií a pokročilých statistických metod, jejichž využití v našem úřadě stále rozšiřujeme.

V tomto čísle navazujeme rovněž na analýzu poklesu plodnosti v Česku z předchozího vydání. Tentokrát se kolegyně zaměřily na regionální odlišnosti.

Přeji vám příjemné čtení a krásné léto

PETR MUSIL

ředitel sekce makroekonomických statistik ČSÚ

LIDÉ SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

- 23** 1,3 milionu lidí s postižením v Česku
- 27** Každý osmý žák na základce
- 30** Lidé se zdravotním postižením pracují častěji než před šesti lety
- 32** Lidé se zdravotním postižením jsou častěji offline

UDÁLOSTI

- 4** Předsednictví v Radě EU převzalo Dánsko
- 4** Školili jsme o národních účtech
- 4** Studijní návštěva z Makedonie
- 5** Přeshraniční spolupráce statistiků
- 5** Moderní technologie mění svět
- 5** Spolupráce statistiků s obcemi
- 6** Jednala Česká statistická rada
- 6** Statistika pro demografii
- 7** Získali jsme Českou cenu za PR
- 7** Naučte se využívat geoportál na maximum
- 7** Statistici studentům

ZE SVĚTA

- 8** Když jsou pitná voda a toaleta luxusem
- 9** Z moře a slunce až do zásuvky
- 9** Proč Norové hledají nové hnízdo

STATISTIKA ODVĚTVÍ

- 10** Období výrazných úspor ve spotřebě energií skončilo
- 13** Solárních elektráren přibývá
- 14** Ekonomika turismu v krajích posílila

ANALÝZA

- 16** Pracovní síla v Česku
- 18** Ekonomice se na začátku roku dařilo

ROZHOVOR

- 20** Pozitivní momenty nabíjejí, ty negativní musíte rychle vytěsnit
- 34** Musíme pracovat systematicky a dlouhodobě

MAKROEKONOMIKA A FINANCE

- 37** Začátek roku přinesl oživení vývozu v EU

METODIKA

- 38** Mapujeme ekosystémové služby

LIDÉ A SPOLEČNOST

- 41** Jak jsou na tom Češi se zdravím
- 42** Kde klesla plodnost nejvíce?

KRÁTCE

V červnu vyšlo nové číslo odborného časopisu Demografie. Ve formátu pdf je ho možné zdarma získat na webových stránkách ČSÚ, tištěný časopis lze zakoupit v sídle ČSÚ v Praze.

 bit.ly/3T8ATw6

ČSÚ zajistil zpracování výsledků voleb ve čtyřech obcích na území Středočeského, Jihočeského a Libereckého kraje, jejichž obyvatelé si 14. června vybírali nové obecní zastupitele. Mandát získalo celkem 13 mužů a 7 žen. Průměrný věk zvolených zastupitelů je 53,1 roku.

Letošní druhé vydání odborného recenzovaného časopisu Statistika: Statistics and Economy Journal bylo publikováno 13. června. Jeho obsah tvoří odborné vědecké články v angličtině. Přístupné jsou zdarma na webových stránkách ČSÚ, tištěný časopis lze zakoupit v sídle ČSÚ v Praze.

 bit.ly/4leVwmC

ČSÚ aktualizoval údaje v aplikaci Porovnání krajů. Aktualizované interaktivní grafy s náhornými animacemi nyní obsahují dostupné údaje za rok 2024.

 bit.ly/44Ms95e

Předsednictví v Radě EU převzalo Dánsko

Dánsko naváže na pokroky dosažené polským předsednictvím.

V druhé polovině letošního roku předsedá Radě EU Dánsko, jehož prioritou je finalizovat projednávání návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o nefinanční statistice komerčních nemovitostí. Bude zahájeno projednávání návrhu nařízení Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 2533/98 o shromažďování statistických informací Evropskou centrální bankou. Tento návrh je v gesci České národní banky. V průběhu dánského předsednictví může rovněž začít projednávání předpisů nově předkládaných

Evropskou komisí. Na pořadu jsou návrh nařízení o evropské statistice rybolovu a akvakultury a návrh Evropského statistického programu.

Školili jsme o národních účtech

Ve dnech 17.–19. června se v sídle Českého statistického úřadu v Praze uskutečnilo odborné školení zaměřené na vybrané odhady specifických úprav v národních účtech. Akce byla realizována v rámci programu IPA 2022 a zúčastnili se jí experti ze zemí Západního Balkánu a Turecka.

Program se věnoval klíčovým tématům z oblasti národních účtů, která jsou metodologicky i prakticky náročná. Školitelé představili účastníkům přístupy ČSÚ ke kvantifikaci služeb bydlení (včetně imputovaného nájemného), finančních služeb (např. FISIM), kapitalizace výdajů na výzkum a vývoj a zachycení drobných aktiv.

Součástí programu byly nejen odborné prezentace, ale i praktické ukázky, diskuze o dostupných

zdrojích dat a možnostech jejich využití a také konzultace k individuálním výzvám, kterým jednotlivé země čelí při implementaci uvedených úprav. Setkání napomohlo sdílení osvědčených postupů v souladu s metodologií ESA 2010 a podpořilo harmonizaci národních statistik.

Studijní návštěva z Makedonie

V květnu navštívili Český statistický úřad pracovníci Státního statistického úřadu Severní Makedonie. Hlavním cílem studijního pobytu bylo získat zkušenosti v oblasti krátkodobé statistiky průmyslu, jmenovitě indexu průmyslové produkce a indexu tržeb v průmyslu. Naši odborníci z oddělení statistiky průmyslu a oddělení matematicko-statistických metod a statistické kvality seznámili makedonské kolegy s aplikací matematicko-statistických metod a informovali je o způsobu zpracování a disseminace dat.

Přeshraniční spolupráce statistiků

V rámci spolupráce ČSÚ a Krajského úřadu Pardubického kraje se ředitelka Krajské správy ČSÚ v Pardubicích Veronika Tichá zúčastnila setkání Rady Pardubického kraje se zástupci vybraných institucí sídlících v Pardubickém kraji. Přítomně seznámila s aktuálními terénními šetřeními, která ČSÚ na území kraje provádí, a představila Statistický geoportál, aplikaci ČSÚ pro mobilní telefony a další zdroje, z nichž lze získávat statistická data na regionální a lokální úrovni. Jednalo se rovněž o součinnosti při organizaci voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, které proběhnou letos na podzim.

Následně Veronika Tichá navštívila zasedání Zastupitelstva Pardubického kraje, kde vystoupila s prezentací na téma „ČSÚ – užitečný zdroj informací nejen o kraji“. Zastupitelé získali informace o webových stránkách úřadu a dostali návod, jak na nich vyhledávat údaje, zejména

regionálního charakteru. Druhá část prezentace byla věnována Statistickému geoportálu a mobilní aplikaci ČSÚ. Na závěr

svého vystoupení ředitelka KS zodpovídala dotazy zastupitelů týkající se vyhledávání a využívání statistických dat.

Moderní technologie mění svět

Zástupci Krajské správy ČSÚ v Olomouci se v květnu zúčastnili konference o moderních technologiích a proměnách trhu práce v Olomouckém kraji. Účastníky akce seznámili s aktuálními trendy ve využívání informačních a komunikačních technologií v podnikatelském sektoru, včetně zavádění

prvků umělé inteligence. Na konferenci, která se uskutečnila v reprezentativním prostředí Červeného kostela Vědecké knihovny v Olomouci, vystoupili s příspěvky také představitelé Úřadu práce, Svazu průmyslu a obchodu a zástupci významných firem v regionu.

Spolupráce statistiků s obcemi

Ředitelka Krajské správy ČSÚ v Jihlavě Soňa Blokešová v červnu vystoupila na setkání tajemníků pověřených obcí Kraje Vysočina. Účastníky seznámila s činnostmi Českého statistického úřadu, s některými zajímavými statistickými výstupy a s úlohou ČSÚ při zjišťování a zveřejňování volebních výsledků. Součástí jednání byla rovněž spolupráce na organizaci voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, které proběhnou o prvním říjnovém víkendu.

Jednala Česká statistická rada

Těsně před prázdninami se uskutečnilo 81. jednání České statistické rady. Podobně jako v předchozích letech v tuto dobu se zaměřilo na pracovní program ČSÚ pro nadcházející rok.

V prvé řadě byly představeny hlavní změny ve vyhlášce o Programu statistických zjišťování na rok 2026. Kromě jiného se opět sníží zátěž pro respondenty tím, že dojde ke zrušení ročního výkazu o vodovodech a kanalizacích a ročního výkazu o audiovizuálních mediálních službách a rozhlasovém vysílání. Potřebné statistické údaje ČSÚ nově získá z administrativních zdrojů.

Členové Rady byli rovněž informováni o zapojení ČSÚ do procesu přípravy Jednotného hlášení zaměstnavatele (JMZH). Tento projekt má obrovský potenciál pro zrušení potřeby statistického výkaznictví v oblasti mzdové statistiky a pro tvorbu detailnějších výstupů na regionální úrovni a v budoucnu i pro publikování odbornou veřejností velmi žádaných výstupů s měsíční periodicitou. V rámci diskuze vyzvedli členové Rady význam budování propojeného datového fondu a nutnost aktivního zapojení resortů do analýzy dostupných zdrojů dat a jejich následného sdílení napříč státní správou.

K dokreslení pracovního programu pro nadcházející rok byla rovněž předložena informace o šetřeních ČSÚ v domácnostech s výhledem na další období. Také v této oblasti probíhají prvotní analýzy možnosti využívat administrativní zdroje a propojovat je s terénními šetřeními. Jedním z důvodů tohoto směřování je klesající ochota domácností poskytovat informace. Významnou administrativní oporou by se mohl stát registr bytů, který ale v Česku v současnosti neexistuje. Nicméně návrh na jeho vytvoření je projednáván odborníky zainteresovaných

resortů a postupně získává konkrétnější podobu.

Členové Rady se také seznámili s přípravami na zpracování výsledků voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, které proběhnou letos na podzim. Představeny byly novinky vyplývající z korespondenčního hlasování, a rovněž přehled bezpečnostních opatření s ohledem na současný stav v oblasti kybernetických a informačních hrozeb. Členové Rady ocenili transparentnost celého systému a rychlost zveřejňování výsledků, a to i v mezinárodním srovnání.

Statistika pro demografii

Odborníci z ČSÚ vystoupili se svými příspěvky na konferenci České demografické společnosti, která se konala v květnu v Českých Budějovicích. Vedle příspěvku na téma územní diferenciace poklesu plodnosti po roce 2021 představili také novou databázi DataStat, která umožňuje zobrazování a stahování dat vybraných podle kritérií zvolených uživatelem. Výstupy lze také napojit přímo do uživatelských aplikací

tak, aby se do nich přenášely automaticky. Součástí programu byla i prezentace nových mapových sad a funkcionalit ve Statistickém geoportálu ČSÚ. Mezi nejzajímavější novinky patří možnost prohlížet vývoj územního rozložení vybraných ukazatelů v mapě

pomocí časového posuvníku (time slider) a také aplikace Datový portál GIS, která nabízí uživatelům prohlížení a stahování datových sad s geodaty. V posterové sekci prezentoval ČSÚ plakát s údaji ze Statistického lexikonu obcí.

Získali jsme Českou cenu za PR

Publikace Českého statistického úřadu uspěla v oborové soutěži.

Publikace Česko: 20 let v Evropské unii zvítězila v kategorii jednorázové firemní publikace soutěže Lemur – Česká cena za public relations. Brožura vydaná ČSÚ v loňském roce jako příspěvek k oslavám výročí vstupu Česka do EU shrnuje formou názorných grafů a infografik společenský i ekonomický vývoj Česka za poslední dvě dekády a představuje pozici naší země v rámci Evropské unie. Jednotlivé kapitoly se věnují tématům

Cenu převzal tiskový mluvčí ČSÚ Jan Cieslar

z oblasti demografie, ekonomiky a životního prostředí a mapují situaci v těchto oblastech prostřednictvím statistických údajů.

Celá publikace vznikla interně v rámci Českého statistického úřadu bez využití agenturního servisu. Všem zaměstnancům, kteří se na její tvorbě podíleli, patří velké poděkování.

Statistici studentům

Odborníci ČSÚ seznamují s významem oficiální statistiky mladou generaci.

ČSÚ vedle publikování statistických údajů také seznamuje veřejnost s tím, jak tyto údaje vznikají, a co vše je k jejich získání potřeba. V rámci této osvětové činnosti navštívila v květnu sídlo ČSÚ v Praze skupina středoškolských studentů. Odborníci z úřadu jim představili proces tvorby oficiálních statistik, zdroje, v nichž je možné tyto statistiky vyhledávat, a příklady praktických situací, kdy se statistická data využívají. Studenti rovněž navštívili Ústřední statistickou knihovnu.

Statisticy z krajské správy ČSÚ ve Zlíně představili činnost a význam statistického úřadu studentům Obchodní akademie Tomáše Bati a Vyšší odborné školy ekonomické Zlín. Studenti získali informace o historii statistiky a seznámili se se způsoby sběru dat a s povinnostmi podniků poskytovat data pro účely statistiky. Přednášející jim rovněž přiblížili organizaci a význam sčítání lidu, domů a bytů či zapojení ČSÚ do zpracování výsledků voleb.

Ředitelka Krajské správy ČSÚ v Jihlavě Soňa Blokešová navštívila Základní školu Horní Cerekev a Vysokou školu polytechnickou v Jihlavě a představila zde činnost Českého statistického úřadu. Na základní škole žákům přiblížila, jakým způsobem fungují statistiky a jak se sbírají, zpracovávají a vyhodnocují data. Součástí prezentace byl krátký dotazník, který žáci vyplňovali a v závěru akce již dostali zpracované výsledky. Na vlastní oči tak viděli, jak lze získané informace vyhodnotit a publikovat.

Studentům Katedry ekonomických studií Vysoké školy polytechnické v Jihlavě přiblížila Soňa Blokešová trh práce prostřednictvím statistických dat. Posluchači získali informace o vývoji trhu práce, o zdrojích, odkud ČSÚ čerpá data, a o platformách, na nichž jsou zveřejňovány oficiální výstupy.

Naučte se využívat geoportál na maximum

Na YouTube kanálu Českého statistického úřadu @czstatistika přibýlo nové video. Tentokrát se jedná o záznam webináře věnovaného představení a seznámení s funkcemi Statistického geoportálu. Vedoucí oddělení statistických územních jednotek ČSÚ Petr Klauda v něm divákům ukazuje jednotlivé části geoportálu a vysvětluje, jaká data obsahují a v jakých formátech je lze zobrazovat a stahovat pro další využití. Účelem videa je pomoci uživatelům geoportálu lépe se zorientovat v rozsáhlé nabídce dat a inspirovat je k vyzkoušení nových funkcionalit, které by jim mohly usnadnit práci se statistickými informacemi v prostoru.

Statistický geoportál byl na začátku léta také rozšířen o databázi hromadných ubytovacích zařízení. Ta je zde možné vyhledávat,

prohlížet a filtrovat podle několika dostupných kritérií. Uživatelé například v mapové aplikaci zjistí přesnou polohu jednotlivých hromadných ubytovacích zařízení a mohou si zobrazit jejich základní statistické údaje, jako typ zařízení, počet pokojů a lůžek či sezonnost provozu. Mapa je aktualizována na základě výsledků šetření v půlročních intervalech.

 bit.ly/46AMKe6

KRÁTCE

Podle finského statistického úřadu byla v tamních krajských volbách v roce 2025 nejvyšší volební účast u osob ve věku 71 let (66,3%). Mezi osobami mladšími 92 let byla volební účast nejnižší u 21letých (30,2%). Věková hranice pro výkon aktivního volebního práva je ve Finsku stanovena na 18 let, z této věkové skupiny se posledních voleb zúčastnilo 39,6% osob.

 bit.ly/3T8ATw6

V roce 2024 bylo do Hondurasu dovezeno 247,5 mil. kg rýže, v meziročním srovnání to představovalo 35 % nárůstu. To odráží zvýšenou závislost na dovozu rýže, ať už v důsledku výrazného poklesu místní produkce, zvýšení spotřeby, nebo příznivého mezinárodního kontextu, který zatlakal nákupy v zahraničí. Ze Spojených států pocházelo více než 96 % veškerého dovozu rýže.

 bit.ly/3lc9LK7

Když jsou pitná voda a toaleta luxusem

Přístup k bezpečnému, vydatnému a snadno dosažitelnému zdroji pitné vody a k hygienické toaletě jsou pro většinu Evropanů samozřejmostí. Jak je na tom Jihoafrická republika?

EVA HENZLEROVÁ
odbor komunikace

Podle průzkumu, který se uskutečnil v jihoafrických domácnostech v loňském roce a jehož výsledky zveřejnil tamní statistický úřad, má přístup k upravené, a tedy bezpečné vodě téměř 72 % obyvatel měst. Ve venkovských oblastech je to však méně než 37 %.

Přístup k pitné vodě je klasifikován pomocí „vodního žebříčku“, který hodnotí úroveň dostupnosti pitné vody na základě blízkosti, bezpečnosti a spolehlivosti vodního zdroje.

Vrchol žebříčku představuje zdroj vody, který se nachází v areálu, je k dispozici v případě potřeby a není kontaminován fekáliemi či škodlivými chemickými látkami. Další skupinu tvoří bezpečné vodní zdroje, od nichž jsou obyvatelé vzdáleni méně než 30 minut cesty (počítáno na cestu tam i zpět včetně případné doby strávené ve frontě). V případě, že se sice jedná o bezpečný vodní zdroj, ale odběr vyžaduje dobu delší 30 minut, spadá do kategorie omezeného přístupu.

Bezpečné zdroje zahrnují vodu z vodovodu, vrty, chráněné studny a prameny, dešťovou vodu a balenou nebo dodávanou vodu. Naproti tomu voda označovaná jako nechráněná, je voda pocházející z nechráněných studní a pramenů. Nejnižší příčka pomyslného „vodního žebříčku“ patří vodě, která se bere přímo z řek, potoků, přehrad nebo rybníků.

Podle nejnovějších údajů více než dvě třetiny (67,8 %) domácností, které si chodí pro vodu, potřebují na její donesení domů méně než 30 minut. Ovšem v regionu KwaZulu-Natal trvalo přinesení vody delší dobu více než třetinu (35,8 %) domácností, které nemají ve svých obydlích nebo na místě vodovod. Celkem 5 % domácností v Jižní Africe

musí za vodou putovat déle než hodinu. A téměř všichni, kteří jsou nuceni používat neupravenou, nebo dokonce povrchovou vodu, žijí ve venkovských oblastech.

SDÍLENÍ NENÍ VŽDY ZNÁMKOU MODERNOSTI

V roce 2024 uvedla méně než polovina (46,2 %) jihoafrických domácností, že má k dispozici hygienické zařízení umístěné uvnitř domu, a na zařízení umístěné až za hranicí užívaného pozemku se spoléhá 3,1 % domácností.

V celostátním měřítku sdílela sanitární zařízení pětina (19,9 %) domácností, přičemž tento podíl byl mnohem vyšší ve městech (31,9 %) než na venkově (13,2 %). To může být způsobeno vysokou hustotou obyvatelstva, nedostatkem bytů nebo omezeným prostorem ve městech. V mnoha městských neformálních osadách žije často více domácností ve stísněných podmínkách bez dostatečného pozemku nebo infrastruktury pro soukromé toalety. V důsledku toho se jedinou možností stávají společná sociální zařízení.

Ve venkovských oblastech, ačkoli jsou často méně rozvinuté, mají obvykle domácnosti více prostoru, a to jim umožňuje vybudovat si vlastní domácí hygienické zařízení, i když často jen na základní úrovni. Současně s tím se ale ve venkovských oblastech častěji vyskytují osoby (nikoli domácnosti), které se spoléhají na neupravená zařízení nebo konají svou potřebu mimo toalety.

 bit.ly/3TEQsM5

Z moře a slunce až do zásuvky

V loňském roce dodaly obnovitelné zdroje energie v Nizozemsku 19,8 % hrubé národní spotřeby energie. Za meziročním nárůstem o 2,4 p. b. stálo zejména to, že do provozu byly uvedeny nové větrné turbíny na moři a silniční vozidla používala více bionafty.

Zhruba polovina z celkové spotřeby energie včetně fosilních zdrojů se spotřebuje na vytápění a chlazení, více než čtvrtina ve formě paliv pro dopravu a necelá čtvrtina ve formě elektřiny.

Nejvíce energie z obnovitelných zdrojů se vloni spotřebovalo ve formě elektřiny (60 %), následovaly vytápění a chlazení (28 %) a pohonné hmoty pro dopravu (12 %). Přibližně polovina celkové spotřeby elektřiny pochází právě z obnovitelných zdrojů.

Spotřeba elektřiny vyrobené z větrné energie se oproti roku 2023 zvýšila dokonce o 20 % (116 PJ). Z toho o něco

více než polovinu vyrobily větrné turbíny na pevnině a zbytek větrné elektrárny na moři. Nárůst spotřeby větrné energie je z velké části způsoben spuštěním velkého počtu větrných turbín v pobřežním šelfu.

V roce 2024 bylo vyrobeno o 9 % více solární energie než o rok dříve. To byl ve srovnání s předchozím obdobím jen mírný nárůst, neboť ve sledovaném roce bylo nově připojeno do sítě méně solárních panelů než v roce 2023, a navíc rok 2024 nebyl tak slunečný.

Největším zdrojem energie z obnovitelných zdrojů pro vytápění je biomasa. Stále větší podíl si však ukrajují tepelná čerpadla. V roce 2024 bylo pomocí tepelných čerpadel získáno 30 PJ tepla ze vzduchu a země, což představuje meziroční nárůst o 16 %. Více (+ 10 %) se spotřebovalo také geotermální energie. Na chlazení se dle statistik spotřebovalo 6,3 PJ z různých zdrojů obnovitelné energie.

 bit.ly/3T44Ddx

Proč Norové hledají nové hnízdo

V Norsku bylo v letech 2005–2023 zaznamenáno více než 10 mil. stěhování osob ve věku 19–69 let. Přibližně třetina těchto stěhování souvisela se vznikem svazku, jeho rozpadem, narozením dítěte nebo s odchodem dětí.

Zpráva, kterou nedávno zveřejnili norští statistici, dále zkoumala vztahy mezi úrovní příjmů, rodinnými událostmi a velikostí obydlí, do nichž se lidé stěhují, a také vybranými vlastnostmi sousedství. Analýza vychází z údajů norského registru osob a obydlí. A co statistici zjistili?

Vznik svazku byl nejčastějším důvodem stěhování v souvislosti s rodinou, v roce 2023 ovlivnil přibližně 15 % stěhování v městských oblastech a 13 % ve zbytku Norska. Téměř každé desáté stěhování v Oslu, Bergenu a Trondheimu souviselo se zrušením svazku, zatímco ve Stavangeru

a ostatních částech Norska to bylo 8 %. Podíl stěhování v souvislosti s porodem se v průběhu času snižoval a v roce 2023 činil 4–5 %. Jednalo se tak o třetí nejčastější důvod.

Mezi osobami ve věku 50–69 let bylo nejčastějším důvodem stěhování rozpuštění svazku, následované novými svazky. Téměř 5 % stěhování mezi osobami ve věku 50+

proběhlo ve stejném roce, kdy se odstěhovaly jejich dospělé děti.

K většině stěhování v rámci městských oblastí souvisejících s rodinou došlo v rámci jedné obce.

 bit.ly/4nhXF2m

Období výrazných úspor ve spotřebě energií skončilo

Při celkové stagnaci spotřeby většina klíčových odběratelů elektřiny i zemního plynu v Česku loni spotřebu mírně navýšila. Projevil se dopad klesajících cen energií a lepší kondice domácností i celé ekonomiky.

**JIŘÍ
KAMENICKÝ**
analytik ČSÚ

V roce 2024 se celková produkce v odvětví energetiky zahrnující výrobu a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu v Česku snížila o 1,5 %. Jednalo se o třetí pokles v nepřetržité řadě (v úhrnu o 14,5 %). I loni měla na celkový výsledek zásadní vliv nižší tuzemská výroba elektřiny. Ta se v čistém vyjádření (tj. bez technologické vlastní spotřeby elektřiny a ztrát vzniklých při výrobě) dle údajů Energetického regulačního úřadu loni meziročně snížila o 3,9 % a dosáhla 69,0 TWh, což bylo nejméně od roku 2001. Nejvíce se projevilo loňské omezení produkce parních elektráren (–9,8 %) související s postupným ukončováním těžby uhlí. K mírnějšímu útlumu došlo vlivem odstávek i u jaderných elektráren (–2,4 %), které přesto vyrobily ze všech typů zařízení nejvíce (28 TWh). Zrychlil naopak rozvoj fotovoltaických elektráren, které navýšily výrobu o čtvrtinu (na 3,6 TWh), což bylo umožněno dalším svižným růstem celkového instalovaného výkonu. Deštivější loňský rok se odrazil ve vyšší produkci vodních elektráren (+13 %, na 2,6 TWh). Rostla tak role obnovitelných zdrojů energie, které se loni na celkově na souhrnné výrobě elektřiny podílely již z jedné šestiny. V evropském srovnání jde však stále o značně podprůměrnou hodnotu. Výkon odvětví energetiky byl ovlivněn i pokračujícím poklesem hrubé výroby tepla – ten činil loni 6 %, podobně jako v předchozích dvou letech. Stejně jako u elektřiny se i zde snižuje role uhlí a stoupá význam některých obnovitelných zdrojů – zejména

biomasy. Ta se loni na výrobě tepla podílela již 19 %, podobný význam měl i zemní plyn. Váha uhlí však byla stále dominantní (41 %).

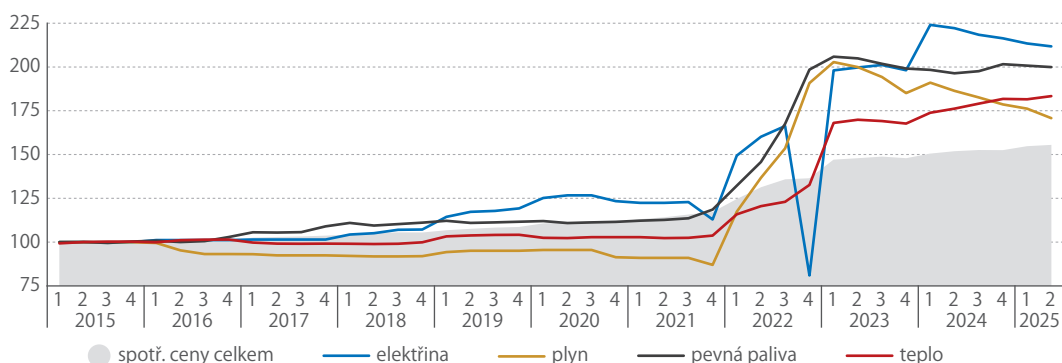
Tuzemská výroba hlavních druhů energií postupně reaguje na trendy ve spotřebě. Případný dočasný nesoulad je plasticky zobrazen v posunech v zahraničním obchodu. Např. nižší loňská výroba elektřiny doprovázená faktickou stagnací její tuzemské spotřeby vyústila v pokles kladné bilance přeshraničních fyzických toků této komodity z 9,2 TWh v roce 2023 na 6,7 TWh v následujícím roce, což je nejméně v současném miléníu. Česko i tak zůstalo významným evropským exportérem elektřiny.

SPOTŘEBU ELEKTŘINY TÁHLI VELKOODBĚRATELÉ

Celková čistá spotřeba elektřiny činila loni v Česku 58,3 TWh, což bylo nejméně za posledních 15 let. Tempo meziročního poklesu se ovšem zmírnilo na 0,6 %, neboť ke snížení přispěl v zásadě jen menší segment lokální spotřeby (tj. subjektů přímo napojených na danou výrobu) u několika větších podniků, jež během roku přerušily provoz. Naopak velkoobdoběratele spotřebovali o 1,4 % více, z toho nejvýznamnější podniky a organizace (na hladině velmi vysokého napětí) dokonce o 5,7 %. Mírně zvýšily loni svou spotřebu rovněž domácnosti (+1,0 %).

Proti roku 2019, kdy se celková spotřeba nacházela blízko dlouhodobého maxima, byla loni nižší o 6,9 %, a to hlavně vlivem poklesu u velkoobdoběratelů

SPOTŘEBITELSKÉ CENY CELKEM A ZA VYBRANÉ DRUHY ENERGIÍ V ČESKU (úroveň roku 2015 = 100)

Zdroj: ČSÚ

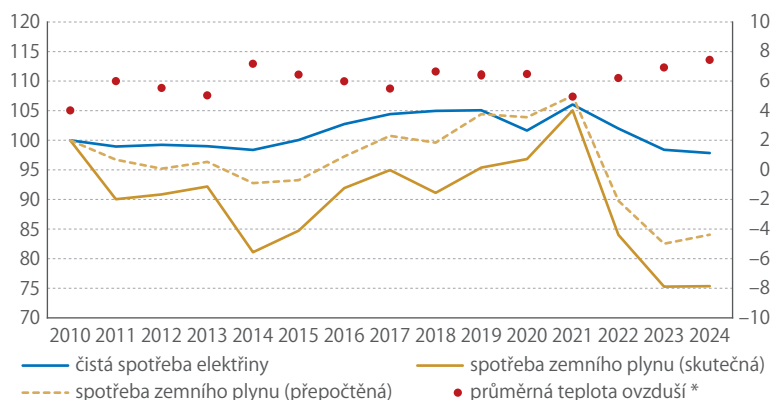
Poznámka: Propad cen elektřiny ve 4. čtvrtletí 2022 souvisel s dočasně zavedenými vládními úspornými opatřeními pro domácnosti (úsporný tarif a odpuštění poplatku za podporované zdroje energie).

(-7,6 %). Zvýšení spotřeby ve srovnání s rokem 2019 zaznamenaly jen domácnosti (+2,5 %), což souvisí s růstem jejich počtu i s větším rozšířením práce z domova. Oproti roku 2021, na jehož konci začaly spotřebitelské ceny energií v tuzemsku prudce stoupat, byla ovšem loňská spotřeba elektřiny v domácnostech skoro o desetinu nižší.

CENY PLYNU SNIŽOVALY MOTIVACI K ÚSPORÁM

Spotřeba zemního plynu v tuzemsku loni po propadu v předchozích dvou letech (v úhrnu o 28 %) stagnovala a ustálila se blízko třicetiletého minima. Mírný pokles spotřeby v domácnostech (-1,7 %) byl kompenzován lehkým posílením poptávky ve velkých a středních firmách. Vyšší spotřeby loni ovlivnilo i velmi teplé počasí, zejména od února do května. Celoroční spotřeba přepočtená na dlouhodobý teplotní normál vzrostla o 1,8 %, v samotném 4. čtvrtletí o 7,1 %, a růst dále pokračoval i po celé 1. pololetí 2025. Změna trendu spotřeby naznačuje, že efekt dřívějších úsporných opatření v domácnostech i firmách se již vyčerpává. Motivace k úsporám patrně klesá i vlivem stabilizace a následného zlevňování cen energií, jež se projevilo zejména u zemního plynu. Spotřebitelé platili letos v 2. čtvrtletí za plyn meziročně o 8 % méně. I tak se však jednalo o dvojnásobek dlouhodobého minima z konce roku 2021. Do vyšší spotřeby se promítá i loňské obnovení růstu reálných příjmů domácností, jakož i mírné oživení celkového výkonu ekonomiky doprovázené stabilizací poptávky v některých energeticky náročných průmyslových oborech. Uvedené vlivy působily také na spotřebu elektřiny, nicméně její mírný meziroční růst ve 4. čtvrtletí 2024 (+3,3 %) i v 1. čtvrtletí 2025 (+2,7 %) ovlivnila patrně méně teplotně nadprůměrná topná sezona.

SPOTŘEBA ELEKTŘINY, ZEMNÍHO PLYNU V ČESKU (úroveň roku 2010 = 100) A PRŮMĚRNÁ TEPLOTA OVZDUŠÍ MIMO LETNÍ OBDOBÍ (°C, pravá osa)

Zdroj: Energetický regulační úřad

*Průměr za období leden až květen a září až prosinec příslušného roku

POKLES SPOTŘEBY TEPLA V PRŮMYSLU POKRAČOVAL

Spotřeba tepla se stejně jako u plynu vyznačuje výraznou sezonností a citlivostí na počasí. Na rozdíl od plynu zde však výrazně dominují domácnosti. Ty v Česku dlouhodobě zodpovídají skoro za polovinu celkové spotřeby tepla. Zbývající část se z převážné většiny rovnoměrně dělí mezi průmysl a služby. Koncoví zákazníci v Česku v roce 2024 celkově odebrali meziročně o 4 % tepla méně, za poslední tři roky činil v součtu propad 22 %. Loni oproti předchozím letům klesala pouze firemní poptávka, a to hlavně vlivem průmyslu, což souviselo s hospodářskými problémy některých významných podniků v Moravskoslezském kraji. Spotřeba tepla v domácnostech byla celkově srovnatelná s rokem 2023 a v některých krajích (např. v Praze, Jihočeském, Plzeňském či Karlovarském) se mírně zvýšila.

KVĚTEN 2025

+2,2 %

PRŮMYSL

Průmyslová produkce v květnu 2025 po očištění o vliv počtu pracovních dnů meziročně vzrostla o 2,2 %. Po vyloučení sezonních vlivů byla meziročně nižší o 1,6 %.

+5,3 %

MALOOBCHOD

Tržby v maloobchodě očištěné od kalendářních vlivů se v květnu reálně meziročně zvýšily o 5,3 %. Největší vliv na růst měl prodej prostřednictvím internetu a prodej pohonných hmot.

+11,6 %

STAVEBNICTVÍ

Stavební produkce v květnu meziročně vzrostla o 11,6 %. Po vyloučení sezonních vlivů byla meziročně vyšší o 2,3 %.

+2,6 %

SLUŽBY

Tržby za služby očištěné od kalendářních vlivů se v květnu reálně meziročně zvýšily o 2,6 %. Nejvýrazněji se tržby zvýšily informačním a komunikačním činnostem, a to o 3,9 %.

+0,3 %

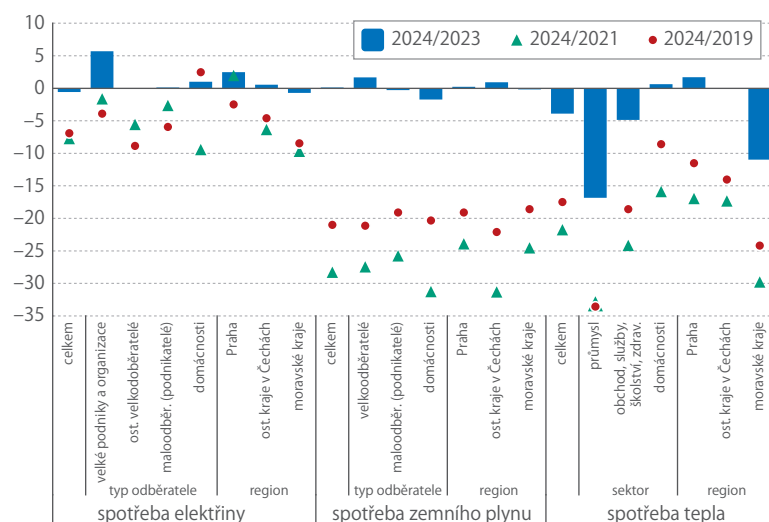
CESTOVNÍ RUCH

V květnu se v hotelích ve srovnání s předchozím rokem ubytovalo o 0,3 % více hostů a počet přenocování se zvýšil o 1,9 %.

ROZDÍLY VE SPOTŘEBĚ SOUVISEJÍ SE ZPŮSOBEM BYDLENÍ

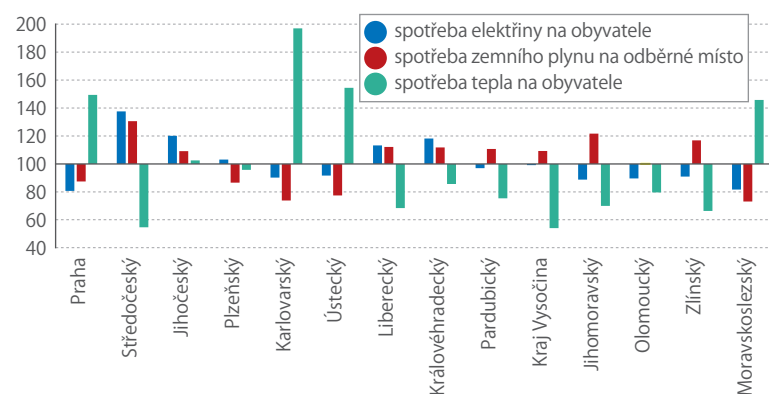
Relativní výše spotřeby hlavních druhů energií v domácnostech se mezi tuzemskými regiony přirozeně odlišuje, zejména vlivem různého způsobu bydlení (velikost bytu, zastoupení rodinných či bytových domů i druhého bydlení). Projevuje se také rozsah využití příslušných druhů energií (k vytápění, ohřevu vody, vaření aj.) a rovněž příjmová úroveň domácností, která se promítá do vybavení bytu i možnosti a motivace financovat opatření cílená k energetickým úsporám. Ve spotřebě elektřiny vztahené na obyvatele dosahuje mezi kraji dlouhodobě nejnižší úrovně Praha. V roce 2024 zde činila 1 159 KWh, tedy o pětinu méně než celorepublikový průměr. O více než desetinu pod úrovní Česka se nacházela spotřeba také ve většině moravských krajů. Naproti tomu ve Středočeském kraji převyšovala průměr o více než třetinu a zvýšená byla i v dalších regionech se silným rekreačním potenciálem (např. Liberecko). Střední Čechy vévodily loni mezi kraji i ve spotřebě plynu vztahené na jedno odběrné místo (898 m³, o 31 % nad celorepublikovou úroveň). Relativně vyšší spotřebu plynu nacházíme rovněž na jihu a na východě Moravy, což souvisí s blízkostí zásobníků, resp. vysokou mírou plynofikace obcí. Plyn je zde tedy v domácnostech široce využíván. Naopak v Karlovarském, Ústeckém a Moravskoslezském kraji, tedy v regionech vyznačujících se vysokým stupněm urbanizace, resp. vyšším zastoupením bydlení ve velkých bytových domech, byla relativní spotřeba plynu zhruba o čtvrtinu pod úrovní Česka. Vytápění bytů je zde realizováno převážně z dálkových zdrojů, což se zřetelně projevuje relativně vysokou spotřebou tepla. Spotřeba tepla vztahená na obyvatele převyšovala v těchto krajích republikový průměr o 50 až 100 %.

SPOTŘEBA ENERGIÍ DLE VYBRANÝCH KATEGORIÍ ZÁKAZNÍKŮ V ČESKU (změna v %)

Zdroj: Energetický regulační úřad

SPOTŘEBA ELEKTŘINY, PLYNU A TEPLA V DOMÁCNOSTECH PODLE KRAJŮ V ROCE 2024 (úroveň ČR = 100)

Zdroj: Energetický regulační úřad

ČERVEN 2025

SOUHRNNÝ INDIKÁTOR DŮVĚRY

Důvěra podnikatelů v ekonomiku se proti květnu snížila o 1,0 bodu na 100,0. Důvěra spotřebitelů zůstala na hodnotě 100,7. Souhrnný indikátor důvěry mírně klesl na hodnotu 100,1. Meziročně je celková důvěra v ekonomiku vyšší.

↙ -0,9 bodu

↗ +0,3 bodu

PRŮMYSL

Mezi podnikateli v odvětví průmyslu se důvěra v ekonomiku mírně zvýšila. Indikátor důvěry meziměsíčně vzrostl o 0,3 bodu na 94,5. Meziročně je důvěra v ekonomiku v průmyslu nižší.

↗ +6,5 bodu

STAVEBNICTVÍ

Důvěra podnikatelů v odvětví stavebnictví se zvýšila. Indikátor důvěry meziměsíčně vzrostl o 6,5 bodu na hodnotu 121,2. Ve srovnání s loňským červnem je důvěra ve stavebnictví vyšší.

↙ -3,7 bodu

OBCHOD

V odvětví obchodu se důvěra v ekonomiku meziměsíčně snížila. Indikátor důvěry poklesl o 3,7 bodu na hodnotu 94,7. V meziročním srovnání je důvěra v obchodu nižší.

↙ -2,8 bodu

SLUŽBY

Důvěra podnikatelů ve vybraných odvětvích služeb se oproti květnu snížila. Indikátor důvěry klesl o 2,8 bodu na hodnotu 104,1. Meziročně je důvěra ve službách vyšší.

→ +0,0 bodu

SPOTŘEBITELÉ

Důvěra spotřebitelů v ekonomiku se v červnu nezměnila. Indikátor důvěry zůstal na květnové hodnotě 100,7. V meziročním srovnání je důvěra spotřebitelů nižší.

Solárních elektráren přibývá

Fotovoltaika hraje v zajištění elektřiny stále větší roli. Loni se celkový světový výkon solárních zdrojů zvýšil o třetinu.

PAVEL ČERNÝ
oddělení
marketingu a PR

Podle údajů evropské asociace SolarPower Europe bylo loni na celém světě instalováno 597 GW nových solárních elektráren. To odpovídá meziročnímu nárůstu o 33 %. Celková celosvětová kapacita solárních elektráren na konci roku 2024 činila 2,2 TW, což je 46 % z veškerých obnovitelných zdrojů a 7 % z celkové globální kapacity zdrojů pro výrobu elektřiny. Experti SolarPower Europe odhadují, že v roce 2030 by fotovoltaika mohla celosvětově dodávat výkon přes 7 TW, čímž by její podíl na obnovitelných zdrojích vzrostl na 65 %.

EVROPSKÝM LÍDREM JE NĚMECKO

Dominantní pozici ve výrobě elektrické energie ze slunce zaujímá Čína. V roce 2024 v této zemi bylo nově instalováno 329 GW výkonu a celková kapacita fotovoltaických elektráren zde dosáhla 886 GW.

FOTOVOLTAICKÉ ELEKTRÁRNY V ČESKU V ROCE 2024

počet nových fotovoltaických elektráren	44 593
celkový výkon nových fotovoltaických elektráren	967 MWp
celková nová kapacita akumulace u FVE	506 MWh
počet nových domácích FVE	40 925
počet nových firemních a pozemních FVE	3 668
průměrná velikost FVE	21,7 kWp
průměrná velikost domácí FVE	10,5 kWp
průměrná velikost firemní FVE	101,7 kWp
podíl akumulace u nových rezidenčních FVE	84 %
podíl akumulace u nových firemních FVE	52 %
podíl akumulace u nových FVE nad 1 MWp	29 %
celkový instalovaný výkon FVE k 31. 12. 2024	4 430 MWp
celkový počet FVE k 31. 12. 2024	212 408

Zdroj: České sdružení regulovaných elektroenergetických společností

NOVĚ INSTALOVANÝ VÝKON FOTOVOLTAICKÝCH ELEKTRÁREN V ROCE 2024 (GW)

Čína	329,0
USA	50,0
Indie	30,7
Brazílie	18,9
Německo	17,4
Španělsko	8,7
Turecko	8,5
Itálie	6,8
Japonsko	6,2
Francie	4,7

Zdroj: SolarPower Europe

Druhou pozici zaujímají Spojené státy, kde se nacházejí fotovoltaické elektrárny o celkové kapacitě 235 GW. Během loňského roku zde bylo nově instalováno 50 GW.

Celková kapacita solárních elektráren v členských zemích EU dosahovala na konci minulého roku 338 GW a oproti roku předchozímu narostla o 65,3 GW. Evropským solárním lídrem je Německo s celkovou kapacitou 100 GW a meziročním nárůstem 17,4 GW.

V České republice se celková kapacita fotovoltaických elektráren za loňský rok zvýšila o 1 GW a dosáhla 4,4 GW. V počtu nově připojených fotovoltaických elektráren u nás převažovaly zdroje na střeších rodinných domů, kterých bylo nově instalováno téměř 41 tisíc o celkovém výkonu 429 MW. V instalovaném výkonu však už nabyly vrch fotovoltaiky u podnikatelů a velké elektrárny s výkonem nad 1 MW. V této kategorii loni přibýlo 539 MW výkonu.

Na každého Čecha připadá v průměru zhruba 420 W fotovoltaického výkonu, což je méně než polovina hodnoty Rakouska, Maďarska nebo Estonska.

ROSTE VÝZNAM AKUMULACE

Významnou roli v rozvoji fotovoltaické energetiky hraje akumulace. Podle údajů asociace Aku-Bat je v Česku společně se solárními elektrárnami k síti připojeno 157 507 bateriových úložišť o kapacitě téměř 2 GWh. Z nich bylo nově v roce 2024 připojeno 36 246 o celkové kapacitě 506 MWh. Celková instalovaná kapacita baterií tak meziročně vzrostla o 26 % a jejich absolutní počet o 23 %. Doménou baterií jsou stále ještě instalace v domácnostech, které loni kapacitně zaujímaly 86 % podíl a počtem instalací dokonce 95 % podíl, nicméně do budoucna se předpokládá urychlení rozvoje velkých bateriových úložišť.

Ekonomika turismu v krajích posílila

Ekonomické výsledky odvětví cestovního ruchu se výrazně zlepšily ve všech krajích Česka. K oživení nejvíce přispěla Praha.

ZDENĚK LEJSEK

oddělení statistiky cestovního ruchu a životního prostředí

Cestovní ruch je na národní i regionální úrovni významnou hospodářskou činností. Po období pandemie koronaviru, kdy patřil mezi nejvíce zasažené sektory, se postupně zotavuje. Vypovídají o tom hodnoty makroekonomických ukazatelů.

Hrubá přidaná hodnota cestovního ruchu dosáhla v roce 2023 úrovně 161,0 mld. Kč, a meziročně nominálně vzrostla o 18,7 %. Jedná se o nejvyšší hodnotu indikátoru v časové řadě od začátku sledování v roce 2003. Oproti poslednímu předcovidovému roku 2019 byla v cestovním ruchu hrubá přidaná hodnota v roce 2023 vyšší o 11,2 %.

Relativní podíl cestovního ruchu na tvorbě HPH a HDP Česka se meziročně zvýšil z 2,11 % na 2,30 %, resp. z 2,15 % na 2,36 %. V porovnání s obdobím před pandemií se ale stále jedná o nižší podíly. Tyto klíčové ukazatele pozice cestovního ruchu v ekonomice v roce 2019 tvořily 2,76 % z HPH a 2,87 % z HDP. Cestovní ruch tedy doháněl vývoj celé ekonomiky prozatím pomalejším tempem.

KOLIK UTRÁCÍME ZA CESTOVÁNÍ?

Celkový objem výdajů za cestovní ruch v roce 2023 dosáhl 328,9 mld. Kč. Jedná se o souhrnný ukazatel poptávky všech návštěvníků, jejichž útraty za cestování skončily v Česku, tedy klienty ze zahraničí i domácí hosty. V roce 2023 byla jejich společná spotřeba v meziročním srovnání o 15,1 % vyšší a zároveň dosáhla nejvyšší hodnoty od roku 2003. Úroveň tohoto ukazatele z roku 2019, tedy před vypuknutím pandemie covidu-19, byla překonána o 20,6 mld. Kč (+6,7 %).

Příjezdový cestovní ruch reprezentovaný zahraničními návštěvníky činil v roce 2023 více než 56 %, tj. 185,8 mld. Kč. Zbývajících 44 % finančních prostředků (143,1 mld. Kč) generovali tuzemští návštěvníci prostřednictvím domácího cestovního ruchu.

V roce 2023 navštívilo Českou republiku 33,9 milionu zahraničních návštěvníků (meziročně o 27,6 % více). Nejvíce turistů k nám přijelo z Německa, Slovenska, Polska, Spojených států amerických a Spojeného království. Naopak čeští občané uskutečnili přes 75 milionů cest v tuzemsku a 13,4 milionu cest do zahraničí. Mezi nejnavštěvovanější destinace českými občany patřily Slovensko, Chorvatsko, Rakousko, Itálie a Řecko. Nejdelší průměrná délka pobytu (7,1 dne) byla zaznamenána v případě výjezdového cestovního ruchu. V tuzemsku Češi strávili 4,7 dne a zahraniční návštěvníci přijeli do Česka v průměru na 4,2 dne. Naši turisté tedy vyjžděli do zahraničí průměrně na delší dobu než cizinci k nám.

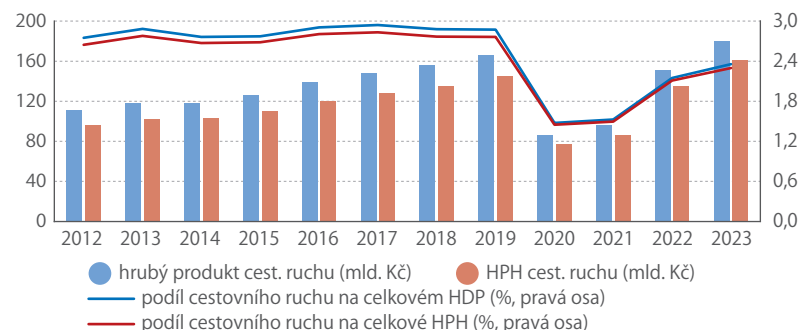
ÚSPĚCH PRAHY I DALŠÍCH REGIONŮ

K postupnému zvyšování návštěvnosti a posilování ekonomiky cestovního ruchu dochází od roku 2021 ve všech krajích Česka. Přesto se tempo růstu liší podle místních specifíků. Nejvíce se v roce 2023 na tvorbě ekonomických ukazatelů v odvětví turistiky podílela Praha, a to 26,1 % na zaměstnanosti (58,5 tis. osob) a 35,7 % na celkové hrubé přidané hodnotě. S odstupem následovaly v obou ukazatelích kraje Jihomoravský a Středočeský.

Hrubá přidaná hodnota cestovního ruchu v hlavním městě dosáhla v absolutním vyjádření úrovně 57,4 mld. Kč. Nominálně to bylo o 7,9 % více ve srovnání s předcovidovým rokem 2019 a jednalo se o nejvyšší hodnotu ve sledované časové řadě od roku 2010. Současně dochází postupně k opětovnému posilování dominance Prahy vůči ostatním regionům. Do metropole se vrací zahraniční klientela, která často využívá ubytovacích služeb v zařízeních vyšší kategorie.

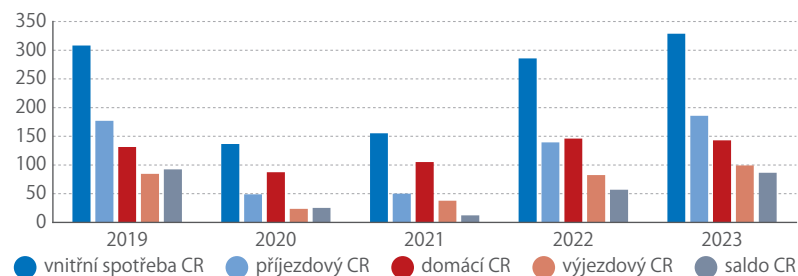
Význam cestovního ruchu pro hospodářství na úrovni krajů lze vyjádřit i podílem na celkovém objemu hrubé přidané hodnoty za všechna odvětví v daném regionu. Nejvyšší hodnoty vykazuje dlouhodobě

VYBRANÉ UKAZATELE CESTOVNÍHO RUCHU

Zdroj: ČSÚ

SPOTŘEBA A SALDO V CESTOVNÍM RUCHU (mld. Kč)

Zdroj: ČSÚ

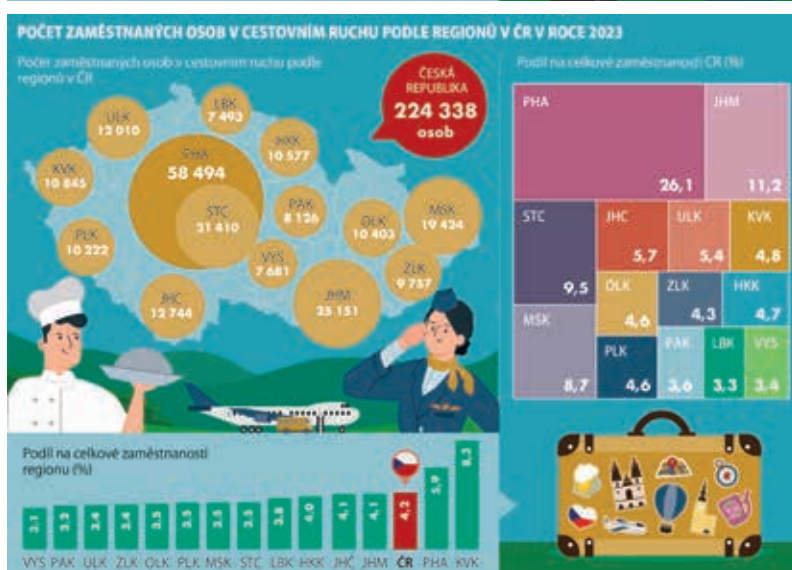
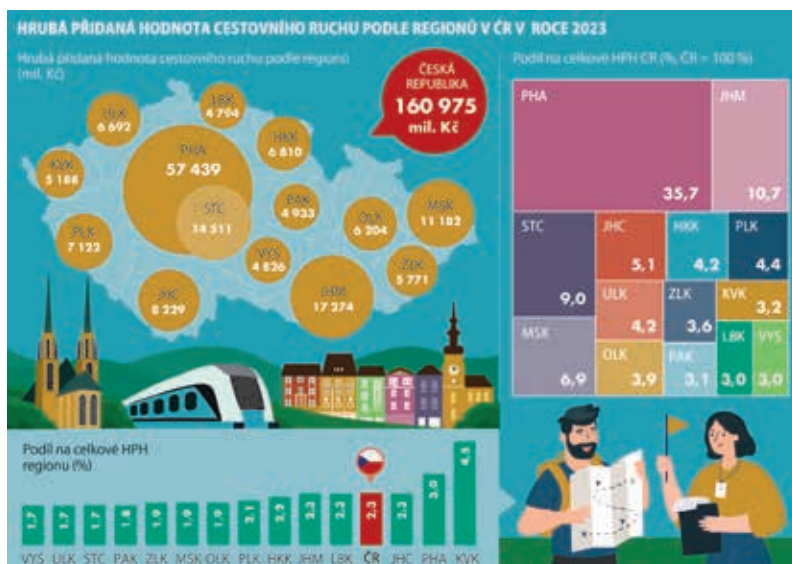
Pozn.: Spotřeba ve vnitřním cestovním ruchu vyjadřuje celkový objem financí utracených za cestovní ruch v národním hospodářství, tj. všechny výdaje za cestovní ruch (domácí + příjezdový) realizované v České republice rezidenty i nerezidenty. Saldo cestovního ruchu vyjadřuje rozdíl mezi objemy finančních prostředků mířících ze zahraničí do České republiky, a naopak (příjezdový – výjezdový).

Karlovarský kraj, kde v roce 2023 cestovní ruch tvořil 4,5% regionální hrubé přidané hodnoty (5,2 mld. Kč). Praha dosáhla ve stejném období podílu 3,0%. V roce 2019 to však bylo 3,7% a v Karlovarském kraji 5,4%.

Podíl cestovního ruchu na celkové zaměstnanosti v národním hospodářství v roce 2023 byl 4,16%. Sektor zaměstnával 224,3 tisíce osob, což představovalo meziroční nárůst o 2,2%. V Karlovarském kraji pracovalo přímo v turismu 10,8 tisíce osob, což odpovídalo podílu 8,3% na zaměstnanosti v kraji. V oboru zde působil zhruba každý dvanáctý pracující. Vyšší objem lidské práce je v tomto regionu tradičně spojen s poskytováním převážně lázeňských a wellness služeb, které vytvářejí široké spektrum pracovních příležitostí. V Praze cestovní ruch zaměstnával 5,9% osob, tj. téměř každého sedmáctého pracujícího. Od roku 2019 přes pomoc různých subvenčních programů v oblasti zaměstnanosti odešla v hlavním městě do roku 2023 z oboru více než desetina pracujících.

REGIONÁLNÍ SATELITNÍ ÚČET CESTOVNÍHO RUCHU

RTSA (Regional Tourism Satellite Account) poskytuje základní informace (hrubá přidaná hodnota, počet zaměstnaných osob) o ekonomickém významu cestovního ruchu v regionech České republiky. Představuje regionální specifikaci satelitního účtu cestovního ruchu (TSA) na národní úrovni. Při sestavování je využívána metoda „top-down“. Data jsou rozdělena podle klasifikace NUTS (jednotná klasifikace územního členění Evropské unie) do úrovně NUTS 2 – regiony soudržnosti a NUTS 3 – kraje.

Zdroj: ČSÚ

ČERVENEC 2025

SOUHRNNÝ INDIKÁTOR DŮVĚRY

Důvěra podnikatelů v ekonomiku se snížila o 1,2 bodu na hodnotu 98,8. Důvěra spotřebitelů meziměsíčně vzrostla o 3,4 bodu na 104,1. Souhrnný indikátor klesl o 0,4 bodu na 97,7. Meziročně je celková důvěra v ekonomiku vyšší.

PRŮMYSL
Důvěra podnikatelů proti červnu snížila. Indikátor důvěry klesl o 1,0 bodu na 93,5. V meziročním srovnání je důvěra v ekonomiku v průmyslu vyšší.

STAVEBNICTVÍ
V odvětví stavebnictví se důvěra podnikatelů v ekonomiku nezměnila. Indikátor důvěry zůstal na hodnotě 121,2. Ve srovnání s červencem 2024 je důvěra ve stavebnictví vyšší.

OBCHOD
Důvěra podnikatelů v odvětví obchodu se meziměsíčně zvýšila. Indikátor důvěry vzrostl o 2,6 bodu na 97,3. Oproti loňskému červenci je důvěra v obchodu nepatrně nižší.

SLUŽBY
U podnikatelů ve vybraných odvětvích služeb se důvěra v ekonomiku snížila. Indikátor důvěry proti červnu poklesl o 2,1 bodu na hodnotu 102,0. Meziročně je důvěra ve službách vyšší.

SPOTŘEBITELÉ
Mezi spotřebiteli se důvěra v ekonomiku v červenci zvýšila. Indikátor důvěry se meziměsíčně zvýšil o 3,4 bodu na hodnotu 104,1. Meziročně je důvěra spotřebitelů vyšší.

Pracovní síla v Česku

Sčítání lidu zachycuje kromě jiného i to, jakou hlavní činnost lidé vykonávají.

JAKUB VACHUŠKA
oddělení cenzové statistiky

Ve Sčítání lidu, domů a bytů 2021 byly zařazeny celkem čtyři otázky týkající se ekonomických charakteristik respondentů. Zjišťovaly ekonomickou aktivitu respondenta, skutečnost, jestli odpracuje alespoň jednu hodinu týdně za mzdu nebo plat nebo jiný druh odměny či zisku, odvětví ekonomické činnosti a zaměstnání (vykonávanou práci). Podle ekonomické aktivity byli obyvatelé rozděleni na pracovní sílu a mimo pracovní sílu, přičemž pracovní síla se dále dělila na zaměstnané a nezaměstnané. Skupina zaměstnaných je tvořena pracujícími důchodci, pracujícími žáky a studenty, osobami na mateřské dovolené (v délce 28 nebo 37 týdnů) a dále ostatními zaměstnanými (bez již jmenovaných složek).

V PRACOVNÍ SÍLE PŘEVAŽUJÍ MUŽI

Pracovní sílu ve sčítání 2021 tvořilo přes 5,5 milionu obyvatel a míra ekonomické aktivity (podíl obyvatel pracovní síly na všech obyvatelích ve věku 15 a více let) dosáhla 63,9 %, přičemž byla za muže 71,2 % a za ženy 57,0 %. Muži měli vyšší míru ekonomické aktivity ve všech čtyřech sčítáních mezi lety 1991 a 2021. V absolutním vyjádření v roce 2021 tvořilo pracovní sílu o 0,5 milionu více mužů než žen. Tento půlmilionový rozdíl lze vysvětlit třemi hlavními důvody. Zaprvé do pracovní síly nebyly zařazeny osoby na rodičovské dovolené, mezi nimiž převažovaly o 215 tisíc ženy nad muže. Zadruhé ženy odcházejí do důchodu dříve a častěji než muži se stávají nepracujícími důchodkyněmi. Zatřetí se rodí více mužů než žen a většina zaměstnaných mužů je ve věku, kdy jejich počet i navzdory vyšší míře úmrtnosti stále převažuje nad ženami.

Pro obě pohlaví platilo, že míra ekonomické aktivity byla ve sčítání 2001 a 2011 oproti předchozímu sčítání nižší. Naopak ve sčítání 2021 oproti roku 2011 narostla, ale již se nedostala na úroveň 72,9 %

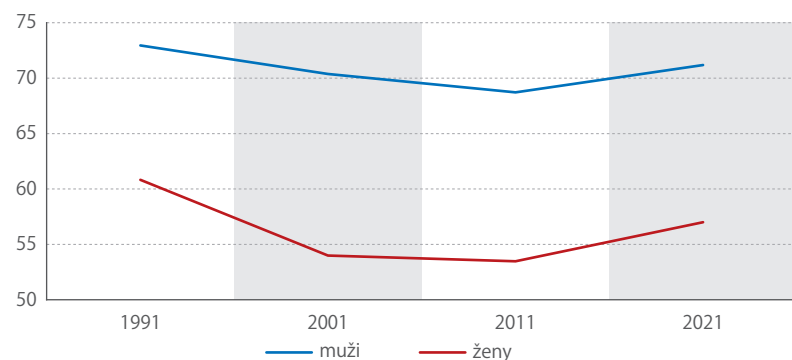

(muži) a 60,8 % (ženy) z roku 1991. Nejnižších hodnot v analyzovaném období dosáhla v roce 2011, kdy pracovní sílu představovaly dvě třetiny (68,7 %) mužů a polovina (53,5 %) žen ve věku 15 a více let.

Příčin tohoto vývoje bylo několik. Mezi sčítáními 1991 a 2001 se snížil počet obyvatel zařazených mezi pracovní sílu mimo jiné v důsledku toho, že se prodlužovala příprava mladých lidí na zaměstnání, což vedlo k tomu, že část mladých nebyla zařazena mezi pracovní sílu. Vývoj ukazatele byl ovlivněn také tím, že do počtu zaměstnaných bylo ve sčítání 1991 metodicky zařazeno více než 200 tisíc žen na další mateřské dovolené, které by byly podle metodiky sčítání o deset let později naopak zařazeny mimo pracovní sílu. V období mezi sčítáními 1991 a 2001 rovněž vzrostl počet osob ve věku 15 a více let (jmenovatel ve výpočtu).

Nárůst míry ekonomické aktivity mezi sčítáními 2011 a 2021 byl ovlivněn tím, že k zařazení člověka mezi zaměstnané, a tím i pracovní sílu, stačilo, aby obvykle odpracoval aspoň jednu hodinu týdně (tato podmínka v předchozím sčítání nebyla).

VÝVOJ MÍRY EKONOMICKÉ AKTIVITY MUŽŮ A ŽEN PODLE VÝSLEDKŮ SČÍTÁNÍ (%)

Zdroj: ČSÚ, SLDB

PRACUJÍCÍCH DŮCHODCŮ PŘIBÝLO

Obyvatelé zařazení mezi pracovní sílu jsou zaměstnaní a nezaměstnaní. Jejich podíl na pracovní síle se v posledních čtyřech sčítáních měnil (podíl nezaměstnaných tvoří doplněk podílu zaměstnaných do sta procent, a procházel tedy opačným vývojem). Ve sčítání 1991 dosáhl podíl zaměstnaných na pracovní síle nejvyšších 97,7 % (podíl nezaměstnaných 2,3 %), což byl v první řadě pozůstatek socialistického zřízení, ale také důsledek zařazení přes 200 tisíc žen mezi zaměstnané (viz výše). Do sčítání 2001 a 2011 podíl zaměstnaných výrazně klesl na 90,7 % a 90,2 %. Nezaměstnaní tak tvořili zhruba desetinu pracovní síly. Jedním z důvodů byla nepochybně již zmíněná ekonomická krize. Sčítání 2021 zaznamenalo

OBYVATELSTVO ZAŘAZENÉ MEZI PRACOVNÍ SÍLU PODLE SČÍTÁNÍ

	1991		2001		2011		2021	
	absolutně	podíl (v %)	absolutně	podíl (v %)	absolutně	podíl (v %)	absolutně	podíl (v %)
pracovní síla	5 421 102	100	5 253 400	100	5 080 573	100	5 563 258	100
v tom:								
zaměstnaní	5 298 288	97,7	4 766 463	90,7	4 580 714	90,2	5 290 071	95,1
pracující důchodci	297 634	5,5	180 146	3,4	227 956	4,5	565 811	10,2
osoby na MD	319 038	5,9	81 666	1,6	95 709	1,9	40 097	0,7
nezaměstnaní	122 814	2,3	486 937	9,3	499 859	9,8	273 187	4,9

Zdroj: ČSÚ, SLDB

opětovný nárůst podílu zaměstnaných, ačkoliv ne na původní hodnotu z roku 1991.

Pozoruhodným vývojem prošel počet pracujících důchodců a jejich podíl na pracovní síle. Jejich počet se výrazně zvýšil z téměř 300 tisíc v roce 1991 na více než 560 tisíc v roce 2021. Jednou z příčin je mj. skutečnost, že mezi oběma sčítáními rostl počet důchodců celkem i jejich podíl v celkové populaci, a tak se rozšiřovala základna, z níž mohli pracující důchodci vzejít. V roce 1991 tvořili pracující důchodci 5,5 % pracovní síly, v roce 2021 to byla už desetina. Zajímavá jsou i další čísla. Celkový počet důchodců v roce 2021 přesáhl 2,8 milionu, a ti pracující tvořili pětinu z nich. Na jednoho pracujícího důchodce připadali čtyři nepracující důchodci. Zatímco každý desátý zařazený mezi pracovní sílu byl pracující důchodce, mezi zaměstnanými jím byl každý devátý (10,7 %).

EKONOMICKÉ AKTIVITY SE LIŠÍ PODLE VĚKU

Ve výsledcích ze sčítání 2021 lze ve většině pětiletých věkových kategorií obyvatel identifikovat jednu převažující kategorii ekonomické aktivity. Zatímco do 19 let jsou to osoby v domácnosti, děti předškolního věku a ostatní závislé osoby a žáci a studenti, od 20 let začínají dominovat ostatní zaměstnaní, jejichž podíl dosahuje vrcholu mezi osobami ve věku

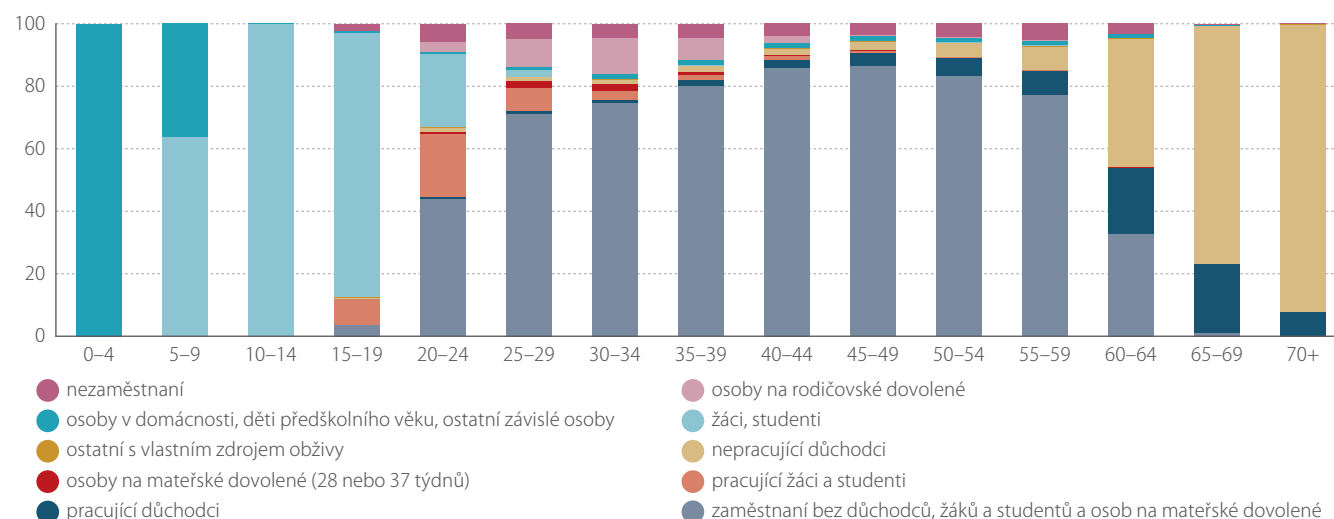
40 až 54 let. Od hranice 60 let narůstá podíl nepracujících důchodců, který se s věkem dále zvyšuje.

VYSOKÝ PODÍL PRACOVNÍ SÍLY MAJÍ UKRAJINCI A SLOVÁCI

Míra ekonomické aktivity se lišila i u subpopulací s různým státním občanstvím*). Do analýzy jsou zahrnuta nejčastější cizí státní občanství, tedy občanství Ukrajiny, Slovenska, Vietnamu, Ruska a Polska. Z Ukrajinců ve věku 15 a více let se mezi pracovní sílu řadilo devět z deseti osob, zatímco mezi obyvateli s polským státním občanstvím to bylo jen šest z deseti. Ze Slováků, Vietnamců a Rusů do pracovní síly patřilo více než osm z deseti obyvatel. Pro srovnání: z obyvatel s českým státním občanstvím tvořilo pracovní sílu šest z deseti osob. Uvedené velké rozdíly pramení z odlišných pohlavně-věkových struktur jednotlivých subpopulací a jiných důvodů přistěhování do Česka. Vyšší míru ekonomické aktivity v případě Ukrajinců a Slováků lze spojit s pracovně motivovanou imigrací.

**) Jedná se o tzv. hlavní státní občanství. Pokud měla osoba dvě či více státních občanství, bylo hlavní státní občanství vybráno podle pořadí: Česká republika, jiný členský stát EU, jiná země v Evropě, jiná země mimo Evropu.*

PODÍL OBYVATEL PODLE EKONOMICKÉ AKTIVITY A VĚKU VE SČÍTÁNÍ 2021 (%)

Zdroj: ČSÚ, SLDB

Ekonomie se na začátku roku dařilo

Postupné zrychlování ekonomického růstu na začátku letošního roku pokračovalo. Rostla spotřeba a opatrné oživení zaznamenala investiční aktivita.

**KAROLÍNA
ZÁBAJKOVÁ**
analytička ČSÚ

**JIŘÍ
KAMENICKÝ**
analytik ČSÚ

V nejistém geopolitickém a ekonomickém prostředí si česká ekonomika v 1. čtvrtletí 2025 připsala další nárůst. Hrubý domácí produkt se v 1. čtvrtletí mezičtvrtletně zvýšil o 0,7 %. Díky pokračující solidní mezikvartální dynamice posílil meziroční růst HDP. Přírůstek ve výši 2,4 % byl nejvyšší od 2. čtvrtletí 2022.

REKORDNÍ PŘEBYTEK BILANCE

K mezičtvrtletnímu růstu HDP v Česku příznivě přispěl zejména vývoj bilance zahraničního obchodu se zbožím a službami. Na mírný útlum z konce loňského roku navázal zahraniční obchod novým reálným oživením, především v oblasti obchodu se zbožím. Vývoz se tak celkově mezičtvrtletně zvýšil o 2,6 % a dovoz o 1,9 %. Solidní byla v 1. čtvrtletí také meziroční dynamika exportu (3,5 %). Důvodem vzrostl o 4,3 %. Bilance zahraničního obchodu se zbožím a službami v 1. čtvrtletí dosáhla přebytku 136,9 mld. Kč, což představovalo rekordní hodnotu tohoto období roku. Přbytek se v 1. kvartálu meziročně zvýšil o 5,9 mld. Kč, a to zejména díky růstu kladného salda obchodu se zbožím.

Ke zlepšení bilance zahraničního obchodu se zbožím v 1. čtvrtletí přispíval se značnou převahou zejména obchod s motorovými vozidly. Zvyšovalo se také saldo obchodu s elektřinou, plynem, párou a klimatizovaným vzduchem, ropou a zemním plynem nebo s počítači, elektronickými a optickými přístroji a zařízeními. Naopak výrazně ve směru zhoršení bilance působil obchod s kovodělnými výrobky a elektrickými zařízeními. Zhoršení bylo zaznamenáno také

u chemických látek a přípravků, produktů zemědělství a myslivosti, či potravinářských výrobků.

OŽIVENÍ V NĚMECKU

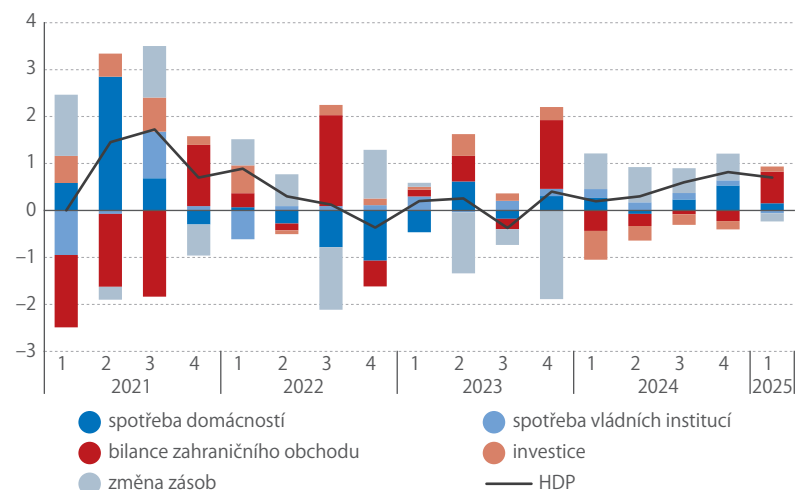
Zrychlení ekonomického růstu zaznamenala i řada našich nejbližších obchodních partnerů. Celkově v Evropské unii posílil mezičtvrtletní růst HDP v 1. čtvrtletí na 0,6 % a meziročně HDP v Unii vzrostl o 1,6 %. Nejsilněji se mezičtvrtletně zvyšoval HDP v Irsku (7,4 %), na Maltě (2,1 %) a na Kypru (1,3 %), ale hned na čtvrté příčce se umístilo Česko. Solidně se HDP mezičtvrtletně zvýšil v Německu (0,4 %, nejvyšší přírůstek od 3. čtvrtletí 2022), které v posledních dvou letech zažívalo ekonomické zpomalení. U Německa se zastavila také šest kvartálů trvající série meziročních poklesů. Mezičtvrtletní snížení HDP zaznamenalo sedm zemí EU.

SITUACE DOMÁCNOSTÍ SE ZLEPŠUJE

Vývoj domácí spotřeby se po pěti kvartálech mezičtvrtletního růstu zabrzdil. Celkově spotřeba v 1. čtvrtletí mezičtvrtletně vzrostla o 0,3 %. K tomu přispěly zejména výdaje domácností (0,5 %), zatímco u vládních institucí došlo k mírnému poklesu (−0,2 %). Meziroční růst spotřeby v 1. čtvrtletí 2025 zpomalil na 2,3 %, méně byl přírůstek u domácností (2,4 %) i vládních institucí (1,9 %).

Návrat spotřebitelských cen do běžných růstových pásem a solidní kondice trhu práce nastartovaly

PŘÍSPĚVKY VÝDAJOVÝCH SLOŽEK K MEZIČTVRTLETNÍMU RŮSTU HDP*
(příspěvky v p. b., růst HDP v %)

*po vyloučení dovozu pro konečné užití

Zdroj: ČSÚ

růst kupní síly domácností a zlepšily jejich celkovou důvěru v ekonomiku. Letos v květnu se důvěra domácností držela na úrovni dlouhodobého normálu a meziročně nižší byl pesimismus domácností ohledně jejich očekávané finanční situace. Klesl úmysl domácností spořit, ale jejich ochota k větším nákupům zůstává relativně nízká. Jen desetina domácností považuje současnou situaci za vhodnou k velkým nákupům, více než čtvrtina za nevhodnou.

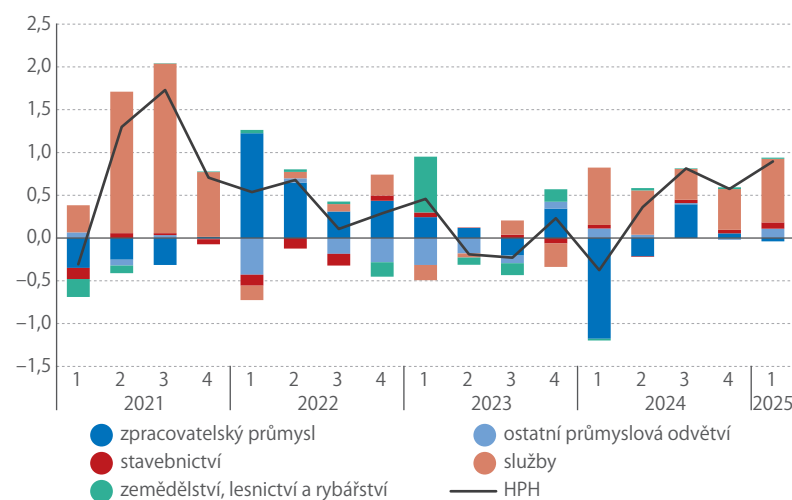
Index spotřebitelských cen se v 1. čtvrtletí 2025 meziročně zvýšil o 2,7%. Přírůstek tak oproti závěru roku 2024 mírně oslabil. Ve směru posílení celkového meziročního růstu cen působily zejména potraviny a nealkoholické nápoje. Naopak u cen bydlení a energií došlo oproti loňsku k výraznému oslabení meziročního přírůstku. K celkovému meziročnímu růstu cen významně přispívaly rovněž alkoholické nápoje a tabák a stravování a ubytování. Jako jediné meziročně klesly ceny odívání a obuvi.

Spotřebitelské ceny se celkově mezičtvrtletně v 1. kvartálu zvýšily o 1,3%. To je s výjimkou let 2022 a 2023 úroveň obvyklá pro začátek roku. Výrazně v 1. čtvrtletí mezičtvrtletně rostly především ceny alkoholických nápojů a tabáku, rekreace a kultury a potravin a nealkoholických nápojů. Stejně jako u meziročních výsledků, i mezičtvrtletně klesly pouze ceny odívání a obuvi.

Hlavně díky zklidnění růstu cenové hladiny v ekonomice pokračoval očekávaný růst reálných mezd. Ten v 1. čtvrtletí dosáhl meziročně 3,9%. Kupní síla zaměstnaneckých výdělků sice meziročně svisně rostla pátý kvartál v řadě, ale hlubší propady z let 2022 (-9,4%) i 2023 (-3,2%) zatím zdaleka nedohnala. Současná průměrná mzda se tak reálně nacházela stále pouze na úrovni z konce roku 2018. Pozitivní je, že alespoň k minimálnímu navýšení reálné mzdy došlo v 1. čtvrtletí 2025 ve všech hlavních odvětvích ekonomiky.

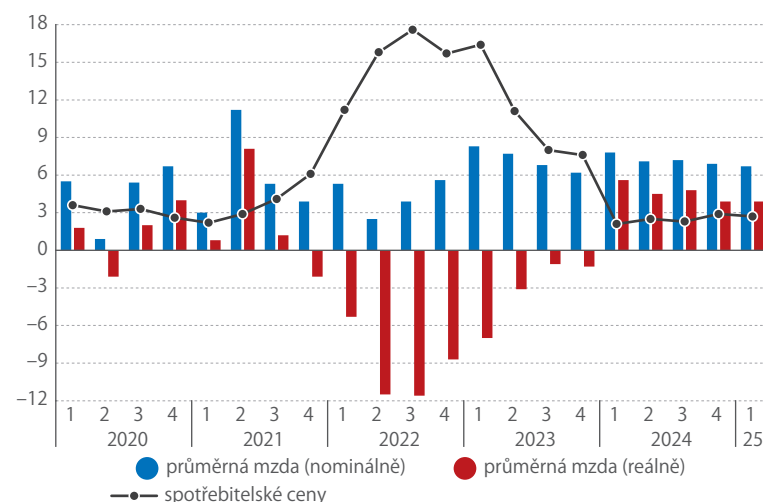
Investiční aktivita v 1. čtvrtletí 2025 po čtyřech předchozích poklesech mírně mezičtvrtletně vzrostla

PŘÍSPĚVKY ODVĚTVÍ K MEZIČTVRTLETNÍMU RŮSTU HPH (příspěvky v p. b., růst HPH v %)

Zdroj: ČSÚ

MEZIROČNÍ ZMĚNY PRŮMĚRNÉ NOMINÁLNÍ A REÁLNÉ MZDY A MEZIROČNÍ RŮST SPOTŘEBITELSKÝCH CEN (%)

Zdroj: ČSÚ

o 0,5%. K tomuto oživení přispěly investice v oblasti obydlení i ostatních budov a staveb. Rostly také investice do ICT a ostatních strojů a zařízení. Naproti tomu klesly výdaje na dopravní prostředky a zařízení a produkty duševního vlastnictví. Vývoj tvorby zásob ale působil negativně na mezičtvrtletní růst HDP a výdaje na tvorbu hrubého kapitálu celkově mezikvartálně klesly o 0,2%. Meziročně se výdaje na tvorbu hrubého kapitálu zvýšily o 4,6%. Přírůstek tak posílil, a to zejména díky vývoji zásob, protože samotné investice byly nižší o 1,7%.

OŽIVENÍ VE STAVEBNICTVÍ

Hrubá přidaná hodnota se v 1. čtvrtletí mezičtvrtletně zvýšila o 0,9%. Na tomto oživení se podílela většina odvětví služeb. Rostlo také stavebnictví, kde k pozitivnímu obratu došlo již během loňského roku. Stavební produkce se letos mezikvartálně zvýšila o 3,1% a meziročně o 7,2%. Meziročně expandovalo především pozemní stavitelství, které bylo taženo zejména výstavbou budov, ale v menší míře také oblastí specializovaných stavebních činností, které jsou doménou spíše menších firem. Svisně rostlo také inženýrské stavitelství, profitující z podpory rozvoje dopravní infrastruktury z národních zdrojů i rozpočtu EU.

Hrubá přidaná hodnota v průmyslu jako celku vzrostla mezičtvrtletně o 0,3%, avšak samotný zpracovatelský průmysl zaznamenal pokles o 0,2%. Tuzemský průmysl se na počátku letošního roku nacházel v obtížné situaci. Slabý zůstával domácí i zahraniční hospodářský růst, který byl navíc doprovázen vzrůstajícími nejistotami a riziky plynoucími ze zhoršené geopolitické situace i možné eskalace obchodních válek. Na druhé straně postupně pomalu odeznávaly nákladové tlaky spojené s cenami energií. Průmyslová produkce v Česku se v 1. čtvrtletí mezikvartálně zvýšila o 1,5%, k čemuž přispěly zejména energetika, strojírenství a některé významnější obory zaměřené na výrobu meziproduktů. Proti oživení průmyslu naopak působila hlavně výroba dopravních prostředků.

Pozitivní momenty nabíjejí, ty negativní musíte rychle vytěsnit

O zkušenosti z práce v terénu se s námi podělili tazatelé Markéta Císařová a Libor Fojt z krajské správy ČSÚ v Brně.

Foto: Tereza Koutecká

Kdy a jak jste se stali tazateli ČSÚ?

LF: Už je to asi dvanáct let. Jedna tazatelka onemocněla, a úřad za ni sháněl rychle náhradu. Od syna tehdejší vedoucí terénních zjišťování jsem se dozvěděl o výběrovém řízení a zkusil to. Měla to být jenom brigáda na tři až čtyři měsíce, ale nakonec se přetavila ve standardní služební poměr a já jsem tady doteď.

MC: Já jsem nastoupila před deseti lety po paní, která odešla do důchodu. O uvolněné pozici jsem se dozvěděla od známých, a i když jsem toho tehdy o práci tazatelky moc nevěděla, přihlásila jsem se do výběrového řízení. Dodnes toho nelituji.

Jak vypadá váš pracovní den?

LF: Práce tazatele probíhá v určitých cyklech. Jednou za čtvrt roku dostáváme seznamy adres, které musíme navštívit. Jsou to pouze adresy, v bytových domech doplněné o čísla bytů, bez dalšího upřesnění, kdo na nich konkrétně bydlí. Někteří tazatelé se na ty adresy rovnou rozjedou a zkoušejí, zda zastihnou obyvatele doma. Já preferuji postup, kdy lidi nejprve informuji, že je někdo z úřadu navštíví. Podle výpisů z katastru se snažím zjistit majitele, kteří v případě rodinných domů na dané adrese také zpravidla bydlí. U bytových domů si opisují jména na zvoncích nebo na poštovních schránkách. Pak všem pošlu oficiální

dopis s navrženým termínem návštěvy, stručným vysvětlením, co a proč od nich budu chtít, a s kontakty na mě, pokud by se chtěli něco zeptat nebo se domluvit na jiném termínu. Lidé se tak aspoň dozví předem, že je tady Český statistický úřad, který provádí šetření, a nejsou návštěvou tolik překvapeni.

MC: Já postupuji stejně. Plánování návštěv a rozesílání dopisů věnujeme zpravidla pondělky. Vzhledem k tomu, že doručení dopisu trvá i několik týdnů, musíme si trasy připravit s dostatečným předstihem, abychom měli jistotu, že dopisy do domácností došly. Od úterý do pátku pak vyrážíme do terénu a průběžně řešíme situace, kdy nám někdo zavolá, že se mu navržený termín nehodí, je potřeba zaskočit za nemocnou kolegyní nebo se někoho nepodařilo zastihnout.

Jak se za respondenty dopravujete?

MC: Po městě pěšky nebo MHD, do obcí v okolí Brna buď linkovým autobusem, pokud je tam vhodné spojení, nebo služebním autem.

Co se děje poté, když na určené adrese zazvoníte na zvonek?

MC: Když se nikdo neozve a neotevře, musíme dané místo zkusit navštívit alespoň pětkrát v dalších dnech. V případě, že dotyčný je doma, ale šetření odmítne a nenechá se umluvit, zaznamenám to do výkazu. Nejlepší varianta samozřejmě je, že si respondent na mě udělá čas a se šetřením souhlasí.

LF: Na tom, kolik má respondent času, pak záleží další postup. Když nespěchá, můžeme v klidu projít celý dotazník v tabletu a ještě si třeba vyslechnu nějaké historky ze života rodiny či vesnice. Jestliže mi ale respondent dá jen pár minut, musím vytáhnout papírový dotazník a tužku a rychle klást otázky a zaznamenávat si odpovědi. Procházení formuláře strukturované otázky po otázce a zaznamenávání do tabletu bývá dost zdoluhavé a každý nemá trpělivost čekat, než se proklikám k jednotlivým otázkám a v nabídce vyhledám zvolené varianty odpovědí.

MC: Když provádíme šetření do tabletu, odpovědi se po ukončení dotazování rovnou odešlou do centrály ke zpracování. Z papíru musíme odpovědi do elektronického formuláře dodatečně přepsat.

Jak dlouho rozhovor v jedné domácnosti obvykle trvá?

LF: Když jsou lidé sdílní a mají větší rodinu, můžeme na jednom místě strávit opravdu dlouho, třeba hodinu, někdy i víc. Pokud v místě žije sám jeden důchodce, který není pracovně aktivní a nepotřebuje se vypovídat, stačí na zodpovězení kratšího dotazníku desítky minut.

Kolika osob v domácnosti se dotazujete?

MC: To záleží na druhu šetření. Do zjišťování životních podmínek a šetření pracovních sil zahrnujeme všechny členy, ale za celou domácnost může odpovídat jenom jeden. V některých navazujících šetřeních se z domácnosti vybírají třeba maximálně dva respondenti, ale ti musí mluvit každý sám za sebe.

Kolik domácností za týden zpravidla navštívíte?

LF: Na každý týden máme určené tři až čtyři sčítací obvody a v každém z nich šest adres. Takže 18 až 24 domácností týdně. Vybrané sčítací obvody spolu obvykle nesousedí, nacházejí se zpravidla v různých částech oblasti, kterou máme na starost. Takže, když respondentům nevyhovuje naplánovaný termín návštěvy, bývá dost náročné všechno sladit, abychom nejezdili sem a tam.

MC: K základním šetřením se navíc přidávají doplňková, která se provádějí jednorázově nebo se opakují s víceletou periodou. A to znamená další návštěvy navíc.

Které šetření máte nejradši?

MC: Mě nejvíc baví šetření cestovního ruchu. Je to zajímavé téma a lidé si o cestování rádi povídají.

LF: Mým oblíbeným je šetření o práci. Jednak ho dělám dlouho, takže jsem si v něm jistý, a jednak je to i pro lidi celkem nekonfliktní téma. S tím, co dělají, nebo v minulosti dělali, se mnozí rádi pochlubí.

Provádíte nějaká šetření na dálku, třeba po telefonu?

LF: První návštěva u respondenta je obvykle osobní. Pokud má šetření několik vln a třeba jednou za čtvrt roku se odpovídá na tytéž otázky, můžeme se s respondenty domluvit na telefonickém rozhovoru nebo na zaslání odpovědi e-mailem. Zejména starší lidé ale často preferují osobní kontakt, takže za nimi jezdíme opakovaně.

MC: Osobní návštěva je nutná i při většině nadstavbových šetření. Teď třeba začíná šetření zdravotního stavu a nedovedu si přestavit, že bych se někoho vyptávala po telefonu.

LF: Také šetření, jak lidé používají informační technologie, bylo hodně podrobné a zjišťovali jsme při něm údaje o všech členech domácnosti. Ani to tedy po telefonu moc nešlo.

MC: Občas se také stává, že mi respondent zavolá, že se mu to doma nehodí, a domluvíme se na setkání třeba v kavárně nebo u něj v práci. Pak tedy nenavštíví přímo domácnost, ale je to stále osobní rozhovor.

Je nějaká denní doba nebo den v týdnu, kdy lze respondenty spíš zastihnout doma a kdy jsou ochotnější si s vámi povídat?

LF: Mně se osvědčilo vyrazit do terénu až po obědě. Důchodci sice bývají doma celý den, ale pracující část populace dopoledne nemám téměř šanci odchytit. Horší to bývá v zimě, kdy je brzy tma a lidé nechtějí cizímu člověku večer otvírat.

Jak dlouho trvá, než se nový tazatel zapracuje?

MC: Než jsem nabyla jistoty, trvalo mi to asi půl roku. Ze začátku jsem se ostýchala, ale postupně jsem si zvykla. Seznámení se všemi úlohami trvá minimálně rok, protože pravidelná šetření jsou rozložena do celého roku. Některá se opakují až po třech nebo pěti letech a občas přibudou nová, takže učit se musíme vlastně pořád.

PAVEL ČERNÝ

oddělení marketingu a PR

Na práci tazatele je nejlepší to, že nesedíme celé dny v kanceláři, ale každý den jsme někde jinde.

LF: Vždycky před zahájením šetření absolvujeme školení, abychom se dokázali orientovat v dotazníku a pochopili souvislosti. Absolvovali jsme i kurzy asertivního jednání, zvládání stresu a pozitivní komunikace, ale nejlepší škola byla, když mě kolegyně jako úplného nováčka vzala s sebou do terénu. Zazvonila, postrčila mě ke dveřím a řekla: „Tak se snaž.“ Stála za mnou, a když mi to moc nešlo, pomohla, ale musel jsem bojovat.

Co vás na práci tazatele nejvíc baví?

LF: Že nesedím celé dny v kanceláři. Každý den jsem někde jinde. Mám na starosti region Brno venkov, takže jezdím do vesniček, a to je moc pěkné.

MC: Mě také těší pestrost a různorodost. Respondenti reagují někdy hezky, někdy hůř, jednou svítí sluníčko, jindy sněží a mrzne, nikdy to není stejné.

To vypadá, jako by tazatelská profese byla plná romantiky. Ale určitě se setkáváte i s negativními reakcemi...

MC: Když je na vás někdo nepřijemný, je důležité nerozčílit se a zůstat asertivní. A nebrat si to osobně. Stalo se mi, že na mě jeden pán vzal vidle, na druhé straně mám 92letou babičku, u které šetření už dávno skončilo a ona mi stále volá a přeje k Vánocům, Velikonocům nebo k svátku. Od jedné paní jsem dostala ručně pletenou síťovku, další respondenti zase v den mé návštěvy odjížděli na chatu, tak mě vzali s sebou a šetření jsme provedli tam. Takové momenty jsou moc pěkné a člověka nabíjejí pozitivní energií. A ty negativní rychle vytěsňím.

LF: Náročné období přijde teď před volbami. Jako zastupce státní instituce si nás lidé automaticky spojují se všemi problémy a aférami, které se budou probírat v rámci předvolební kampaně. A vůbec nezáleží na tom, kterou stranu preferují nebo kdo je zrovna ve vládě. My jsme vždycky tím hromosvodem, který to odnese, ať jsou nespokojení s výkony pravice nebo levice.

Jak se vyrovnáváte s tím, když se k vám lidé chovají neurvale?

LF: Když je někdo agresivní a třeba mi nadává, tak to je ještě docela dobré. To rychle pustím z hlavy a zabývám se jinými věcmi. Daleko horší bývají setkání s lidmi, kteří jsou na tom skutečně špatně. Jsou třeba nemocní, mají velmi nízké příjmy, žijí v nevyhovujících podmínkách. To se pak depresivních myšlenek zbavuje mnohem hůř.

MC: Náročné bývá i šetření v rodinách, kde nedávno někdo zemřel. Nebo když jsem s tím člověkem třeba mluvila při předchozí návštěvě, a teď už tady není.

Nacházejí se v Brně také vyloučené lokality?

LF: Pověstná je zde oblast Cejlu, kde před druhou světovou válkou žili bohatí židovští podnikatelé a obchodníci. Ti ovšem byli násilím vystěhováni a po válce se už většinou nevrátili. Takže dříve výstavní domy zpusťly a staly se domovem sociálně slabších obyvatel.

Do bytů se tam skoro nedá dostat, protože u vchodů většinou chybí zvonky, a když neznáme jména, nemůžeme ty lidi ani obeslat dopisem.

MC: Občas se ale i zde někoho podaří zastihnout, a když jsem tu několik domácností navštívila, byla jsem překvapená, jak čisto a uklizeno doma mají. To je proti venkovní fasádě a stavu na ulici veliký kontrast.

LF: I já mám s lidmi z této lokality celkem dobrou zkušenost. Jsem pro ně člověk z úřadu, a oni chtějí být s úřady zadobře. Tak se ke mně chovají velmi slušně.

Jak důkladně si lidé ověřují, že jste skutečně tazatelé z ČSÚ a ne nějakí podvodníci?

LF: V tom hodně pomáhají dopisy, které rozesíláme předem. Lidé se díky nim na návštěvu mohou připravit a třeba se podívat i na náš web. Na něm je i možnost ověřit si naši totožnost prostřednictvím čísla průkazu tazatele. Občas někteří respondenti volají na ČSÚ a zjišťují, jestli takové šetření skutečně probíhá, jeden pán odnesl dopis ode mě na policii s tím, aby ověřili moji totožnost. Když mu potvrdili, že se nejedná o podvod, uklidnil se a šetření jsme provedli.

MC: Šetření probíhá zpravidla venku před vchodem, dovnitř nás pozve jen minimum respondentů. Takže ani k nějakému důkladnému ověřování totožnosti moc často nedochází. Pokud mi respondent nedůvěřuje, tak spíš účast v šetření rovnou odmítne.

Jak lidem vysvětlujete, proč jsou jejich odpovědi na vaše otázky důležité? Máte nějaké příklady toho, kde a k čemu se zjištěná data používají?

LF: Snažím se to vysvětlovat stručně. Nezacházet do přílišných detailů a odborných termínů. Využiji třeba toho, že nějaký údaj z ČSÚ zveřejnila televize nebo noviny. Odkážu na to, že respondent možná tu zprávu viděl a že teď děláme další podobný průzkum. Abychom třeba věděli, jestli je v kraji dost učitelů a učitelek a ve kterých lokalitách přibývá nejvíce dětí.

MC: Lidé si většinou myslí, že se jich budeme ptát na situaci v celém státě, a říkají, že o tom nemají dost informací a nechť se k tomu vyjadřovat. Vysvětluji jim tedy, že nás zajímá jejich osobní situace a že jejich odpovědi mohou pomoci k tomu, aby se politici a státní úředníci dozvěděli, jak se v Česku skutečně žije.

Zažili jste nějaké neobvyklé návštěvy, které se stávají jednou za život?

LF: Tak hned v prvních letech, co jsem tady pracoval, jsem byl šetřit Markétu. Tehdy jsme se ještě neznali a ona nebyla tazatelkou. Když k nám později nastoupila, tak jsme si teprve zpětně uvědomili, že už jsme se v minulosti potkali.

MC: Ona každá návštěva je jiná, žádná se znovu neopakuje. Když si mám vzpomenout na něco hodně výrazného, tak to byl byt, kde to hrozně páchlo. Paní mě pozvala dál, ale raději jsem zůstala na chodbě a i tak jsem potom šla domů pěšky, abych se nadýchala čerstvého vzduchu.

Mgr. Markéta Císařová

Vystudovala obor sociální pedagogika. Před nástupem do ČSÚ pracovala v ČSA na letišti v Praze a v několika cestovních kancelářích. Ve volném čase se věnuje tanci, zpěvu a výletům na kole nebo pěšky po horách.

Libor Fojt

Vystudoval gymnázium v Blansku. Po ukončení studia vykonával příležitostné práce jako lektor matematiky, lektor tance a autor křížovek a logických hříček. Výuce tance se věnuje neustále, sbírá deskové hry a kondici si udržuje absolvováním orientačních závodů.

Nezkrácený rozhovor najdete na: bit.ly/3TMpKkN

1,3 milionu lidí s postižením v Česku

V Česku žije 15 % lidí, které dlouhodobý zdravotní problém omezuje v každodenních činnostech. Nejčastěji se jejich postižení projevuje v pohybové oblasti a onemocněním vnitřních orgánů.

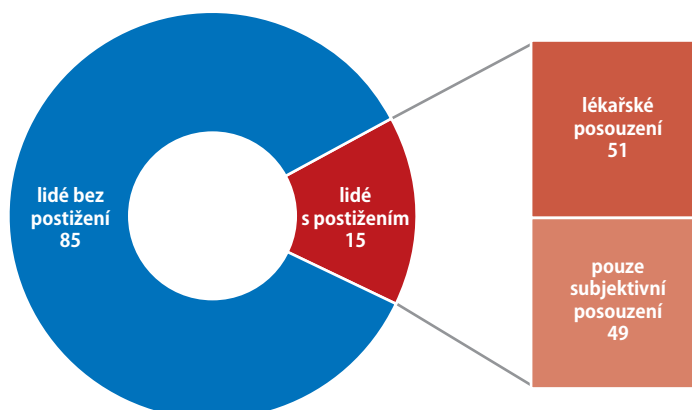
HELENA CHODOUNSKÁ
vedoucí oddělení statistiky vzdělávání, zdravotnictví, kultury a sociálního zabezpečení

V roce 2024 žilo v Česku v domácnostech mezi lidmi staršími 15 let 1 313 tisíc osob, které byly kvůli zdravotním problémům dlouhodobě omezeny ve vykonávání běžných činností. Představovaly tak 15 % z obyvatel nad 15 let žijících v domácnostech. Oproti minulé vlně šetření z roku 2018, kdy bylo lidí se zdravotním postižením 1 152 tisíc, a tvořili tak 13 % z celkové populace daného věku, je patrný nárůst jejich absolutního počtu i procentuálního zastoupení.

Přínos Výběrového šetření osob se zdravotním postižením, které je zdrojem všech zde prezentovaných údajů, spočíval v širokém vymezení osob se zdravotním postižením. Kromě lidí, u nichž vedl jejich zhoršený zdravotní stav k přiznání invalidity, příspěvku na péči nebo průkazu osoby se zdravotním postižením, byly do sledované skupiny lidí se zdravotním postižením zahrnuty také osoby, které uvedly, že mají dlouhodobé zdravotní omezení, ale žádnou podobnou dávku

LIDÉ SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM PODLE POSOUZENÍ (% , 2024)

Zdroj: ČSÚ

LIDÉ SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

OBSAH

23

1,3 milionu lidí s postižením v Česku

Oproti výsledkům šetření z roku 2019 lidí s postižením přibýlo.

27

Každý osmý žák na základce

Děti s nějakou formou postižení tvoří 13 % všech žáků základních škol.

30

Lidé se zdravotním postižením pracují častěji než před šesti lety

V roce 2024 pracovala polovina lidí se zdravotním postižením ve věku 20–64 let.

32

Lidé se zdravotním postižením jsou častěji offline

Pro osoby se zdravotním omezením může být používání internetu nebo chytrého telefonu značně obtížné.

či důchod přiznané nemají. Poměr těchto dvou skupin lidí s postižením dle lékařského, či pouze vlastního zhodnocení, byl zhruba vyrovnaný.

MEZI OSOBAMI S POSTIŽENÍM PŘEVAŽUJÍ ŽENY

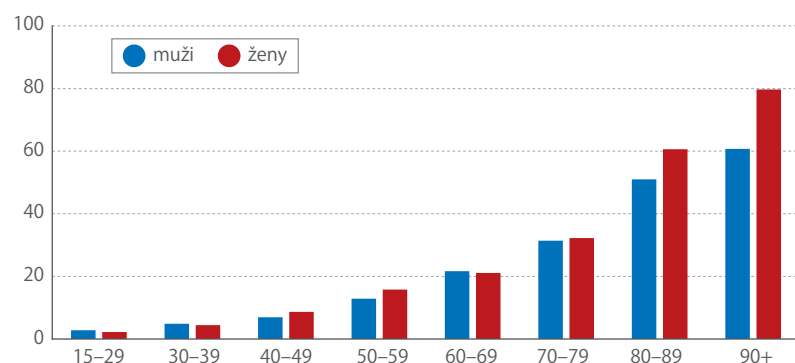
S rostoucím věkem u lidí obvykle přibývá zdravotních problémů a nemocí a roste i podíl osob se zdravotním postižením. Zatímco u mladších lidí ve věku do 40 let bylo zastoupení osob se zdravotním postižením 3,5 %, mezi seniory nad 80 let se potýkalo se zdravotním postižením téměř 60 %. K největšímu nárůstu počtu lidí s dlouhodobým omezením v běžných činnostech kvůli zdravotním problémům došlo ve věkové skupině 70 až 79 let, kde jejich počet mezi lety 2018 a 2024 narostl o 75 tisíc, tedy více než o čtvrtinu. To souvisí s prodlužováním naděje dožití a stárnutím populace, kdy se celkový počet obyvatel v této věkové skupině zvýšil o 134 tisíc. V podílu osob se zdravotním postižením v jednotlivých věkových skupinách mezi lety 2018 a 2024 k nijak zásadnímu zvýšení nedošlo, rozdíly jsou v řádu jednotek procentních bodů.

Mezi osobami se zdravotním postižením v celkovém počtu převažovaly ženy, kterých bylo 56 %. Důvodem je, že více než polovinu osob se zdravotním postižením tvořili senioři ve věku nad 65 let, mezi nimiž obecně v populaci převládají ženy, které se v průměru dožívají vyššího věku. Mladí lidé mezi 15 až 34 lety představovali jen 5 % celkového počtu lidí se zdravotním postižením. Podíl osob v mladším středním věku mezi 35 až 49 lety činil 12 %, ve starším středním věku 50 až 64 let 26 %, u mladších seniorů ve věkové skupině 65 až 79 let byl s 37 % nejvyšší a v kategorii seniorů nad 80 let vycházel na 20 %.

NEJČASTĚJŠÍ BÝVÁ OMEZENÍ POHYBU

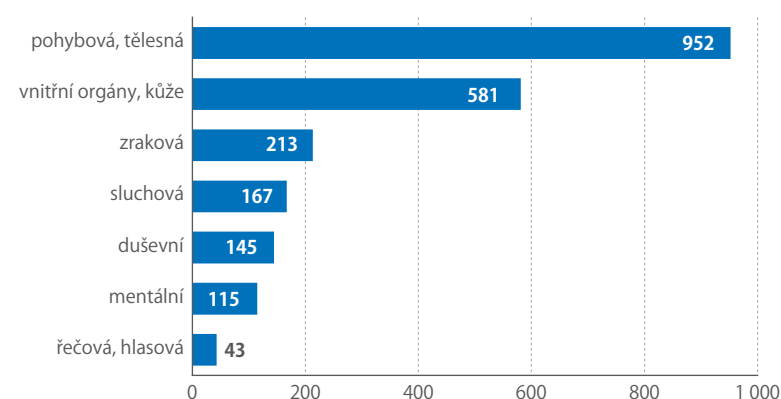
Zdravotní postižení se může projevovat v jedné nebo více oblastech zároveň. Například diabetik má vážné vnitřní onemocnění, ale může mít vlivem neuropatie končetin problémy v pohybové oblasti nebo kvůli retinopatii potíže se zrakem. U seniorů pak často dochází ke kumulaci více různých onemocnění s projevy v oblasti pohybu, zraku a sluchu, v případě demence i v mentální nebo duševní oblasti. Ve více oblastech

PODÍLY LIDÍ SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM VE VĚKOVÝCH SKUPINÁCH (% , 2024)

Zdroj: ČSÚ

LIDÉ SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM PODLE OBLASTI PROJEVU POSTIŽENÍ (tis., 2024)

Zdroj: ČSÚ

zároveň se postižení projevovalo u 609 tisíc lidí se zdravotním postižením.

Nejčastěji se zdravotní postižení projevovalo v oblasti pohybové či tělesné, což se v roce 2024 týkalo bezmála milionu lidí. Druhé místo zaujímalo omezení způsobené onemocněním vnitřních orgánů, které mělo téměř 600 tisíc osob. S postižením v oblasti zraku se potýkalo 213 tisíc osob a v oblasti sluchu 167 tisíc. Omezením způsobeným duševními poruchami trpělo 145 tisíc osob a omezením mentálních schopností 115 tisíc osob. Nejméně časté bylo omezení v oblasti řeči či hlasu.

Příčinou zdravotního postižení byla téměř v 80 % onemocnění vzniklá v průběhu života. V 7 % za postižením stála příčina vrozená a z 6 % způsobil zdravotní postižení úraz. Ve zbývajících 8 % šlo o nějakou kombinaci těchto příčin. Struktura příčin postižení se lišila podle toho, v jaké oblasti se zdravotní postižení projevovalo, nicméně ve všech oblastech byly nemoci vzniklé v průběhu života nejčastější příčinou. Vrozená příčina se nejobvykleji objevovala u postižení v mentální (42 %) a řečové (36 %) oblasti. Naproti tomu úraz byl dle očekávání nejvíce zastoupenou příčinou (13 %) u postižení v pohybové a tělesné oblasti.

KAŽDÝ OSMÝ ČLOVĚK S POSTIŽENÍM POSTRÁDÁ POMŮCKY

V některých oblastech mohou lidem se zdravotním postižením usnadňovat běžné fungování vhodné kompenzační pomůcky. Téměř polovina (48 %) lidí se zdravotním postižením uvedla, že kompenzační pomůcky využívá, jsou pro ně dostačující a jiné nepotřebuje. Žádné pomůcky nemělo, a ani je nepotřebovalo 40 % osob s postižením. Nicméně 10 % lidí ze zdravotním postižením přiznalo, že pro ně stávající pomůcky nejsou dostatečné a potřebovali by další. Poslední 2 % osob s postižením žádné pomůcky nemají, přestože by je chtěly a potřebovaly.

Uvedená struktura se lišila u jednotlivých oblastí postižení v závislosti na tom, zda je možné dané potíže nějakou pomůckou částečně vyrovnat. V případě postižení zraku, sluchu nebo v pohybové oblasti účinné pomůcky existují, a jejich používání je tak

častější. Naproti tomu lidé s duševními nebo vnitřními onemocněními se potýkají s odlišnými problémy a využívání pomůcek u nich není příliš obvyklé.

V absolutních počtech postrádalo dostatečné kompenzační pomůcky 153 tisíc osob. Nejčastěji udávaným důvodem, proč lidé se zdravotním postižením vhodné kompenzační pomůcky neměli, přestože by je potřebovali, byla finanční náročnost, kterou uvedlo 57 % ze všech lidí, jimž pomůcky scházely. Druhým nejčastějším důvodem byl nedostatek informací, kdy lidé nevěděli, jaké pomůcky jsou k dispozici a jak by si je mohli obstarat. Ve srovnání s rokem 2018 se počet lidí postrádajících vhodné kompenzační pomůcky snížil o 30 %. Tehdy se s tímto problémem potýkalo 220 tisíc osob s postižením.

POMOC ZAJIŠTÍ NEJČASTĚJI PŘÍBUZNÍ

Pomoc druhé osoby využívalo 827 tisíc lidí se zdravotním postižením a v 94 % případů tuto pomoc zajišťovali příbuzní, ať už sami, nebo střídavě s nějakou další pomáhající osobou. Pro 98 tisíc lidí s postižením, tedy 8 % z nich, nebyla poskytovaná pomoc dostačující nebo žádnou pomáhající osobu neměli, i když by pomoc potřebovali. Také v takových případech byla

nejčastějším důvodem chybějící pomoci finanční náročnost. Dále zaznívalo, že tito lidé neměli nikoho, kdo by jim chtěl nebo mohl pomoci, bylo jim nepříjemné požádat o pomoc nebo zmiňovali nedostupnost služeb či obavu z narušení soukromí. Počet osob se zdravotním postižením, kterým scházela dostatečná pomoc, se od roku 2018 snížil ze 117 tisíc na 98 tisíc, tedy o 16 %.

Bez pomoci druhé osoby měly potíže zajistit běžné domácí práce tři čtvrtiny lidí se zdravotním postižením, více než polovina měla potíže s nakupováním a stejně tak s dopravou. Zajistit si dopravu nebylo bez pomoci jiné osoby schopno 14 % lidí s postižením. Kromě domácích prací, dopravy a nakupování byly zjišťovány také potíže se samostatným pohybem po bytě, se samostatným pohybem po okolí domova, s orientací a pohybem ve veřejných budovách, s přípravou jídla, koupáním či sprchováním, v komunikaci, zacházení s penězi nebo ve správném užívání léků. Alespoň jednu z těchto jedenácti vybraných činností bez pomoci vůbec nezvládalo nebo zvládalo jen s velkými potížemi 40 % lidí se zdravotním postižením. Tento podíl byl vyšší u mladých lidí s postižením do 34 let a potom u nejstarších nad 80 let. Nejčastěji

JAK VELKOU ČÁST AGENDY VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV TVOŘÍ PODNĚTY OD ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÝCH? ČEHO SE TYTO PODNĚTY ZEJMÉNA TÝKAJÍ?

Lidé s postižením se na nás obracejí s různými podněty napříč oblastmi, kterými se ombudsman zabývá. Počty podnětů týkajících se lidí s postižením speciálně neevidujeme. Každoročně ombudsman obdrží 7 až 8 tisíc podnětů od občanů, loni to bylo 7 451. Přibližně 100 podnětů ročně poukazuje na systémové problémy lidí s postižením. Další 150 se týká výkonu veřejného opatrovnictví a podpůrných opatření. Lidé s invalidními důchody u nás hledali za rok 2024 pomoc ve 296 případech. Ve 120 případech jsme se zabývali příspěvkem na péči. Přibližně desítky stížností byla k nesprávnému řešení přístupnosti (bezbariérového užívání) ze strany stavebních úřadů. Obrací se na nás také lidé s námitkou diskriminace. Zdravotní postižení je jedním z nejčastěji namítaných diskriminačních důvodů – loni to bylo 143 podnětů. Navštěvujeme různá zařízení včetně domovů pro osoby se zdravotním postižením. Jejich klienti, často i děti, se na nás také obracejí. Stejně tak rodiče nebo žadatelé o pěstounskou péči s postižením. Dále nám loni došlo 72 podnětů od lidí, kteří byli hospitalizováni v psychiatrických nemocnicích. Chodí nám desítky požadavků na sociální službu. Další případy se týkají úřadu práce, například když nepřízná příspěvek nebo ohledně pracovní rehabilitace.

Podněty ale nejsou jedinou částí, kdy pomáháme lidem s postižením. Pomáháme totiž systematicky

VÍT ALEXANDER SCHORM

zástupce veřejného
ochránce práv

(nejen) v rámci našeho odboru monitorování práv lidí s postižením. Od roku 2018 ombudsman monitoruje, jak Česká republika naplňuje práva lidí s postižením podle Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením. Provádíme výzkumy, šetření a vypracováváme doporučení ke zlepšení situace lidí s postižením. Jedno z velkých témat, které řešíme systémově napříč kanceláří, je přístupnost.

Z konkrétních případů mohu namátkově uvést třeba případ neslyšícího informatika, kterému ombudsman pomohl k přístupnému kurzu zdarma, nebo případ neslyšícího vězně, kterému ombudsman pomohl komunikovat s rodinou, nebo do třetího případu, kdy děti dostaly zákaz vstupu do školy s asistenčním psem. Řešíme také stížnosti na nekvalitní vzdělávání žáka s postižením v běžné nebo speciální škole, nepřijetí do zaměstnání nebo ukončení zaměstnání z důvodu postižení, nepřijetí přiměřeného opatření pro zaměstnance s postižením (např. úprava pracovní doby, pracovního prostředí), nezřízení vyhrazeného parkování pro člověka s postižením či přístup ke službám v doprovodu psa se speciálním výcvikem. Často se zabýváme problematikou přítomnosti rodičů u hospitalizovaných či vyšetřovaných dětí a rovněž se na nás obracejí rodiče s omezenou svéprávností anebo rodiče, u nichž běží řízení o omezení. Oblastí souvisejících se zdravotně hendikepovanými je ale ještě mnohem více.

měly velké potíže či vůbec nezvládaly některé ze jmenovaných činností osoby s postižením v oblasti řeči, s mentálním postižením a lidé, u kterých se postižení projevovalo ve více oblastech zároveň.

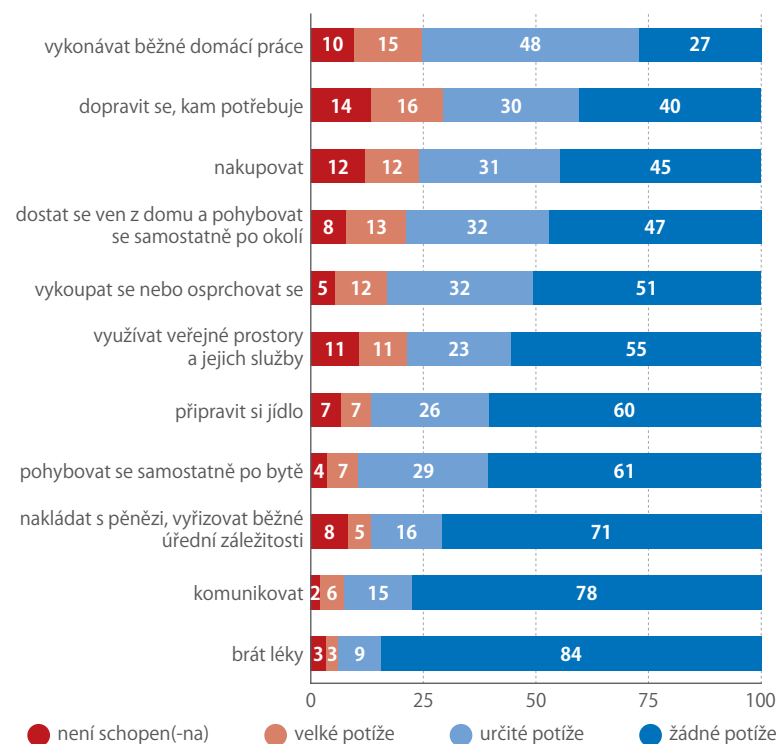
CHYBÍ HLAVNĚ FINANCE

Výběrové šetření osob se zdravotním postižením se zaměřilo i na to, co těmto lidem vzhledem k jejich postižení chybí. Nejčastěji, ve 23 % případů, uváděli finance, což se projevilo i na hlavních důvodech, proč jim schází potřebná pomoc či kompenzační pomůcky. Na druhém místě figurovala dostupná zdravotní péče či vhodná léčba, kdy problémem byly zejména dlouhé objednací lhůty nebo nemožnost najít vhodného specialistu. Lidé se zdravotním postižením také často postrádali vstřícnost úřadů při zařizování příspěvků či důchodů, což se ukázalo jako palčivé pro 13 % osob se zdravotním postižením. Téměř 40 % lidí s postižením nicméně uvedlo, že jim nic výrazně nechybí. Ať už to bylo dáno relativně méně závažným postižením, vhodně přizpůsobeným prostředím, nebo pozitivním přístupem k životu.

Podrobné informace k tomuto tématu najdete v publikaci Osoby se zdravotním postižením v domácnostech – 2024 na webu ČSÚ:

bit.ly/3TwdaWI

LIDÉ SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM PODLE POTÍŽÍ S VYKONÁVÁNÍM BĚŽNÝCH ČINNOSTÍ (% , 2024)

Zdroj: ČSÚ

Statistická data pro všechny

Otevřená data ČSÚ

Aktuální ekonomické údaje

Data ze sčítání, výsledky voleb

Strojově čitelná, ve velkém detailu

csu.gov.cz/otevrena_data

Každý osmý žák na základce

Děti s poruchami učení, chování, autismem, mentálním, smyslovým nebo jiným postižením tvoří 13 % všech žáků základních škol. Jejich podíl roste, a s ním i snaha, aby mohli častěji zůstat v běžných třídách.

HELENA CHODOUNSKÁ
vedoucí oddělení statistiky vzdělávání, zdravotnictví, kultury a sociálního zabezpečení

Ve školním roce 2024/2025 navštěvovalo základní školy 1 002 460 žáků. Mezi nimi bylo 129 701 žáků, kteří kvůli nějakému svému zdravotnímu postižení měli speciální vzdělávací potřeby. Aby se mohli spolu s ostatními dětmi v rámci svých možností vzdělávat, potřebovali různá podpurná opatření. Vedle dětí se zdravotním postižením v oblasti mentálního, tělesného, zrakového nebo sluchového postižení, závažných vad řeči či autismu sem spadají též děti se zdravotními potížemi vedoucími k závažným poruchám učení nebo chování.

MEZI HENDIKEPOVANÝMI PŘEVAŽUJÍ CHLAPCI

Počet žáků základních škol se zdravotním postižením se v posledním desetiletí kontinuálně zvyšuje a roste také jejich podíl na všech žácích základních škol. Ve školních rocích 2014/2015 až 2016/2017 dosahoval podíl žáků se zdravotním postižením na základních školách 9 %. Další čtyři roky docházelo k nárůstu až na 11,9 % ve školním roce 2020/2021. Pandemie onemocnění covid-19 může být jedním z důvodů, proč se ve školním roce 2021/2022 nárůst podílu žáků se zdravotním postižením na základních školách zastavil. Obavy rodičů a nejistota ohledně plošného uzavírání škol mohly vést, obzvláště u dětí s nějakými problémy, ke zvýšené míře odkladů školní docházky. Od školního roku 2022/2023 už opět na základních školách docházelo ke zvyšování podílu žáků s postižením, přestože zprvu, v roce doznívající pandemie,

jen pomalu. Ve školním roce 2024/2025 bylo na základních školách 12,9 % žáků s postižením.

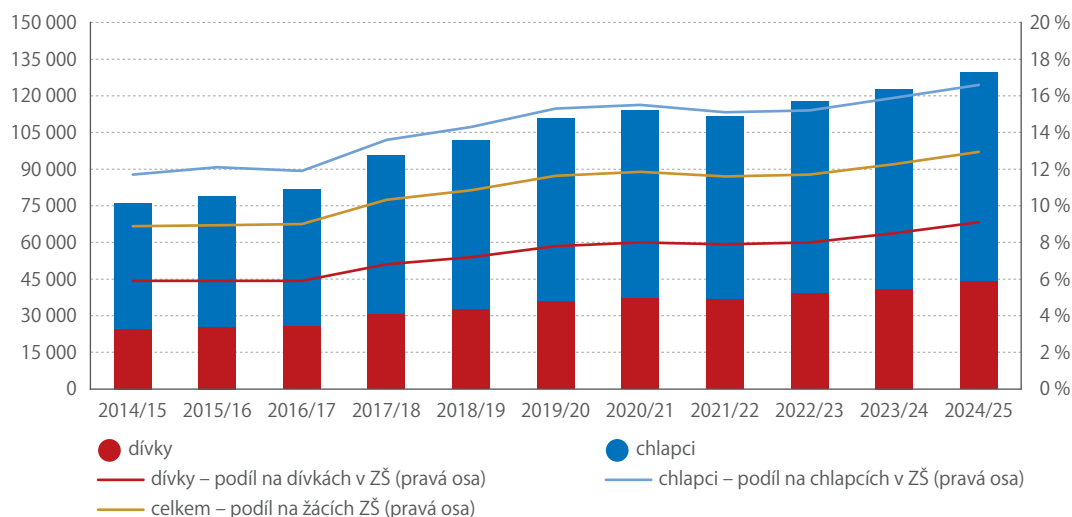
Mezi žáky se zdravotním postižením převládají chlapci, kteří dlouhodobě tvoří zhruba dvě třetiny z nich. Toto rozložení mezi pohlavími se příliš nemění, nicméně zastoupení dívek se postupně velmi zvolna zvyšuje. Ve školním roce 2016/2017 představovaly dívky méně než 32 % všech žáků s postižením a v nedávno ukončeném roce 2024/2025 tvořily již přes 34 %.

Dívky se zdravotním postižením ve školním roce 2024/2025 představovaly 9 % ze všech žákyň základních škol, a jejich podíl se za posledních deset let zvýšil o 3 procentní body. Chlapců se zdravotním postižením bylo mezi všemi chlapci na základních školách 17 %, a jejich zastoupení se od školního roku 2014/2015 zvýšilo o 5 procentních bodů.

INTEGRACE DO BĚŽNÝCH TŘÍD NARŮSTÁ

Děti se zdravotním postižením mohou navštěvovat speciální školy pouze pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, speciální třídy v rámci běžných škol, nebo být integrovány v běžných třídách. Ovšem podíl žáků navštěvujících speciální třídy, ať už v rámci běžných, nebo speciálních škol, se snižuje. Ve školním roce 2024/2025 navštěvovalo speciální třídy už pouze 22,6 % žáků se zdravotním postižením. Přitom ještě před deseti lety to bylo 40 %. Stále častěji se tak daří, že děti s různými zdravotními problémy mohou chodit do stejné třídy jako jejich zdraví vrstevníci.

ŽÁCI SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH

Zdroj: MŠMT

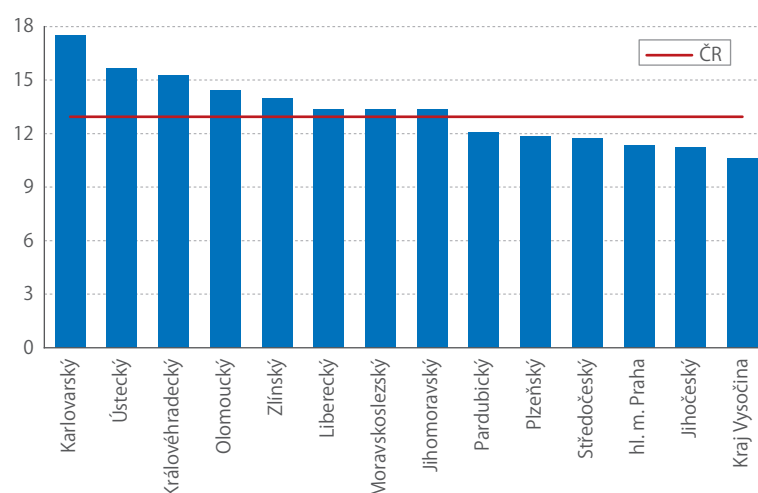
V jednotlivých krajích se zastoupení žáků se zdravotním postižením v základních školách značně liší. Ovlivňuje to více faktorů, např. rozdíly v dostupnosti zdravotní péče, socioekonomické odlišnosti i nejednotná praxe školských poradenských zařízení, která spolupracují se školami na diagnostice a nastavení vhodných individuálních podpůrných opatření ve vzdělávání. Nejvyšší podíl žáků se zdravotním postižením byl ve školním roce 2024/2025 evidován v Karlovarském kraji, kde dosahoval 17,5 %. Následoval Ústecký kraj s 15,6 % a Královéhradecký kraj s 15,3 %. Na opačném konci žebříčku s nejmenším zastoupením žáků se zdravotním postižením mezi žáky základních škol se nacházel Kraj Vysočina s 10,6 %. Podprůměrnou hodnotu podílu žáků se zdravotním postižením mezi 11 % a 12 % vykazovaly hned čtyři kraje: Praha, Středočeský, Jihočeský a Plzeňský.

Poměrně značné mezikrajské rozdíly nalezneme také v míře integrace dětí se zdravotním postižením do běžných tříd základních škol. Ve školním roce 2024/2025 navštěvovala speciální třídy (v rámci běžných či speciálních škol) téměř třetina dětí se zdravotním postižením (32,4 %) v Libereckém kraji. V krajích Ústeckém a Karlovarském to bylo bezmála 30 %. Nejlépe se daří integrovat děti se zdravotním postižením v Jihomoravském kraji, kde do speciálních tříd chodilo jen 16,6 % žáků základních škol se zdravotním postižením. Dalšími kraji, kde se podíl žáků s postižením ve speciálních třídách ve školním roce 2024/2025 držel pod hranicí 18 %, byly Zlínský, Kraj Vysočina a Středočeský.

NEJČASTĚJŠÍ JSOU PORUCHY UČENÍ

Z hlediska typu zdravotního postižení tvořili největší část žáků základních škol se zdravotním postižením ti se závažnými vývojovými poruchami učení

PODÍL ŽÁKŮ SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH V KRAJÍCH (% , 2024/2025)

Zdroj: MŠMT

(42 %). Druhou největší skupinu představovali žáci se závažnými vývojovými poruchami chování (17 %). Dohromady tak žáci se závažnými vývojovými poruchami učení nebo chování tvoří téměř 60 % ze všech žáků základních škol s postižením. Zastoupení 13 % a 12 % měli žáci s vadami řeči, respektive s mentálním postižením. Poruchy autistického spektra byly diagnostikovány u 3,5 % žáků s postižením. Shodně, okolo 1 % žáků se zdravotním postižením, představovaly děti se sluchovým, zrakovým a tělesným postižením. U 10 % žáků s postižením byla evidována postižení více vadami současně.

Struktura podle druhu zdravotního postižení se na základních školách mírně odlišuje podle pohlaví. Ve školním roce 2024/2025 se potýkalo se závažnými vývojovými poruchami učení 47 % dívek se

KDE VIDÍTE NEJVĚTŠÍ PŘEKÁŽKY PRO ZAČLEŇOVÁNÍ SLUCHOVĚ POSTIŽENÝCH DO SPOLEČNOSTI V ČESKU?

Lidé se sluchovým postižením nejvíce čelí komunikační bariéře, která omezuje jejich přístup k informacím, k možnosti vzdělávání a následně i sociální začlenění. Tyto překážky je provázejí někdy celý život, nejprve v rodině, pak ve vzdělávacím systému, při pracovním uplatnění i ve stáří. Největší skupinu tvoří právě senioři, jejichž potřeby bývají často přehlíženy. V každé životní etapě a u každé skupiny – u lidí nedoslýchavých, neslyšících, ohluchlých nebo osob s tinnitem – se bariéry liší a mají různý dopad. Časté jsou předsudky pramenící z prosté neznalosti nebo dílčí negativní zkušenosti. A obecně je značným problémem i legislativa, kdy zákony neodpovídají potřebám lidí se sluchovým postižením. Paradoxně někdy i nové změny, které by měly zohlednit specifické potřeby, místo odstraňování překážek

ALEXANDR ZVONEK

konzultant v oblasti
přístupnosti osobám se
sluchovým postižením

vytvářejí nové. To vede k dílčím problémům, jako je omezení v oblasti tlumočnických a přepisovatelských služeb, titulování televizních pořadů, přístup k pomůckám atd.

Pro snížení překážek jsou nejdůležitější lidský přístup, pochopení pro potřeby ostatních, empatie, respekt, tolerance, ochota, dobrá vůle apod. A také se nebát nechat poučit. To je nutné i v souvislosti s legislativou, kdy je třeba problematiku řešit přímo s lidmi se sluchovým postižením a s odborníky, kteří se profesně v této oblasti pohybují. Poznatky a informace je pak třeba zohlednit při tvorbě legislativy a politik. Pokud by legislativa skutečně reflektovala potřeby lidí se sluchovým postižením a byla by dostatečně vymahatelná, nemuseli by tito lidé neustále bojovat za svá práva.

JAKÉ NEJVĚTŠÍ PŘEKÁŽKY MUSEJÍ PŘEKONÁVAT ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÍ V ČESKU PŘI KOMUNIKACI S VEŘEJNOU SPRÁVOU?

NICOLE FRYČOVÁ

předsedkyně Výboru
pro přístupnost veřejné
správy a veřejných
služeb při Radě
vlády pro osoby se
zdravotním postižením,
právníčka

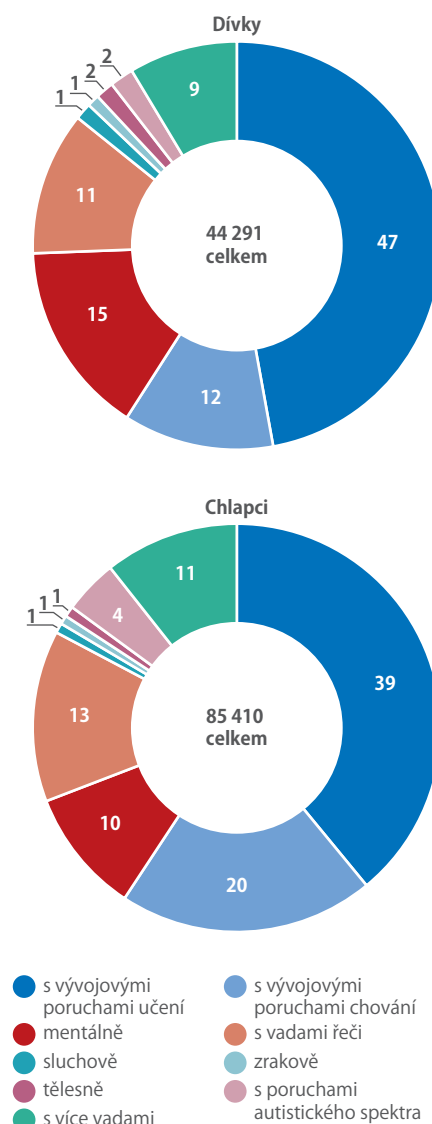
“

Jeden druh překážek, s nimiž se lidé se zdravotním postižením setkávají, jsou architektonické, kdy se postižení mají často problém dostat do budovy veřejné správy, protože například dovnitř vedou schody a neexistuje alternativa pro vozíčkáře. Další velkou překážku představují informační a komunikační bariéry. Informace zveřejňované na internetových stránkách a formuláře často nejsou přístupné pro lidi s těžkým zrakovým postižením, kteří používají k získávání informací odcítač obrazovky, pomocí něhož přijímají informace hlasovým výstupem. Veřejná správa též není dost dobře připravená na komunikaci s klienty se sluchovým postižením, zejména potom s těmi, kteří používají primárně ke komunikaci český znakový jazyk. Pro tyto lidi je psaná čeština cizím jazykem, mají tedy též ztížený přístup k informacím, ale i ke komunikaci s veřejnou správou. V neposlední řadě bych zmínila mezilidské překážky, kdy se lidé setkávají s neochotou a nepochopením na straně některých úředníků.

”

zdravotním postižením a jen 39 % chlapců. Naproti tomu závažné vývojové poruchy chování zaznamenalo 20 % chlapců s postižením, ale jen 12 % dívek. Mentální postižení bylo evidováno u 15 % dívek a 10 % chlapců s postižením. Jak již bylo zmíněno výše, absolutně je chlapců se zdravotním postižením na základních školách zhruba dvakrát více než dívek. U žáků se sluchovým, tělesným a mentálním postižením jsou počty dívek a chlapců nejvyrovnanější. Největší, více než čtyřnásobný, rozdíl byl zaznamenán u poruch autistického spektra, které jsou mnohem častěji diagnostikovány u chlapců.

ŽÁCI SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH PODLE DRUHU POSTIŽENÍ (% , 2024/2025)

Zdroj: MŠMT

Žáci se zdravotním postižením jsou skupinou, která obzvlášť potřebuje podporu a pomoc. Současná Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+ si jako jeden z cílů vytyčila „vytvoření příležitosti zažít úspěch ve vzdělávání pro všechny žáky bez ohledu na jejich socioekonomické a rodinné zázemí, zdravotní nebo jakékoliv jiné znevýhodnění“. Statistická data o žácích se zdravotním postižením a jejich struktuře jsou pro úspěšné naplnění tohoto cíle nezbytná.

Podrobné informace k tomuto tématu najdete v publikaci Děti se zdravotním postižením a osoby se zdravotním postižením v institucích 2023/2024 na webu ČSÚ:

bit.ly/4kc1jlm

Lidé se zdravotním postižením pracují častěji než před šesti lety

V roce 2024 pracovala polovina lidí se zdravotním postižením ve věku 20–64 let, u lidí bez postižení to bylo 85 %.

MARKÉTA PIŠTOROVÁ
odbor statistik
rozvoje společnosti

Mezi lety 2018 a 2024 vzrostl podíl lidí se zdravotním postižením, kteří měli zaměstnání nebo jinak pracovali. Zatímco v roce 2018 pracovalo 41 % lidí ve věku 20–64 let se zdravotním postižením, o šest let později to bylo již 50 %. Stále je to ale o poznání méně oproti populaci lidí bez postižení daného věku, ve které v roce 2024 pracovalo 85 %.

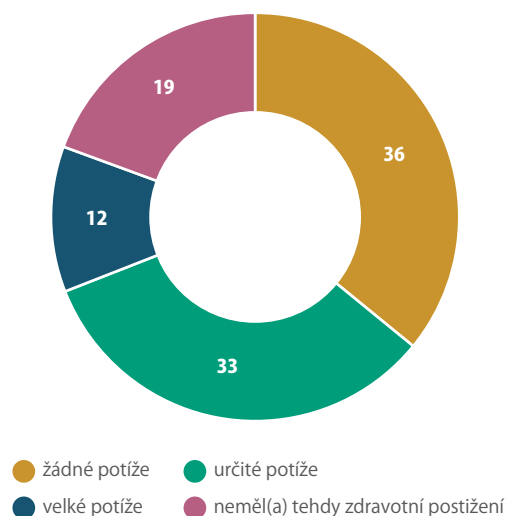
Mezi lidmi se zdravotním postižením jsou v rámci výběrového šetření o lidech s postižením počítáni jak lidé s priznanou invaliditou, příspěvkem na péči či průkazem pro osoby se zdravotním postižením, tak lidé, kteří lékařem uznané postižení nemají, ale cítí se kvůli dlouhodobým zdravotním problémům omezení ve vykonávání běžných činností. Za pracující jsou pak považováni všichni, kteří v referenčním týdnu odpracovali alespoň jednu hodinu za odměnu, bez ohledu na to, zda se jednalo o zaměstnanecký poměr, podnikání či práci na dohodu, nebo pracovali jako pomáhající rodinní příslušníci.

ROZDÍLY V PRACOVNÍCH AKTIVITÁCH

V míře zaměstnanosti jsou určité rozdíly i podle toho, zda se jedná o člověka s postižením od mládí nebo s postižením vzniklém až v průběhu života následkem úrazu či onemocnění. Mezi lidmi ve věku 20–64 let, u kterých se zdravotní postižení začalo projevovat do věku 9 let, pracovalo 39 %, zatímco z těch, u nichž se zdravotní potíže objevily až ve věku 40–49 let, pracovalo 55 %.

Ze všech pracujících ve věku 20–64 let se zdravotním postižením byla v roce 2024 zhruba polovina

POTÍŽE OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM VE VĚKU 20–64 LET PŘI HLEDÁNÍ SOUČASNÉHO ZAMĚSTNÁNÍ (%)

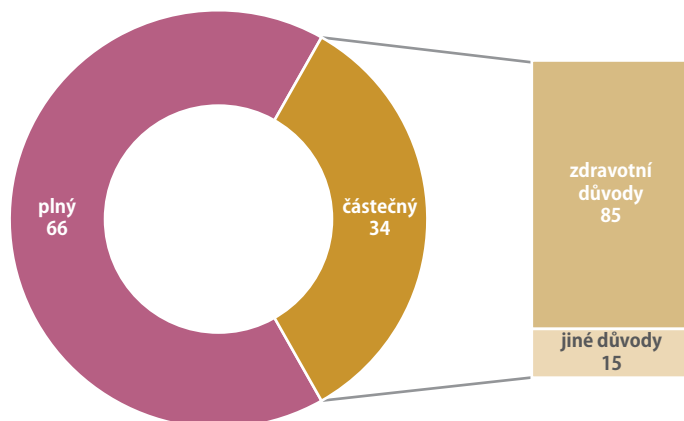

Zdroj: ČSÚ

zároveň příjemcem invalidního důchodu, nejčastěji prvního či druhého stupně. Příjemci invalidního důchodu třetího stupně tvořili pouze 6 % ze všech pracujících osob se zdravotním postižením v produktivním věku. Naprostá většina pracujících osob se zdravotním postižením byli zaměstnanci (88 %), dále 11 % tvořily osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ) a 1 % OSVČ se zaměstnanci. Celkem dvě třetiny pracujících se zdravotním postižením pracovaly (respektive podnikaly) na plný úvazek, třetina pak na zkrácený úvazek či měla jinou formu práce, např. na dohodu. Jako důvod částečného úvazku (respektive práce na dohodu apod.) byly uváděny nejčastěji zdravotní důvody (v 85 % případů), 6 % bylo z rodinných či osobních důvodů včetně péče o dítě či jinou osobu, 5 % bylo proto, že daný typ práce na plný úvazek vůbec nebyl k dispozici. Zbýlá 4 % představovala jiné důvody, včetně toho, že daný člověk nemohl práci na plný úvazek najít. Častěji měli plný úvazek muži než ženy se zdravotním postižením (74 % vs. 60 %).

Ze všech pracujících se zdravotním postižením ve věku 20–64 let změnilo 43 % někdy v životě kvůli svému zdravotnímu omezení práci, ať už zaměstnavatele, nebo pozici. Žen se zdravotním postižením změnilo práci 48 %, mužů 38 %.

PRACOVNÍ ÚVAZEK U OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM VE VĚKU 20–64 LET (%)

Zdroj: ČSÚ

EXISTUJE V ČESKU DOSTATEČNÝ PŘEHLED O PRACOVNÍM TRHU ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÝCH?

ANNA BRABCOVÁ

ředitelka odboru
integrace na trh práce,
MPSV

V Česku máme k dispozici několik zdrojů informací o zaměstnávání lidí se zdravotním postižením. Úřad práce ČR a Ministerstvo práce a sociálních věcí sledují hlavně tzv. chráněný trh práce – tedy firmy, kde více než 50 % zaměstnanců tvoří lidé s postižením. K těmto firmám máme velmi detailní údaje, například o počtu zaměstnanců, mzdách nebo počtu firem.

Připravujeme a analyzujeme i podrobné informace o lidech se zdravotním postižením, kteří pracují na běžném (otevřeném) trhu práce a o tom, jak se pohybují mezi chráněným a otevřeným trhem.

Díky podrobným datům můžeme lépe pochopit potřeby lidí se zdravotním postižením, a účinněji tak podpořit jejich pracovní uplatnění na otevřeném trhu práce.

Více informací k problematice zaměstnávání lidí s postižením naleznete na webu www.karierabezbarier.cz.

Data o chráněném trhu práce naleznete na bit.ly/3FAa80r.

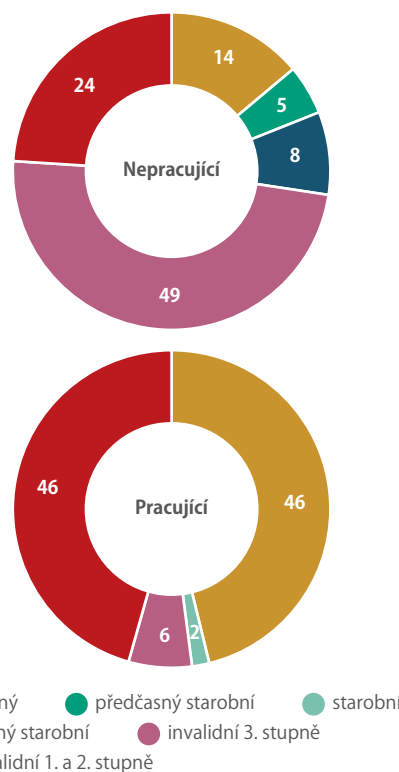
HLAVNĚ NA VOLNÉM TRHU PRÁCE

Třetina měla určité potíže s hledáním současného zaměstnání a 12 % deklarovalo velké potíže. Žádné potíže s hledáním práce nemělo 36 % a zbylých 19 % v době hledání posledního zaměstnání ještě nemělo žádné zdravotní omezení, potíže s hledáním zaměstnání kvůli zdravotním problémům tudíž rovněž nemělo.

Celkem 16 % pracujících lidí se zdravotním postižením se setkala s diskriminací v práci nebo na pracovním trhu v souvislosti se svým zdravotním postižením, častěji diskriminaci zaznamenaly ženy (18 %) než muži (15 %). Potíže zvládat změny nebo stres v práci kvůli zdravotnímu postižení měla polovina všech pracujících se zdravotním postižením ve věku 20–64 let a 7 % s tím mělo velké potíže.

Na chráněném trhu práce, tedy u zaměstnavatele, který zaměstnává více než 50 % osob se zdravotním

OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM VE VĚKU 20–64 LET PODLE DRUHU DŮCHODU (%)

Zdroj: ČSÚ

4,4 %

**dosahoval podíl
nezaměstnaných
mezi lidmi s po-
stižením ve věku
20–64 let.**

postižením z celkového počtu svých zaměstnanců a byl Úřadem práce uznán za zaměstnavatele na chráněném trhu práce, pracovalo 10 % pracujících osob se zdravotním postižením ve věku 20–64 let. Na volném trhu práce pracovalo 90 % pracujících lidí se zdravotním postižením daného věku.

Na volném trhu práce mělo úpravy pracovního režimu zahrnující například odlišné rozvržení pracovní doby, přestávek nebo práci z domova 35 % pracujících se zdravotním postižením na volném trhu práce. Dalších 10 % takové úpravy nemělo, ale vzhledem ke svému zdravotnímu postižení by je uvítalo. Úpravy pracovního prostředí jsou na volném trhu práce méně časté, mělo je 8 % pracujících s postižením a dalších 9 % je nemělo, ale potřebovalo by je.

VĚTŠINA NEPRACUJÍCÍCH POBÍRÁ DŮCHOD

Co se nezaměstnanosti týče, ta mezi lidmi s postižením ve věku 20–64 let dosahovala 4,4 %. Mezi lidmi bez postižení daného věku byla nezaměstnaná 2 % osob. Ostatní lidé s postižením (45 %) byli ekonomicky neaktivní a vzhledem ke svému zdravotnímu postižení ani práci nehledali.

Když se zaměříme na skupinu lidí se zdravotním postižením ve věku 20–64 let, kteří nepracují (tedy nezaměstnaní a ekonomicky neaktivní), zjistíme, že téměř polovina z nich má přiznaný invalidní důchod třetího stupně a téměř čtvrtina pak invalidní důchod prvního nebo druhého stupně. Dalších 13 % bylo již ve starobním důchodu, ať už předčasném, nebo řádném. Zbylých 14 % žádný důchod nepobíralo.

Lidé se zdravotním postižením jsou častěji offline

Život bez internetu si lze v současnosti jen těžko představit. Online ale přitom není každý. Kromě seniorů se to týká také osob s postižením.

LENKA WEICHETOVÁ
oddělení statistiky
výzkumu, vývoje
a informační
společnosti

Zdravotní omezení může lidi ovlivňovat nejen při pohybu nebo zvládání každodenních činností spojených s chodem domácnosti či prací. V jednadvacátém století se projevuje také ve vztahu k informačním technologiím, které jsou pro většinu populace naprostou samozřejmostí. Pro osoby se zdravotním omezením může být používání internetu nebo chytrého telefonu výzva, ať už z důvodu problémů s jemnou motorikou, zrakem, porozuměním, nebo pouze jako následek menšího zapojení do společnosti.

STARŠÍ VYUŽÍVAJÍ INTERNET MÉNĚ

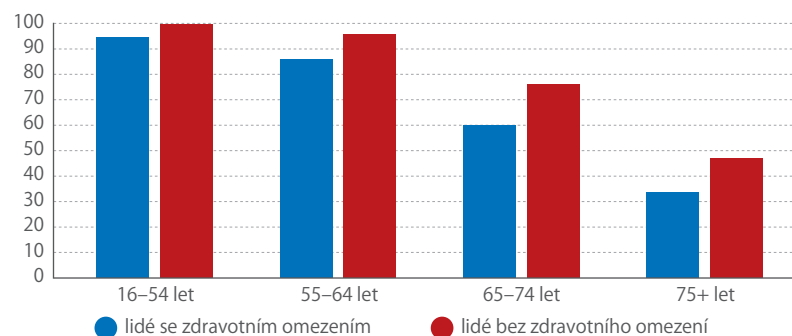
Skupina osob se zdravotním omezením může být definována na základě různých aspektů. Jedním z nich je koncept sebeoznačení, kdy lidé sami uvádějí, zda jsou ze zdravotních důvodů dlouhodobě (alespoň 6 měsíců) omezeni ve vykonávání běžných činností. Podle tohoto konceptu používá internet 99 % osob bez zdravotního omezení ve věku 16–54 let, ale ve stejné věkové skupině s omezením je to o 5 procentních bodů méně, tedy 94 %. Mezi staršími lidmi nalezneme rozdíly ještě větší. Například ve věkové skupině 65–74

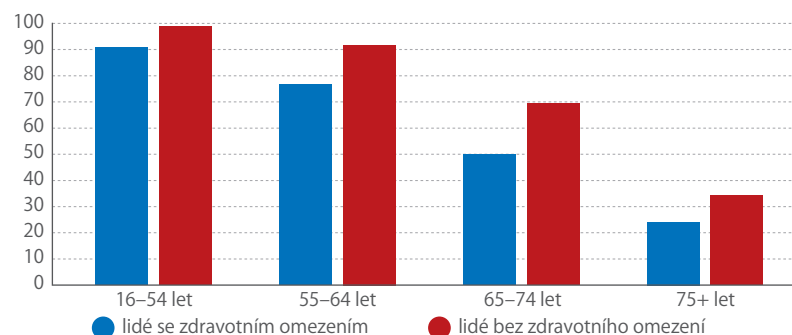
let používá internet 76 % osob bez zdravotního omezení, ale pouze 60 % osob s omezením.

Chytrý telefon je technologií, která se během posledních patnácti let masově rozšířila mezi všechny věkové i vzdělanostní skupiny. Zatímco v roce 2010 používala internet v telefonu 4 % osob, v roce 2024 se tento podíl vyšplhal na 81 %. Podíl uživatelů chytrého telefonu se zvyšuje i ve skupině lidí se zdravotním omezením, ovšem stále nedosahuje takových hodnot jako u těch bez omezení. Konkrétně ve věku 16–54 let používá chytrý telefon 99 % osob bez zdravotního omezení, oproti 91 % osob s omezením. Ve vyšších věkových kategoriích jsou rozdíly opět výraznější. Například ve věku 65–74 let používá tuto technologii 69 % osob bez omezení a 50 % osob s omezením.

POUŽÍVÁNÍ INTERNETU V ČESKU PODLE VĚKU (% osob, 2024)

POUŽÍVÁNÍ CHYTRÉHO TELEFONU V ČESKU PODLE VĚKU (% osob, 2024)

Zdroj: ČSÚ

INVALIDNÍ DŮCHODCI A INTERNET

Fakt, že lidé se zdravotním omezením používají informační technologie méně než ostatní, lze demonstrovat také na datech za invalidní důchodce. Rozdíl je patrný i v závislosti na tom, zda lidé pobírající invalidní důchod pracují, nebo ne. V roce 2024 byli na internetu méně především lidé s invalidním důchodem bez práce. Tento trend je pozorovatelný nejenom u využívání jednotlivých online služeb, ale rovněž u samotného používání internetu. Zatímco mezi pracujícími lidmi bez invalidního důchodu používalo internet 99 % osob, mezi pracujícími invalidními důchodci to bylo 97 % a mezi nepracujícími invalidními důchodci 85 %. Podobně u používání chytrého telefonu na tom byly nejlépe pracující osoby, které nepobíraly invalidní důchod. Chytrý telefon používalo 97 % z nich. Z pracujících invalidních důchodců používalo tuto technologii 95 % a mezi nepracujícími invalidními důchodci 76 %. Podobně, a i výrazně větší rozdíly

JAK SE PROMĚNIL ŽIVOT LIDÍ SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM ZA UPLYNULÝCH 20 LET?

VÁCLAV KRÁSA

předseda Národní rady zdravotně postižených ČR

I když by se mohlo zdát, že uplynulých 20 let život lidí se zdravotním postižením nějak výrazně změnilo, ve skutečnosti tomu tak není. K největším změnám docházelo samozřejmě v prvních letech po roce 1989, kdy se společnost, mimo jiné, také otevřela osobám se zdravotním postižením a začala se výrazně přizpůsobovat, aby lidé s handicapem byli postupně začleňováni se všemi právy ve všech oblastech života.

Za jednu z nejvýznamnějších změn za uplynulých 20 let lze považovat přijetí zákona o sociálních službách, který kodifikoval jednotlivé druhy sociálních služeb, ale hlavně také standardizoval dávku – příspěvek na péči, která umožňuje nákup sociálních služeb a zároveň zajišťuje, že osoby se zdravotním postižením se samy rozhodují o míře pomoci a o poskytovateli takové pomoci.

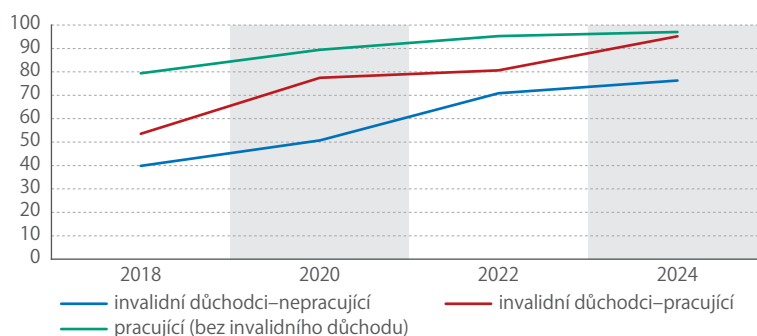
Druhou oblastí, která doznala v uplynulých 20 letech výrazné změny, je vzdělávání. V roce 2016 byla přijata rozsáhlá novela školského zákona, která výrazně zlepšila možnost standardního vzdělávání pro jednotlivé skupiny lidí se zdravotním postižením. Inkluzivní vzdělávání umožňuje standardní přístup ke vzdělání, zajišťuje podpůrné prostředky pro zvládnutí docházky do školy až po asistenta a speciálního pedagoga, kteří žákům pomáhají absolvovat studium.

K dalším výrazným změnám v životě lidí se zdravotním postižením nedošlo a v posledních letech lze sledovat především ekonomický propad lidí s handicapem, kteří patří mezi ty, co nejvíce doplácí na vysokou inflaci.

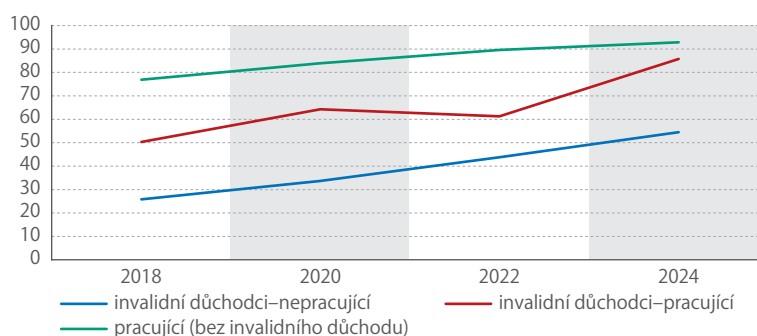

bychom našli ve využívání různých online služeb, například v případě internetového bankovníctví jsou rozdíly docela značné. Z pracujících bez invalidního důchodu spravuje své finance online 93 %, z pracujících s invalidním důchodem 86 % a mezi nepracujícími invalidní důchodci 55 %.

POUŽÍVÁNÍ CHYTRÉHO TELEFONU V ČESKU (% osob, 2024)

POUŽÍVÁNÍ INTERNETOVÉHO BANKOVNICTVÍ (% osob, 2024)

Zdroj: ČSÚ

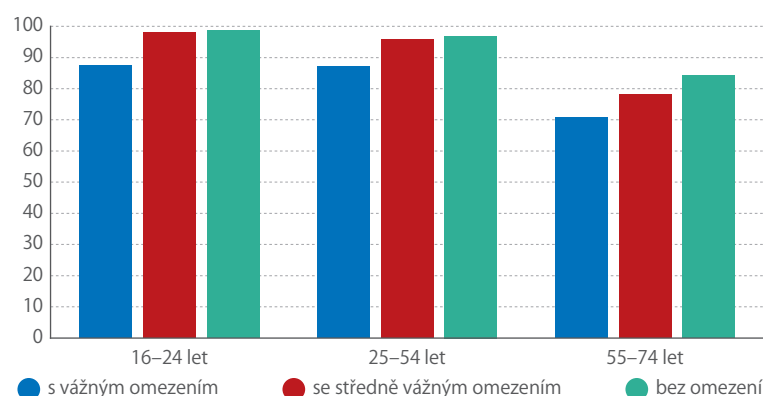
OSOBY SE ZDRAVOTNÍM OMEZENÍM V EU

V roce 2024 používalo internet pravidelně alespoň jednou týdně 78 % osob v EU ve věku 16–74 let s vážným zdravotním omezením. Mezi osobami se středně vážným omezením byl tento podíl vyšší, konkrétně 86 %, a u osob bez zdravotního omezení dosahoval 94 %.

Značné rozdíly panovaly mezi různými věkovými skupinami. Ve věku 16–24 let používalo v roce 2024 v EU internet pravidelně 87 % osob s vážným zdravotním omezením, ve srovnání s 98 % se středně vážným zdravotním omezením a 99 % osob bez zdravotního omezení.

Ve skupině 55–74 let pravidelně používalo internet 71 % osob s vážným zdravotním omezením oproti 78 % osob se středně vážným omezením a 84 % bez zdravotního omezení.

POUŽÍVÁNÍ INTERNETU V EU PODLE VĚKU (% osob, 2024)

Zdroj: Eurostat

Musíme pracovat systematicky a dlouhodobě

O tom, jak postupuje začleňování zdravotně postižených osob do života společnosti, jsme hovořili s JUDr. Pavlem Ptáčníkem, vedoucím sekretariátu a právníkem Rady vlády pro osoby se zdravotním postižením.

Foto: Tereza Koutecká

Čím se Rada vlády pro osoby se zdravotním postižením zabývá?

Rada vlády patří k nejstarším poradním orgánům v novodobé historii. Vznikla už v roce 1991 pod názvem Vládní výbor pro osoby se zdravotním postižením. Loni jsme se přejmenovali na radu, ale základní poslání zůstává stále stejné. Důvodem pro založení výboru bylo v první řadě sjednocení a prosazování společných zájmů řady organizací zdravotně postižených, které po sametové revoluci začaly vyvíjet činnost a zastupovat různé skupiny hendikepovaných. Druhým důvodem bylo naplnění charty OSN, která doporučovala, aby takovéto nadrezortní poradní orgány byly ustaveny v každé zemi.

Hlavním posláním Rady je koordinace státní politiky ve prospěch lidí se zdravotním postižením. Cílem je garantovat rovnoprávné postavení těchto lidí ve společnosti ve všech důležitých oblastech života, jako jsou vzdělávání, zaměstnávání, sociální služby, bezpečnost a podobně. Účastníme se proto připomínkových řízení k návrhům legislativních předpisů a zkoumáme jejich možný dopad na osoby se zdravotním postižením.

Kromě toho Rada plní i řadu dalších úkolů. Jedním z nejdůležitějších je příprava a realizace národních plánů podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením. Od roku 1992, kdy vznikl první, už naplňujeme sedmý a chystáme osmý.

Co je obsahem národního plánu?

Když se s ním začínalo, byly to takové nejzákladnější věci. Musela se měnit celá řada legislativních předpisů, aby se do nich dostala rovnoprávnost a odstranila se diskriminace. Upravoval se například školský zákon, zákon o zaměstnanosti, dopravní předpisy a mnoho dalších. Vývoj však jde dál, a dnes už máme legislativu srovnatelnou s vyspělými evropskými zeměmi. Problém bývá spíše v interpretaci, aby se to, co je v zákonech napsané, skutečně dodržovalo.

Národní plán tedy vždycky reaguje na aktuální situaci a vymenovává opatření směřující k tomu, abychom se v integraci osob se zdravotním postižením posouvali stále dopředu.

Jak se národní plán vlastně tvoří?

V současné chvíli intenzivně připravujeme plán na léta 2026 až 2030. Zabývá se tím mezirezortní pracovní skupina, v níž jsou přítomni zástupci organizací zdravotně postižených. Od nich sbíráme náměty, co hendikepované osoby trápí a jaké překážky musejí překonávat. Na základě toho vznikají návrhy, o kterých se diskutuje s představiteli ministerstev, a výsledkem je pak určitý kompromis. Na jedné straně jsou přání, co všechno bychom chtěli zlepšit, na druhé reálné možnosti, co se dá zvládnout, kolik na to máme financí a podobně. Připravený dokument je nakonec předložen k projednání vládě, která ho schvaluje. Zatím se nám nestalo, že by některá vláda měla k plánu nějaké zásadní připomínky. Téma integrace zdravotně postižených chápou jako důležité a potřebné všechny politické reprezentace.

Jaké aktuální úkoly právě řešíte?

Problémy přetrvávají například u zaměstnávání postižených. Starší ročníky těchto lidí neměly možnost získat potřebné vzdělání, a teď nemohou najít vhodnou práci. Mnozí zaměstnavatelé se také obávají postižené osoby přijímat. Dalším velkým tématem je dostupnost sociálních služeb. Od roku 2006 sice máme zákon o sociálních službách, ale dodnes se nepodařilo vyřešit financování. Panují rovněž značné rozdíly v dostupnosti sociálních služeb v jednotlivých krajích. Postižení právo na sociální službu mají, dostanou i příspěvky na péči, ale často si nemají kde tu službu opatřit.

Určitě bychom si také dovedli představit, že se ještě více zpřístupní veřejná doprava, zejména meziměstská. Uvědomujeme si však zároveň, že z ekonomických a dalších důvodů nelze uskutečnit všechno hned. Třeba výměna všech meziměstských autobusů za nízkopodlažní je finančně velmi náročná a asi by nebylo moc hospodárné, všechny stávající autobusy najednou odstavit a nakoupit nové.

Všichni bychom si přáli, aby bylo hodně sociálních služeb pro všechny, aby byla lépe přístupná veřejná doprava, aby všechny postižené děti mohly chodit do integrované školy, aby bylo víc práce pro postižené lidi... Témat je spousta, ale víme, že to nezměníme hned. Musíme systematicky a dlouhodobě

pracovat, mnoho opatření může být naplňováno pouze postupně.

Jak úspěšná je inkluze zdravotně postižených dětí ve školách?

Statistické údaje říkají, že počet dětí integrovaných ve školách roste. To je dobře, ale stále se setkáváme s problémy. Školy jsou většinou staré budovy, kde se nepočítalo s bezbariérovým přístupem, s hygienickým zařízením pro vozíčkáře a podobně. Úpravy v takových objektech jsou náročné, a mnohde k nim proto ještě nepřistoupili. Také je pořád co zlepšovat v oblasti metodiky a vedení pedagogů pracujících s hendikepovanými dětmi. Ale bariéry se postupně překonávají a situace se vyvíjí pozitivním směrem.

Začlenění postiženého do normální společnosti už od dětského věku je totiž pro jeho další život zásadní věc. Ve škole se navazují neformální vztahy, a když je dítě přijímané kolektivem takové, jaké je, dokáže se mnohem lépe uplatnit i v dospělosti. A platí to oboustranně. Pokud jsou lidé od dětství zvyklí, že do společnosti patří také lidé se zdravotním postižením, nepřijde jim nic zvláštního na tom, že se s nimi potkávají v práci, v dopravních prostředcích a kdekoliv jinde v běžném životě.

V současné době se připravuje nový národní plán na roky 2026 až 2030. Jaké hlavní úkoly bude obsahovat?

Oblastí, v nichž se chceme posunout dál, je celá řada. Velikým tématem je digitální přístupnost a přístupnost výrobků a služeb. Budeme usilovat o to, aby se začala naplňovat ustanovení zákona o požadavcích na přístupnost některých výrobků a služeb, jenž je účinný od letošního 28. června. Pro nevidomé představuje velký problém třeba ovládání přístrojů prostřednictvím dotykového displeje. To se v posledních letech značně rozšiřuje, a alternativy s knoflíky a tlačítky mizí.

Budeme se věnovat i problematice zaměstnávání. Chtěli bychom nastavit motivační nástroje tak, aby se zvýšila zaměstnanost hendikepovaných na volném trhu práce. Chráněný trh práce tvořený specializovanými zaměstnavateli je v Česku poměrně dobře ošetřen, ale začleňování postižených do běžných pracovních kolektivů se nám zatím moc nedaří.

Jaké novinky přináší zákon o požadavcích na přístupnost některých výrobků a služeb?

Jedná se o předpis vycházející z evropské směrnice. Mimo jiné definuje okruhy výrobků a služeb, které mají být přístupné pro lidi se zdravotním postižením, případně s jinými druhy omezení. Týká se to například různých čteček, terminálů, bankomatů, dotykových informačních panelů a podobně. Vzhledem k tomu, že na obměnu těchto zařízení je třeba určitý čas, jsou v zákoně stanovena různě dlouhá přechodná období, která mají výrobci a distributoři na to, aby se novým podmínkám přizpůsobili. Půjde o dlouhodobý proces, určitě si nemůžeme představit,

PAVEL ČERNÝ

oddělení marketingu a PR

Pro nevidomé představuje velký problém ovládání přístrojů prostřednictvím dotykového displeje.

JUDr. Pavel Ptáčník

že by se od začátku července všechno rázem změnilo. Připravuje se rovněž osvětová kampaň pro přiblížení tématu širší veřejnosti i samotným výrobcům.

Odkud čerpáte informace o tom, kolik zdravotně postižených v Česku žije, jakými potížemi trpí a s jakými problémy se potýkají?

Už téměř dvacet let spolupracujeme s Českým statistickým úřadem, který provádí výběrová šetření osob se zdravotním postižením. Ta jsou opravdu komplexní, přinášejí informace ze všech důležitých oblastí života těchto lidí. Pro nás se jedná o velmi cenná data, protože na jejich základě můžeme připravovat opatření, jež se konkretizují v národních plánech. Výsledky nám pomáhají i v argumentaci, když se snažíme navržená opatření prosadit.

Kromě výstupů z ČSÚ využíváme i další zdroje, například ministerstvo školství zjišťuje počty žáků se zdravotním postižením ve školách nebo ministerstvo práce sbírá data o zaměstnávání hendikepovaných.

Kdo je vlastně zdravotně postižený člověk? Koho takto můžeme označit?

To je poměrně široký pojem. Definice se liší podle účelu. Jiná se používá pro oblast zaměstnanosti, jiná pro sociální zabezpečení, jiná pro antidiskriminační zákon... Obecně je možno vycházet z definice vymezené Úmluvou o právech osob se zdravotním postižením, podle které se osobou se zdravotním postižením rozumí osoba mající dlouhodobé fyzické, duševní, mentální nebo smyslové postižení, které v interakci s různými překážkami může bránit jejímu plnému a účinnému zapojení do společnosti na rovnoprávném základě s ostatními.

Jak výrazně se změnily podmínky pro život postižených za dobu, co působíte v Úřadu vlády?

Dost výrazně. Vývoj jde neustále kupředu. V devadesátých letech tu nebyly žádné bezbariérové přechody, žádná bezbariérová doprava, integrace v běžných školách téměř neexistovala. Dnes jsou postižení mezi lidmi víc vidět, dostávají se do různých profesí, působí v oblasti kultury, sportu, ale i politiky. Je vidět, že postavení těchto lidí se zlepšuje. Ale jak už jsem uvedl, prostoru pro další pokrok do budoucna je tu stále dost.

Jak se pro občany se zdravotním postižením mění přístupnost veřejné správy?

Já myslím, že v zásadě dobře. Řada základních věcí se zlepšuje, mnoho veřejných budov již má bezbariérový přístup a rozšiřuje se i nabídka agend, které lze vyřídit online z domova. Také se postupně zvyšuje přístupnost webových stránek úřadů pro zdravotně postižené osoby. Nedávno jsme dělali průzkum na jednotlivých ministerstvech a zjišťovali jsme, jak jsou na tom v přístupnosti sama ministerstva i jejich příspěvkové organizace. Výsledky ukázaly, že je stále co zlepšovat.

Můžete srovnat úroveň služeb a péče o zdravotně postižené v Česku se situací v jiných zemích?

Rozhodně se nedá říct, že by postavení zdravotně postižených v České republice bylo horší než v ostatních západoevropských zemích. Jsme na tom velmi podobně, oni jsou jen možná v některých oblastech trochu dál. Třeba v přístupnosti budov nebo dopravy, protože to začali řešit o třicet let dřív než my. My je ale rychle doháníme.

Narodil se s těžkým zrakovým postižením a v dětství přišel o zrak úplně. Vystudoval Gymnázium pro zdravotně postiženou mládež a následně Právnickou fakultu Univerzity Karlovy. Od roku 1992 pracuje ve Vládním výboru pro zdravotně postižené občany (později Radě vlády), vedoucím sekretariátu byl jmenován v roce 2004. Působí v řadě odborných komisí zabývajících se problematikou zdravotně postižených. V roce 1999 obdržel Cenu Olgy Havlové.

Nezkrácený rozhovor najdete na: bit.ly/4l1TTYq

Začátek roku přinesl oživení vývozu v EU

V řadě zemí EU v prvním čtvrtletí citelně posílil export zboží a služeb.

**KAROLÍNA
ZÁBOJNÍKOVÁ**
analytička ČSÚ

První čtvrtina roku 2025 přinesla další posílení ekonomického růstu v zemích EU na mezičtvrtletních 0,6 % a meziročních 1,6 %. Dělo se tak navzdory nejistotě, která prosakuje globálními trhy. Výrazně k mezičtvrtletnímu růstu HDP přispěly investice, ale rovněž posílil pozitivní vliv bilance zahraničního obchodu. Export zboží a služeb v EU (v pojetí národních účtů, sezonně a kalendářně očištěný) v prvním kvartálu vzrostl reálně mezičtvrtletně o 1,6 % a meziročně o 2,3 %. U dovozu bylo také vidět reálné oživení, a to mezičtvrtletně o 1,4 % a meziročně o 3,4 %.

OŽIVENÍ V NĚMECKU

Oživení mezičtvrtletního tempa vývozu zboží a služeb

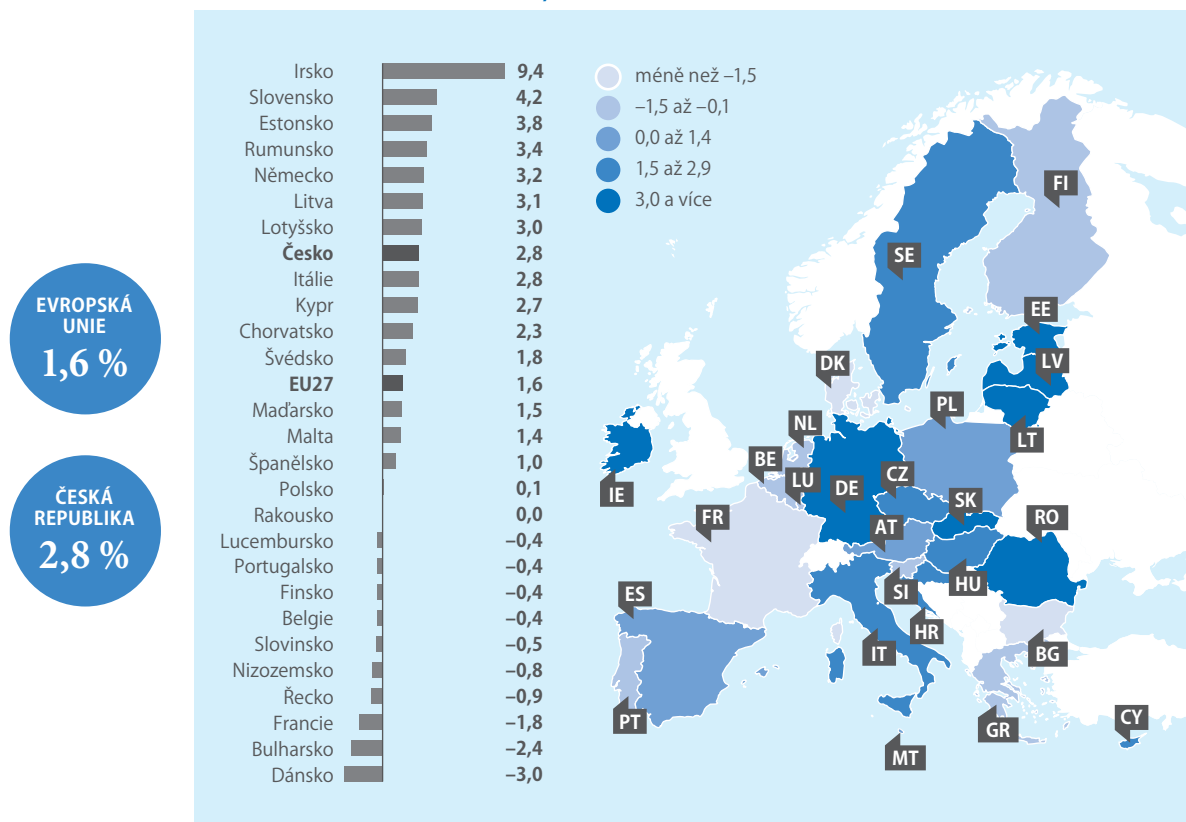
bylo patrné u většiny zemí EU. Nejvíce reálně mezičtvrtletně rostl export z Irska (9,4 %), Slovenska (4,2 %) a Estonska (3,8 %). Nejvýraznější obrat v dynamice vývozu šlo pozorovat u Německa, kde mezičtvrtletní přírůstek dosáhl 3,2 % (nejvíce od 4. čtvrtletí 2021). Přitom v předcházejících dvou kvartálech se vývoz z Německa mezičtvrtletně propadl postupně o 2,6 % a 3,1 %. Oživení v Německu ovlivnilo i další průmyslově zaměřené ekonomiky v EU, mezi nimi i tu českou (navýšení vývozu o 2,8 %).

Posílení vývozu na začátku letoška bývá spojováno mimo jiné s navýšením toku zboží do USA před ohlášeným zavedením cel. To je složité

potvrdit, ale mezi zeměmi, kde se v prvním čtvrtletí dynamika vývozu zlepšila, je řada těch, pro které jsou Spojené státy klíčovým obchodním partnerem – desetinu nebo více z celkového vývozu tvoří export do USA v Irsku, Finsku, Itálii a Německu. Samotný export zboží v EU vzrostl mezičtvrtletně o 1,9 % a meziročně o 2,4 %.

Mezičtvrtletní pokles exportu zboží a služeb byl zaznamenán v deseti zemích. Nejvíce se snížil vývoz z Dánska (−3,0 %), kde přitom s výjimkou loňského prvního kvartálu v posledních dvou letech export velmi solidně rostl. Výrazné snížení bylo zaznamenáno také v Bulharsku (−2,4 %) a ve Francii (−1,8 %).

VÝVOZ ZBOŽÍ A SLUŽEB V ZEMÍCH EU V 1. ČTVRTLETÍ 2025 (mezičtvrtletně reálně v %, sezonně a kalendářně očištěno)

Zdroj: Eurostat

Mapujeme ekosystémové služby

Statistické úřady evropských zemí začínají sledovat vlastnosti životního prostředí na základě toho, jaký užitek znamenají pro společnost. ČSÚ nezůstává pozadu.

**PAVEL
MOSKALJUK**

oddělení statistiky
cestovního ruchu
a životního
prostředí

Statistika ekosystémových služeb se teprve rodí, a statistici ve spolupráci s experty na jednotlivé oblasti vymýšlejí a zdokonalují postupy a metodiky pro sledování vybraných indikátorů, které vypovídají o kvalitě a hodnotě životního prostředí. V současné době začínají statistické úřady některých zemí dobrovolně reportovat Eurostatu první výstupy. ČSÚ uskutečnil svůj reporting letos v květnu.

Povinné se reportování stane za dva roky. Upravuje ho nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/3034, které zavádí nové tematické oblasti (moduly), jež mají být součástí tzv. environmentálních hospodářských účtů (EHA). Jedním z modulů je například ekosystémové účetnictví, zahrnující i vyhodnocování ekosystémových služeb.

Ekosystémové služby se zaměřují na přínosy, které lidé získávají z ekosystémů. Těmi mohou být například produkce potravin, rekreace nebo regulace klimatu. Cílem je vyhodnotit ekosystémové přínosy a identifikovat ty nejcennější z hlediska jejich funkce a společenské hodnoty. Jedním z hlavních rysů této statistiky je její geoprostorový charakter. K analýzám jsou využívány specializované geografické informační systémy (GIS) a nástroje, kombinující vhodné algoritmy s objektově orientovanými programovacími jazyky, jako je například Python.

Celkem bylo reportováno sedm ekosystémových služeb. Níže uvádíme čtyři, které byly vyhodnoceny jako nejzajímavější.

1. EKOSYSTÉMOVÁ SLUŽBA OPYLOVAČŮ (geoprostorové rozlišení 10 x 10 m)

Tato služba hodnotí přínos divokých opylovačů (včely samotářky) k produkci potravin. Pomocí optimalizačních indexů byla na začátku analýzy identifikována území s vysokou pravděpodobností výskytu vhodných hnízdišť a potravních zdrojů. Do této predikce byly zahrnuty proměnné, jako typy ekosystémů a krajinných prvků, liniová infrastruktura a vegetace či zemědělské postupy a míra ekologického zemědělství. Výsledky byly následně propojeny s údaji o průměrné

denní teplotě a slunečním svitu, což umožnilo odhadnout plochy výskytu a doletové vzdálenosti divokých opylovačů. Na jejich základě pak byly identifikovány kulturní plodiny, které jsou na těchto opylovačích závislé. Za rok 2022 bylo zjištěno, že 79 % těchto rostlin se nacházelo v dostatečné doletové vzdálenosti (200 m) od místa výskytu divokých opylovačů, což vedlo k produkci přibližně 463 tisíc tun úrody, včetně ovocných sadů.

Opylovači

- hnízdiště opylovače
- doletová vzdálenost (200 m)
- mimo doletovou vzdálenost

Plodiny

- neopylovaná plodina
- luštěniny
- olejniny
- ovoce a ovocné sady
- ostatní plodiny

2. REKREAČNÍ EKOSYSTÉMOVÁ SLUŽBA (geoprostorové rozlišení 10 x 10 m)

Cílem této služby je identifikovat území s vysokým rekreačním potenciálem založeným na přírodních hodnotách, které lidem přinášejí významné benefity. Byla zvolena analýza pokročilých vícevrstevných vyhledávacích tabulek (Advanced Multiple-Layer Look-Up Tables), která umožňuje efektivní klasifikaci území na základě více kritérií současně. Základní proměnné tvoří chráněná území (velkoplošná a maloplošná chráněná území a NATURA 2000), typy ekosystémů, nadmořská výška a sklon terénu, kvalita vody, a rovněž pěší a cykloturistika. Na základě těchto faktorů bylo možné klasifikovat území s vysokým rekreačním potenciálem. Výpočet proběhl s využitím Euclidovy distanční transformace, která umožnila přesně stanovit, jaké přírodní plochy můžeme označit za docházkově dostupné. Výsledky ukazují, že více než 20 % území České republiky má vysoký rekreační potenciál, a z nich polovina je vzdálena pouze 2,5 až 5 km od nejbližšího sídla nebo parkoviště.

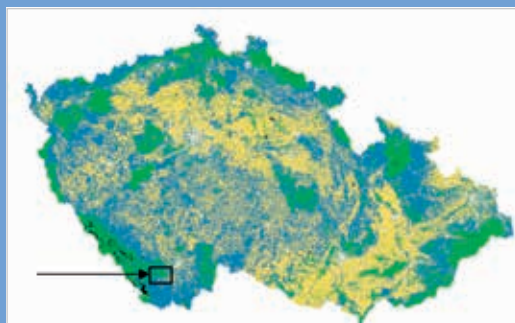
Cyklotrasy a pěší turistika

- nenáročný
- mírně náročný
- středně náročný
- náročný

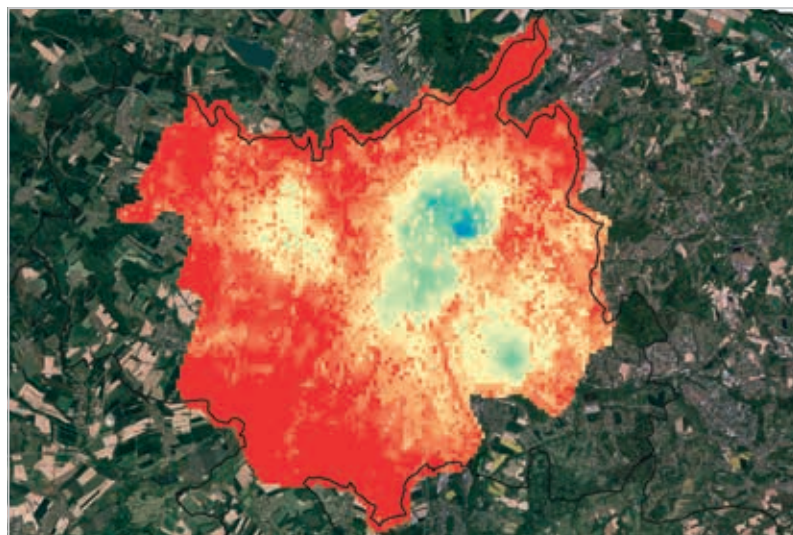
Turistický potenciál

- nízký
- střední
- vysoký
- velmi vysoký

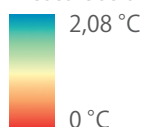

3. EKOSYSTÉMOVÁ SLUŽBA REGULACE MĚSTSKÝCH TEPELNÝCH OSTROVŮ (geoprostorové rozlišení 150 x 150 m)

Tato služba se zaměřuje na regulaci městských tepelných ostrovů, které jsou v současnosti považovány za jedno z nejzávažnějších environmentálních rizik v urbanizovaných oblastech. Analýza se zaměřila na města s počtem obyvatel nad 50 000 a hodnotila vliv vegetace na ochlazování městského prostředí. Pomocí multilineárního regresního modelu byla predikována teplota povrchu země a teplota vzduchu, a to na základě závislých proměnných: hustoty stromového povrchu, evapotranspirace a zeměpisné šířky. Model byl aplikován jak na průměrné hodnoty za období 1. června až 31. srpna 2022, tak i pro jednotlivé letní dny s maximální teplotou nad 25 °C. Z výsledků vyplývá, že v roce 2022 došlo k maximálnímu snížení teploty až o 3,86 °C, přičemž průměrný ochlazovací efekt vegetace činil 0,74 °C. Stejná metodika se následně aplikovala i na území celé Evropy.

Ochlazení 27. 6. 2022 město Ostrava

Závislé proměnné

1. teplota povrchu:
průměr 31,8 °C
maximum 41,7 °C
minimum 24,2 °C

2. evapotranspirace:
průměr 1,1 mm/den
maximum 4,4 mm/den
minimum 0 mm/den

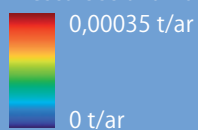
3. Stromový pokryv:
průměr 9,7 %
maximum 100 %
minimum 0 %

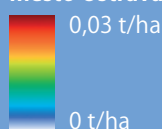
4. EKOSYSTÉMOVÁ SLUŽBA REGULACE KVALITY OVZDUŠÍ (geoprostorové rozlišení 100 x 100 m/10 x 10 m)

Tato služba hodnotí schopnost ekosystémů, zejména stromového porostu, snižovat koncentrace znečišťujících látek ve vzduchu, a to pomocí procesů jako adsorpce, fixace a ukládání. Model tedy pracuje s detekcí adsorbovaných polétavých částic PM 10 a PM 2,5 na listové ploše na území celé České republiky. Zásadní jsou dále rychlost větru

Uložené PM 10 město Ostrava 2022

Uložené PM 2,5 město Ostrava 2022

a typy ekosystémů. Výpočetní model nejprve stanovuje depoziční rychlost, kterou jsou suspendované částice odstraňovány z atmosféry. Následné rovnice umožnily kvantifikovat roční množství zadržených částic. Za rok 2022 bylo na území Česka takto zachyceno přibližně 34,78 tisíc tun PM 10 a 34,92 tisíc tun PM 2,5.

Statistika v mapách

Datový portál GIS

Otevřené
geograficko-statistické
datové sady ke stažení

Různá témata,
územní jednotky
a časová období

Vzdálený přístup
pro přímé využití
v aplikacích GIS

Jak jsou na tom Češi se zdravím

Český statistický úřad v létě zahájil terénní fázi pravidelného šetření o zdraví obyvatel Česka.

PAVEL ČERNÝ
oddělení
marketingu a PR

Tazatelky a tazatelé ČSÚ během druhé poloviny letošního roku navštíví zhruba 9,5 tisíce domácností po celé republice, aby získali informace o tom, jak jejich členové pečují o své zdraví.

Evropské výběrové šetření o zdraví EHIS (European Health Interview Survey), které se letos koná po šesti letech, přinese srovnatelné informace o zdravotním stavu obyvatelstva všech členských zemí Evropské unie. Odborníci, odpovědní státní představitelé i zájemci z řad široké veřejnosti tak budou mít k dispozici mezinárodně i časově srovnatelné údaje například o rozšíření obezity, kouření a chronických nemocí nebo o kvalitě duševního zdraví či absolvování některých zdravotních vyšetření, a to vše ve vzájemných souvislostech.

Na šetření EHIS navazuje u účastníků ve věku 25 až 64 let lékařské vyšetření. Pozvání na něj budou i lidé, kteří sami nevyhledávají lékařskou péči a nechodí na preventivní prohlídky, třeba proto, že si myslí, že jsou zdraví a žádný zákrok nepotřebují. Výsledky z roku 2019 však například odhalily, že více než dvě třetiny osob se zvýšenou hladinou krevních tuků o tomto rizikovém faktoru vůbec nevěděly. Značný byl i počet případů vysokého a nijak neřešeného krevního tlaku. Zachytit nemoc v počátečním stadiu nebo pouhé sklony k ní je přitom pro úspěšnost léčby zásadní. Pokud se potřebná opatření učiní včas, mohou

být velmi jednoduchá, a pro pacienta zatěžující jen minimálně, ale dokážou významně prodloužit délku života prožitého bez vážných komplikací a omezení.

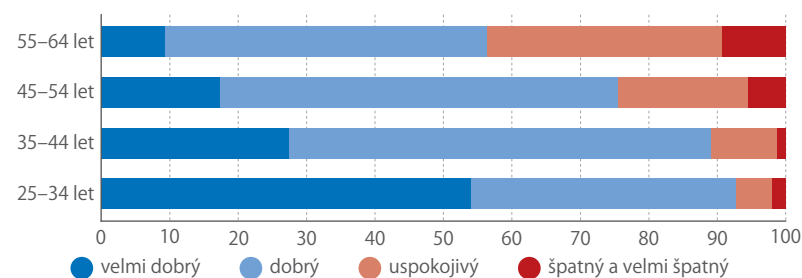
„Zatímco v průměrné délce života jsme na tom v České republice poměrně dobře, v délce života ve zdraví už srovnání s ostatními zeměmi tak optimisticky nevychází. Vážné diagnózy, které člověka výrazně omezují, se u nás začínají objevovat zpravidla ve věku, kdy lidé nastupují do důchodu. Přitom ve Švédsku nebo ve Francii je to až o osm let později, takže lidé tam mohou důchod prožít aktivněji a nemusejí se tolik ohlížet na případné zdravotní komplikace,“ říká předseda České asociace preventivní kardiologie MUDr. Miloš Táborský.

NENAHRAADITELNÝ ZDROJ DŮLEŽITÝCH INFORMACÍ

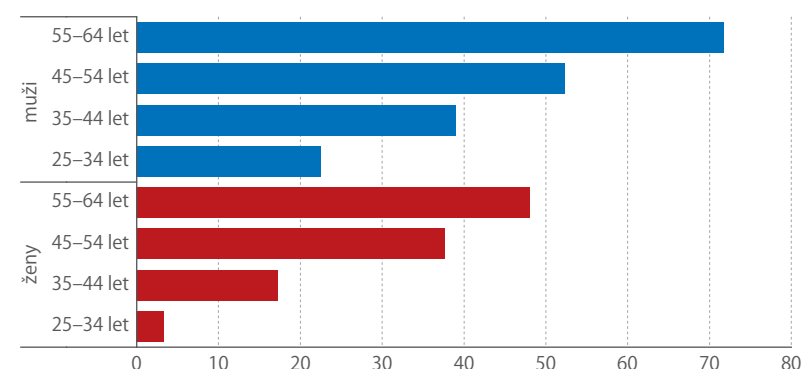
Statistická data získaná z šetření v domácnostech a z navazujících lékařských prohlídek se stávají důležitým podkladem pro přípravu plánů a strategií boje s nejrůznějšími nemocemi. Příkladem může být třeba Národní kardiovaskulární plán, který na příštích 10 let vytyčuje cestu, jak snižovat výskyt onemocnění srdce a cév v České populaci a úmrtnost na ně. V těchto chorobách a závažnosti jejich následků se bohužel nacházíme v čele mezinárodních žebříčků. Podobně vznikl a je realizován i Národní onkologický plán a výsledky zjišťování v terénu pomohly i při vytváření systému screeningových programů pro zachycení karcinomu prostaty.

Přestože zdravotnictví v České republice je již z velké části digitalizováno a elektronické systémy obsahují mnoho dat o diagnózách, předepsaných léčích či lékařských úkonech, šetření v terénu a získávání informací přímo od lidí je stále nenahraditelným zdrojem údajů. Ty jsou důležité pro další zlepšování zdravotního stavu populace a nelze je jiným způsobem získat. Bez nich by byl boj s chorobami, které nás trápí a mnohdy zbytečně zhoršují kvalitu našeho života, mnohem obtížnější a méně úspěšný.

SUBJEKTIVNÍ HODNOCENÍ ZDRAVOTNÍHO STAVU (%)

VÝSKYT HYPERTENZE (%)

Zdroj: EHES 2019

Domácnosti vybrané do šetření EHIS budou osloveny tazatelky ČSÚ vybavenými průkazem tazatele. Totožnost tazatele si může každý ověřit na webu ČSÚ (v dolní části). Ve všech fázích zpracování je zaručena anonymita zjištěných údajů a získaná data jsou ze zákona důsledně chráněna.

Výsledky z terénního šetření a navazujících lékařských prohlídek z roku 2019 shrnuje studie Zdravotní stav české populace EHES. Najdete ji na bit.ly/3Gevh03

Kde klesla plodnost nejvíce?

Výrazný pokles počtu živě narozených i úhrnné plodnosti v letech 2022 až 2024 se týkal všech krajů České republiky. V jednotlivých krajích se však jeho intenzita lišila.

TEREZIE ŠTYGLEROVÁ
vedoucí oddělení
demografické
statistiky

MICHAELA NĚMEČKOVÁ
oddělení
demografické
statistiky

V článku v minulém vydání jsme se věnovali poklesu porodnosti a plodnosti za Českou republiku celkově. Nyní se podrobněji podíváme na situaci na úrovni krajů.

Porodnost, resp. počet narozených, se mezi lety 2021 a 2024 nejvíce snížila v Karlovarském kraji, kde počet narozených klesl z 2,6 tisíce na 1,8 tisíce, tj. o 31 % (v úhrnu za ČR šlo o pokles ve výši 25 %). V uvedeném období docházelo k meziročnímu úbytku narozených v tomto kraji nepřetržitě, konkrétně v letech 2022 a 2023 o 10 %, v roce 2024 o 15 %. Druhý největší propad zaznamenal Moravskoslezský kraj, kde počet narozených mezi lety 2021 a 2024 klesl o 28 % z 12,0 na 8,6 tisíce. Meziroční úbytek zde byl ve všech třech letech poměrně vyrovnaný: o 10 %, 11 % a 11 %. Třetí příčku obsadil Středočeský kraj s poklesem o 27 % z 15,1 tisíce narozených v roce 2021 na 11,0 tisíce v roce 2024. Meziroční změny byly opět velmi podobné: –11 %, –9 % a –10 %.

Na druhém konci žebříčku se nachází hlavní město Praha s úbytkem 20 % z 15,2 tisíce narozených v roce 2021 na 12,1 tisíce v roce 2024. Nejvýrazněji se zde porodnost snížila v roce 2022 (o 11 %) a v následujících dvou letech se rozdíl postupně zmírňoval na –7 % v roce 2023 a –4 % v roce 2024. Obdobně to vypadalo i v Ústeckém kraji, který za uvedené období zaznamenal celkově druhý nejmenší pokles,

konkrétně o 22 % ze 7,9 na 6,1 tisíce, s meziročními změnami –8 %, –13 % a –3 %.

NEJMÉNĚ KLESLA PLODNOST NA MORAVĚ

Mírně odlišný pohled na kraje České republiky poskytuje vývoj hodnocený podle úhrnné plodnosti. I v tomto případě platí, že po roce 2021 došlo k celkovému i každoročnímu snížení ve všech krajích, a že největší pokles, skoro o jednu třetinu (32 %), nastal mezi lety 2021 a 2024 v Karlovarském kraji. Průměrný počet dětí připadající na jednu ženu zde spadl z 1,69 až na 1,15. Relativně druhý největší byl však propad úhrnné plodnosti u žen s bydlištěm ve Středočeském kraji. Jejich plodnost se snížila z 1,90 narozených dětí jedné ženě při udržení plodnosti z roku 2021 na 1,36 dítěte v roce 2024, tj. o 29 %. Třetí nejhlubší pokles se týkal žen s bydlištěm v Praze, kterým se ve stejném období plodnost snížila o 26 %, z 1,71 na 1,26. Stejně intenzivní změna, ale z 1,79 na 1,32 dítěte na jednu ženu, nastala v Plzeňském kraji. V Moravskoslezském kraji, který se z hlediska poklesu počtu narozených dětí nacházel na druhém místě, byla úhrnná plodnost v roce 2024 nižší oproti roku 2021 o 25 %, což znamenalo „až“ šesté největší snížení (na pátém místě byl Liberecký kraj). Obecně lze konstatovat, že nedávný pokles plodnosti byl o něco mírnější v moravských krajích a krajích na pomezí Moravy a Čech

ŽIVĚ NAROZENÍ A ÚHRNÁ PLODNOST PODLE POŘADÍ V KRAJÍCH

	živě narození		úhrnná plodnost		úhrnná plodnost 1. pořadí		úhrnná plodnost 2. pořadí		úhrnná plodnost 3. + pořadí	
	2021	2024	2021	2024	2021	2024	2021	2024	2021	2024
hl. město Praha	15 157	12 085	1,71	1,26	0,94	0,69	0,60	0,45	0,17	0,12
Středočeský	15 111	10 981	1,90	1,36	0,92	0,64	0,74	0,54	0,24	0,17
Jihočeský	6 699	5 082	1,87	1,44	0,86	0,67	0,74	0,57	0,26	0,20
Plzeňský	5 933	4 569	1,79	1,32	0,87	0,64	0,68	0,51	0,24	0,17
Karlovarský	2 619	1 814	1,69	1,15	0,80	0,57	0,63	0,38	0,27	0,20
Ústecký	7 886	6 132	1,79	1,41	0,82	0,65	0,64	0,49	0,32	0,27
Liberecký	4 386	3 253	1,78	1,33	0,80	0,61	0,70	0,51	0,28	0,20
Královéhradecký	5 537	4 142	1,85	1,40	0,88	0,63	0,71	0,56	0,26	0,21
Pardubický	5 421	4 201	1,85	1,44	0,85	0,64	0,76	0,57	0,25	0,22
Kraj Vysočina	5 547	4 184	1,95	1,49	0,90	0,65	0,75	0,61	0,29	0,23
Jihomoravský	13 085	9 868	1,83	1,39	0,89	0,67	0,71	0,54	0,24	0,18
Olomoucký	6 394	4 943	1,82	1,45	0,89	0,66	0,69	0,57	0,25	0,22
Zlínský	6 040	4 447	1,88	1,44	0,91	0,65	0,71	0,58	0,25	0,20
Moravskoslezský	11 978	8 610	1,78	1,34	0,83	0,61	0,67	0,51	0,28	0,22
Česká republika	111 793	84 311	1,83	1,37	0,88	0,65	0,69	0,53	0,25	0,19

Zdroj: ČSÚ

než v krajích českých. Relativně nejmenší (o 20 %) zaznamenal Olomoucký kraj. Z českých krajů vykázaly podprůměrné snížení úhrnné plodnosti pouze kraje Ústecký, Jihočeský a těsně i Královéhradecký. Relativní pokles v Ústeckém kraji o 21 % mezi roky 2021 a 2024 byl ze všech krajů dokonce druhý nejmenší. Třetí nejmenší snížení (o 22 %) bylo zaznamenáno u žen z Pardubického kraje.

Nestejný vývoj vedl k mírné změně územního rozdělení republiky podle výše plodnosti. Zároveň se kraje tímto ukazatelem v roce 2024 od sebe lišily více než v roce 2021 – rozdíl mezi maximální a minimální hodnotou úhrnné plodnosti se zvýšil z 0,26 v roce 2021 na 0,34 v roce 2024, narostl i variační koeficient (z 3,7 na 6,3 %). Základní rozložení s nižší úrovní plodnosti v západních a severozápadních Čechách společně s Moravskoslezskem a vyšší plodnosti v širokém pásu na pomezí Čech a Moravy zůstalo zachováno, nezměnilo se ani postavení Karlovarského kraje a Prahy na jedné straně pomyslného žebříčku (nejnižší plodnost) a Kraje Vysočina na straně druhé (nejvyšší plodnost). Některé kraje však svou pozici během posledních tří let podstatně změnily. Nejvíce se v žebříčku krajů podle úhrnné plodnosti propadl Středočeský kraj, který měl v roce 2021 plodnost druhou nejvyšší (na přední pozici se vrátil po třech letech, kdy se pohyboval mezi 3. až 7. místem), o tři roky později ale šestou nejnižší (resp. devátou nejvyšší). Plodnost žen ze Středočeského kraje se v roce 2024 poprvé od roku 1999 dostala (byť velmi mírně) dokonce pod průměr Česka. O tři místa (z 9. na 12.) si mezi lety 2021 a 2024 pohoršil kraj Plzeňský. Opačným směrem se nejvíce posunul Olomoucký kraj, který se z postavení ve středu (8. místo) vyvíhl na druhou pozici. Polepšil si také Ústecký kraj (z 10. na 6.) a kraj Pardubický (z 5. na 3.). Pořadí ostatních krajů se změnilo maximálně o jednu příčku.

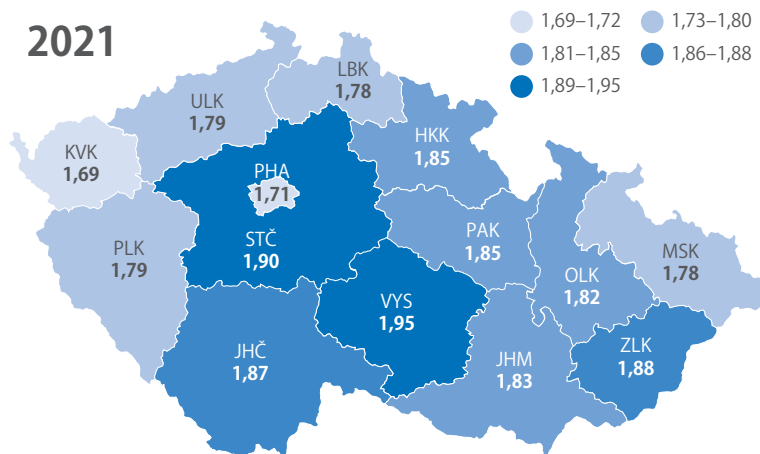
Stejně jako v případě porodnosti neměl ani pokles plodnosti mezi roky 2021 a 2024 v různých krajích jednotný časový průběh. Zatímco například v Karlovarském a Moravskoslezském byla intenzita snižování v jednotlivých letech 2022 až 2024 obdobná, v dalších krajích byl nejintenzivnější pokles zaznamenán hned v roce 2022 (zejména v Praze, Zlínském a Středočeském kraji) a v jiných až v roce 2023 (nejvýrazněji v Olomouckém a Ústeckém kraji). V Ústeckém a Jihočeském kraji a také v Praze byl pak pokles v roce 2024 (o 1 %, resp. 3 %) již výrazně podprůměrný.

NEJVYŠŠÍ PODÍL ŽEN S JEDNÍM DÍTĚTEM MÁ PRAHA

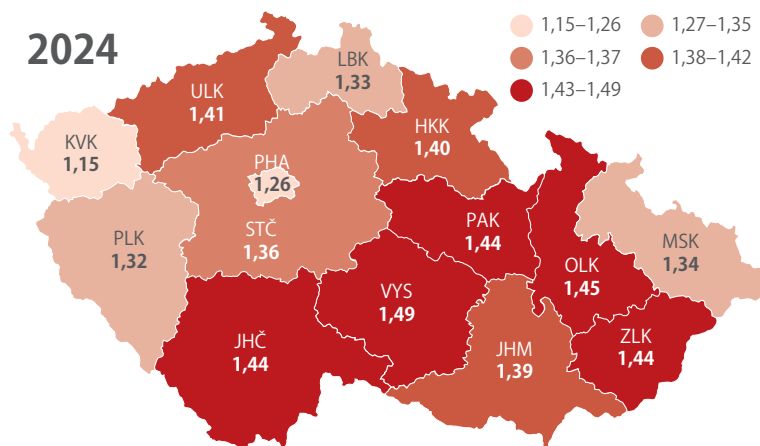
Z hlediska úhrnné plodnosti podle pořadí narozeného dítěte stál za propadem plodnosti v Karlovarském a Středočeském kraji výrazně nadprůměrný pokles plodnosti jak u prvorozných, tak i u dětí vyššího pořadí (pokles plodnosti prvního i vyššího pořadí platil však pro všechny kraje). Úhrnná plodnost prvního pořadí byla v Karlovarském kraji ze všech krajů nejnižší v letech 2021 i 2024, v případě Středočeského kraje však byla v roce 2021 druhá nejvyšší, v roce

ÚHRNNÁ PLODNOST V KRAJÍCH

2021

2024

Zdroj: ČSÚ

2024 ale až desátá. Její pokles byl ze všech krajů největší (o 30 %). V případě úhrnné plodnosti prvního pořadí se však kraje od sebe příliš neliší (rozpětí mezi nejvyšší a nejnižší hodnotou je maximálně 0,15, variační koeficient je menší než 5 %). Nejvyšší úhrnná plodnost prvního pořadí, a to poměrně výrazně (o 7 % nad úroveň pro celou ČR), byla v obou letech v Praze, kde její pokles odpovídal průměru. Praha je ale právě typická relativně vysokou plodností prvního pořadí, zatímco plodnost vyšších pořadí zde patří mezi nejvyšší. Zejména v případě třetích (popř. ještě dalších) dětí mají ženy v Praze plodnost o třetinu až dvě pětiny nižší, než je průměrná hodnota pro celé Česko. V Praze tak nejvíce ze všech krajů mají ženy nejčastěji pouze jedno dítě. Naopak plodnost druhého pořadí je aktuálně nejvyšší v Kraji Vysočina a v krajích Zlínském a Olomouckém, protože její pokles téměř o jednu pětinu (společně s plodností třetího a vyššího pořadí) zde byl ze všech krajů nejvyšší. V případě plodnosti dětí narozených ve vyšším pořadí se kraje od sebe více liší. Variační koeficient v případě úhrnné plodnosti druhého pořadí se poslední tři roky pohyboval mezi 7 a 11 %, v případě plodnosti třetího a vyššího pořadí mezi 13 a 17 %. V době poklesu se tyto rozdíly o něco prohloubily, zatímco v případě plodnosti prvního pořadí se vnitřní variabilita za poslední tři roky prakticky nezměnila.

Jak se žije na venkově?

Je život na venkově idyla, nebo jde o spíš o romantické představy, které nemají se skutečností nic společného? V novém díle podcastu z dílny Eurostatu se na venkov podíváme očima statistiků.

Venkovské oblasti jsou vnímány velmi rozdílně. Pro někoho představují únik před spěchem a stresem městského života, pro jiné jsou to místa, kde je těžké získat práci, kde je horší dostupnost zdravotní péče a odkud se musí dojíždět i za lepším vzděláním. Co tedy ukazují údaje o životě na venkově v EU? Více nám řeknou tři odborníci z Evropské komise, kteří se společně s Jonathanem Elliotem z Eurostatu budou zabývat údaji o evropském venkově a pokusí se odhalit příběhy, které se za čísly skrývají.

bit.ly/446nAm6

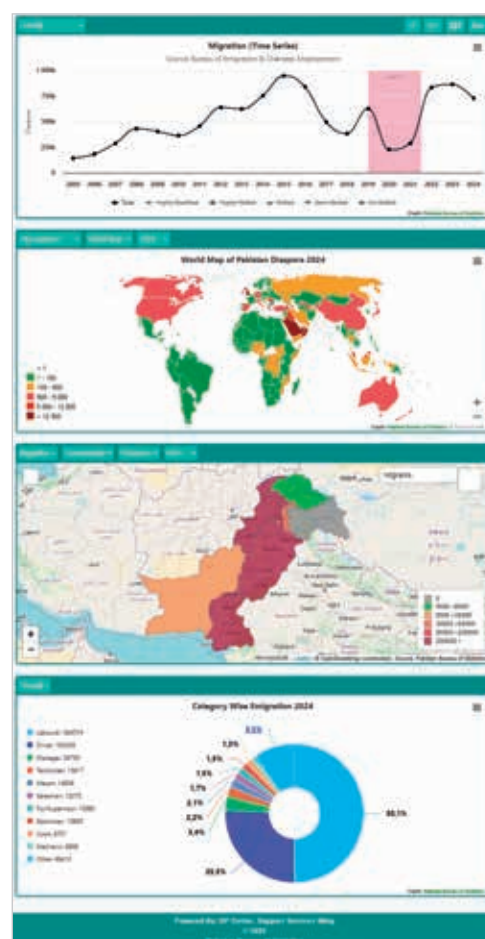
Vydejte se na DataFest

DataFest Pakistan je jako digitální festival pro všechny, kdo milují čísla, příběhy a trochu toho datového kouzlení, díky němuž se z tabulek stávají vizualizace, které řeknou víc než tisíc slov.

Na stránce jsou interaktivní přehledy o tom, kolik osob s pákistánským pasem pracuje v zahraničí, kam posílají peníze, jaké mají vzdělání nebo jak se mění demografická situace v samotném Pákistánu. Všechno je podáno formou přehledných dashboardů, které uživatele provedou daty jako průvodce na výletě.

A protože statistika není jen o číslech, ale i o lidech, součástí jsou i panelové diskuze, workshopy a příběhy, které ukazují, jak data ovlivňují každodenní život – od vzdělávání až po pracovní trh.

bit.ly/446nhHY

Co znamenají písmena NACE v řeči Eurostatu

Evropská ekonomika se mění a s ní i způsob, jak ji měříme. Eurostat proto přichází s novou verzí klasifikace ekonomických činností NACE Rev. 2.1, která lépe odráží realitu dnešního podnikání.

Od roku 2006 se toho hodně změnilo – startupy, digitální služby, zelená ekonomika... A právě proto bylo potřeba klasifikaci upravit a přizpůsobit novým skutečnostem. Aby se v kódech z čísel a písmen nikdo neztratil, vydal Eurostat i praktickou příručku, v níž je jasně vysvětleno, jak se činnosti třídí, co kam patří a proč. Nová klasifikace NACE je připravena pomáhat statistikům s tvorbou přesnějších a srozumitelnějších dat a uživatelům umožnit lépe pochopit, co se za údaji v evropských statistikách opravdu skrývá.

 bit.ly/3I4vjbM

Udržitelný rozvoj v Evropské unii

EU se plně zavázala k Agendě pro udržitelný rozvoj 2030 a jejím 17 cílům udržitelného rozvoje, které OSN přijala v roce 2015.

Eurostat sleduje pokrok EU při plnění cílů udržitelného rozvoje na základě souboru 102 ukazatelů. Tyto ukazatele se každoročně vyhodnocují v krátkodobém (posledních 5 let) a dlouhodobém (15 let) horizontu. Zatím poslední Eurostatem zveřejněná zpráva obsahuje na rozdíl od přechodících také oddíl věnovaný postavení Evropské unie ve světě. U vybraných ukazatelů cílů udržitelného rozvoje se navíc zabývá i regionálními rozdíly v rámci jednotlivých zemí.

 bit.ly/45Jl6Kx

Pět minut pro zdraví

Začalo to jako pomoc s orientací v době covidu-19, ale nakonec se projekt rozrostl do pestré série, v níž experti WHO odpovídají na otázky, které si klademe všichni.

Jsou vakcíny bezpečné? Jak poznat příznaky tuberkulózy? Co dělat pro zdravé těhotenství?

Každý týden WHO zveřejňuje pětiminutovou dávku spolehlivých informací o tom, co se děje ve světě zdraví – od vakcín přes duševní zdraví až po globální trendy. Nemáte čas pročitat dlouhé články o zdraví, ale chcete být v obraze? Science in 5 je jako espresso mezi podcasty

– rychlé, silné a nabitě vědeckými fakty.

Poslouchat nebo sledovat podcast je možné na YouTube, Spotify, Instagramu nebo LinkedInu. Ať už jste ve vlaku,

na procházce nebo si třeba zrovna čistíte zuby – pět minut týdně může změnit váš pohled na zdraví (a nemusíte ani cvičit).

 bit.ly/40oGK4g

Čísla z první ruky – Praha 2024

Vydavatel: Krajská správa ČSÚ v hl. m. Praze

I letos vydal Český statistický úřad brožuru s aktuálními daty o Praze. Publikace nabízí přehledné informace o demografii, zaměstnanosti, školství či využívání informačních technologií. Součástí je rovněž krátké porovnání tří největších českých měst – Prahy, Brna a Ostravy. Z této trojice byla Praha jediné město, kde se narodilo více dětí, než kolik zemřelo osob.

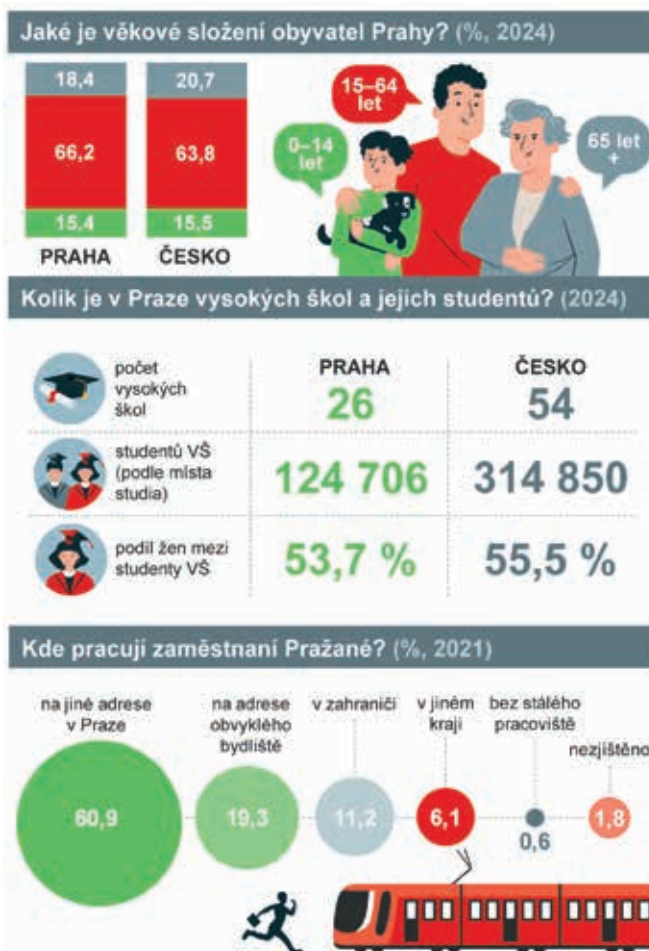
Uprostřed brožury tradičně najdete infografiku a grafy, které shrnují zajímavosti o životě v metropoli. Zjistíte například, kolik domácností je vybaveno myčkou, kolik cestujících do Londýna odbavilo pražské letiště nebo kolik lidí denně dojíždí za prací po městě.

Publikace obsahuje i aktuální demografická data: v roce 2024 se v Praze narodilo 12,1 tisíce dětí a zemřelo 11,8 tisíce osob. Přírozený přírůstek činil 293 osob a celkově město díky migraci získalo 12,9 tisíce obyvatel. Praha byla jediným krajem s převahou narozených nad zemřelými. Průměrný věk obyvatel dosáhl 40,4 roku u mužů a 43,3 roku u žen.

Podle strukturální mzdové statistiky byla v roce 2024 v Praze průměrná hrubá měsíční mzda 62 022 Kč, zatímco medián mezd dosáhl na 49 775 Kč. Nejvyšší mzdu pobírali zaměstnanci pracující jako zákonodárci a řídící pracovníci (140 311 Kč) a nejnižší mzdu pak pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (27 930 Kč).

Součástí publikace jsou také údaje o cestovním ruchu: v roce 2024 navštívilo Prahu 8,1 milionu hostů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních. Toto číslo předčilo i rok 2019 s 8,0 milionu ubytovaných hostů. Opět převládali zahraniční návštěvníci (81 %), nejčastěji z Německa, USA, Velké Británie, Slovenska a Itálie. Průměrný pobyt trval 2,3 noci.

Brožura je určena široké veřejnosti a je dostupná online na webových stránkách ČSÚ. V tištěné podobě bude brzy k dispozici v Ústřední statistické knihovně, v oddělení pragensií Městské knihovny v Praze a u zahraničních partnerů.

bit.ly/454h8er

SKRYTÉ PŘÍBĚHY SČÍTÁNÍ

Vydavatel:
Statistický úřad
SR

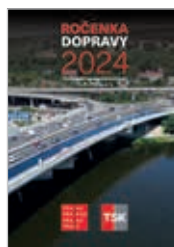

Údaje z posledního sčítání na Slovensku podané formou datových příběhů. Díky přehledným grafům a infografikám je publikace přístupná i široké veřejnosti.

bit.ly/3lhRxHn

ROČENKA DOPRAVY – PRAHA 2024

Vydavatel:
TSK hl. m. Prahy

Shrnutí údajů o dopravě a dopravní infrastruktuře v hlavním městě za loňský rok. Data jsou podána ve formě tabulek, grafů a map se stručnými textovými komentáři.

bit.ly/46xGe70

ZEMĚDĚLSTVÍ 2024

Vydavatel:
Ministerstvo
zemědělství

Komplexní pohled na vývoj českého zemědělství v uplynulém roce. Údaje o výrobě zemědělských produktů zasazené do širšího rámce dalších faktorů, které toto odvětví ovlivňují.

bit.ly/44BLpB9

V PŘÍŠTÍM VYDÁNÍ:

Česko a automobily

Produkce automobilového průmyslu

Zaměstnanost v automotive

Počty aut na českých silnicích

Čím jezdíme do práce

STATISTIKA&MY

MĚSÍČNÍK ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU 07–08/2025

ROČNÍK 15, vychází 10x ročně

ELEKTRONICKÁ VERZE ČASOPISU: statistikaamy.csu.gov.cz

ADRESA REDAKCE: Český statistický úřad,
Na padesátém 81, 100 82 Praha 10
telefon: 274 054 248, e-mail: redakce@csu.gov.cz

REDAKCE: Michal Novotný (šéfredaktor), Pavel Černý (vedoucí redaktor), Eva Henzlerová, Karolína Zábajnická, Jan Cieslar, Jan Ernest, Dalibor Holý, Pavel Hortig, Jiří Kamenický, Petr Musil, Jaroslav Sixta

REDAKČNÍ RADA: Ing. Marek Rojíček, Ph.D. (předseda RR), Ing. Bc. Eva Krumpová, MBA, doc. Ing. Jaroslav Sixta, Ph.D., Ing. Pavla Trendová, Ing. Petr Musil, Ph.D., Ing. Jan Ernest, Ing. Mgr. Martin Zelený, Ph.D., Ing. Petr Böhm, Ph.D., Ing. Petra Kuncová, Egor Sidorov, Ph.D., JUDr. Veronika Zavoralová, MBA, Ing. Jaromír Makovec, Mgr. Jana Nechvátalová, Mgr. Marcela Ernest Jindrová, B.A., Ing. Michal Novotný, Mgr. Jan Cieslar

LAYOUT ČASOPISU: Veronika Wölfelová, Jana Chocholoušová

GRAFICKÁ ÚPRAVA: Tomáš Kubašta, Veronika Wölfelová

JAZYKOVÁ KOREKTURA: Tamara Wölfelová, Erika Hanáčková

FOTOGRAFIE: archiv ČSÚ, shutterstock.com, Tereza Koutecká, freepik.com

Máte-li zájem o bezplatný odběr časopisu, napište na e-mail:
redakce@csu.gov.cz.

TISK: Jiří Bartoš – SLON, spol. s r. o.

VYDAVATEL: Český statistický úřad, csu.gov.cz,
ISSN 1804-7149, ev. č. MK ČR E 1992

PODMÍNKY PRO VYUŽÍVÁNÍ A DALŠÍ ZVEŘEJŇOVÁNÍ INFORMACÍ
Z ČASOPISU STATISTIKA & MY:
bit.ly/3ddicBp

KALENDÁŘ: Rychlé informace

ZÁŘÍ
2025

PO	ÚT	ST	ČT	PÁ	SO	NE
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

1 PO

Míry zaměstnanosti,
nezaměstnanosti
a ekonomické aktivity
(7/2025)

3 ST

Průměrné mzdy
(2. Q 2025)

4 ČT

Předběžný
odhad indexu
spotřebitelských cen
(8/2025)

5 PÁ

Maloobchod
(7/2025)

8 PO

Zahraniční obchod
se zbožím
(7/2025)

Průmysl
(7/2025)

Stavebnictví
(7/2025)

10 ST

Indexy cen vývozu
a dovozu zboží
(7/2025)

Indexy
spotřebitelských cen
– inflace
(8/2025)

11 ČT

Pohyb obyvatelstva
(1. POL. 2025)

16 ÚT

Indexy cen výrobců
(8/2025)

24 ST

Konjunkturální
průzkumy
(9/2025)

30 ÚT

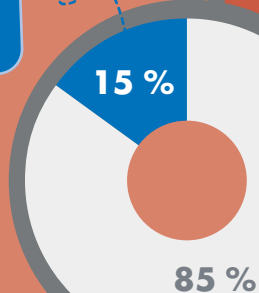
Čtvrtletní sektorové
účty
(2. Q 2025)

ŽIVOT S OMEZENÍM

1 313
tis. osob
se zdravotním
postižením

● s postižením
● bez postižení

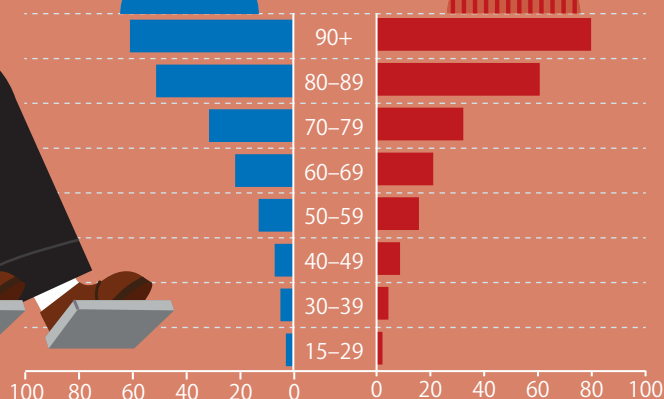

**PODÍL OSOB
SE ZDRAVOTNÍM
POSTIŽENÍM (%)**

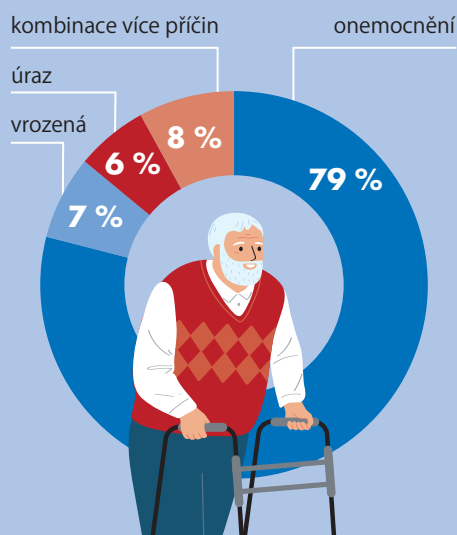
muži

ženy

věk

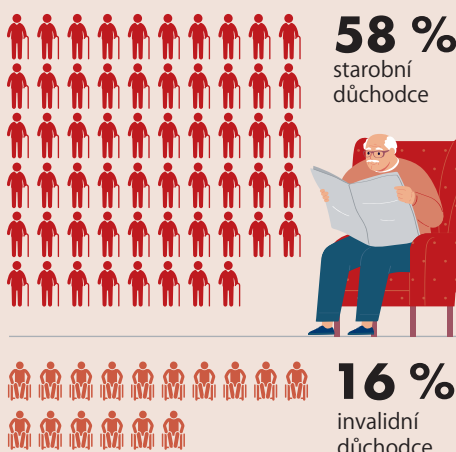

PŘÍČINA ZDRAVOTNÍHO POSTIŽENÍ

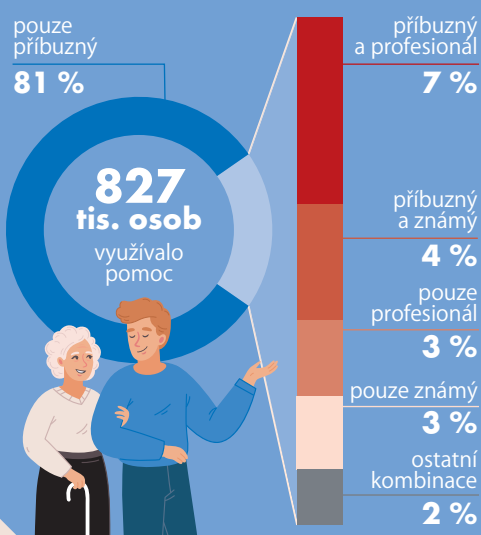

JAK (NE)PRACUJÍ?

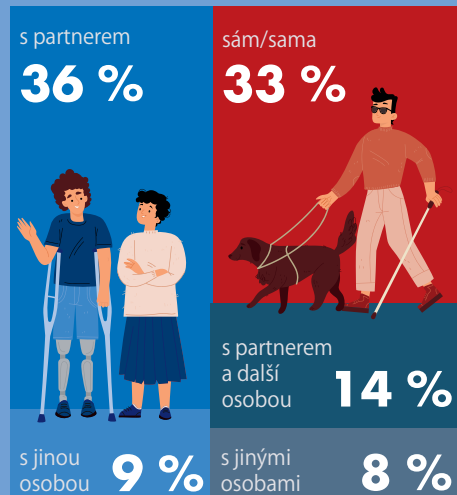
Nepracující

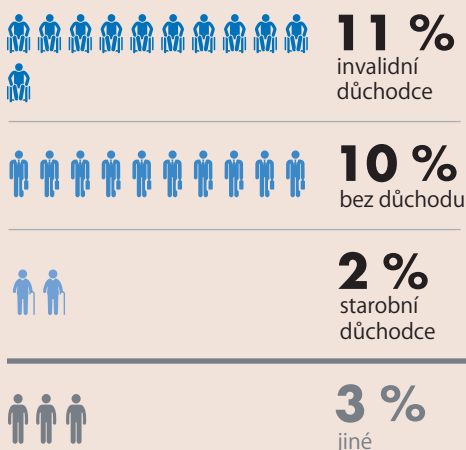
KDO JIM POMÁHÁ?

S KÝM BYDLÍ?

Pracující

CO JIM NEJČASTĚJI CHYBÍ? (%)

